

Vuosikertomus 2019

SISÄLLYSLUETTELO

ALKON SUUNTA 3

Toimitusjohtajan katsaus	4
Alkon tehtävä ja liiketoiminta	5
Toimintaympäristö	7
Strategia ja tavoitteet	8
Alko vuonna 2019	11

HALLINNOINTI 13

Hallinnointiperiaatteet	14
Hallitus ja valiokunnat	16
Johtoryhmä	20
Palkka- ja palkkioselvitys	23
Riskienhallinta	25

VASTUULLISUUS 26

Vastuullisuustyö Alkossa	27
Vastuullinen alkoholinmyynti ja asiakaspalvelu	37
Maailmanluokan palvelua	43
Innostava ja onnistuva työyhteisö	50
Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa	58
Valintoja ympäristön hyväksi	65
Läpinäkyvä ja tehokas toiminta	71
Raportointiperiaatteet	76
GRI-sisältöindeksi 2019	79

TILINPÄÄTÖS 86

Hallituksen toimintakertomus	87
Konsernin tuloslaskelma ja tase	94
Konsernin rahoituslaskelma	95
Alko Oy tuloslaskelma ja tase	96
Alko Oy rahoituslaskelma	97
Liitetiedot	98
Tunnusluvut	113
Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle	114
Tilinpäätösmerkintä	114
Hallintoneuvoston lausunto	115

ALKON SUUNTA

1. TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

2. ALKON TEHTÄVÄ JA LIIKETOIMINTA

3. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

4. STRATEGIA JA TAVOITTEET

5. ALKO VUONNA 2019

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Saimme asiakkailta ja muilta sidosryhmiltä tunnustusta onnistumisesta asiakaskokemuksessa ja vastuullisuusteoissa. Otamme jatkossa sidosryhmämme entistä vahvemmin mukaan toimintamme kehittämiseen.

Tehtävämme on myydä alkoholia vastuullisesti sekä palvella asiakkaita ja hyvinvointiyhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. Vastuullisuustyömme näkyy tekoina arjessa: huolehdimme tinkimättömästi vastuullisesta ja ystävällisestä asiakaspalvelusta, osallistumme hyvinvointia lisääviin hankkeisiin, teemme työtä vastuullisen hankintaketjun eteen, huolehdimme tuotteiden turvallisuudesta, kannamme huolta ympäristöstä ja hinnoittelemme tuotteemme vastuullisesti. Otamme kaikki näkökulmat – ihmiset, ympäristö, talous – huomioon.

Strategiassamme olemme asettaneet tavoitteet entistä korkeammalle. Missio-
namme on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia, visionamme asiakkaiden arvostama ja asiakaslupauksemme maailmanluokan palvelua.

Suomalaisten mielestä olemme onnistuneet tehtävässämme, sillä kansalaisista 62 (59) prosenttia on sitä mieltä, että Alko ja sille annettu yksinoikeusasema ovat hyviä tapoja rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta.

Toimintamme kehittämisessä ovat mukana niin asiakkaamme, tavarantoimittajamme kuin henkilöstö. Esimerkiksi lanseerasimme keväällä mobiilisovelluksen, jonka kehittämisessä asiakkaat olivat vahvasti mukana. Viime vuonna jokainen alkolainen osallistui keskimäärin viiteen koulutuspäivään. Uudistettu strategiamme vietiin osaksi arkea muun muassa pelillisin keinoin digitaalisen verkkopelin avulla. Myymälöiden henkilöstö tekee työvuoroja eri myymälöissä, ja lisäksi johto ja toimistoväki työskentelevät myymälöissä sesongeissa. Näin kehitämme kaikkien osaamista ja lisäämme yhteistä ymmärrystä.

Asiakkaitamme palvelee monikanavainen palveluverkosto: 361 myymälää, 100 nou-
topistettua, verkkokauppa ja mobiilisovellus. Kaikissa kanavissamme tavoitteenamme on tuttu, yhtenäinen maailmanluokan palvelukokemus. Digitalisaatio muuttaa asiakas-
käyttäytymistä, ja asiakkaat odottavat saatavuutta ja palvelua lähes kellon ympäri, use-

ammalla laitteella ja monikanavaisesti. Alkon verkkokaupan kautta, asuinpaikkakun-
nasta riippumatta, on asiakkaidemme saatavilla koko Alkon valikoima.

Alkoholin litramyynti laski edellisvuodesta vuonna 2018 tulleiden alkoholilain
muutosten ja vuosina 2018 ja 2019 toteutettujen veronkorotusten seurauksena.
Myimme vuonna 2019 yhteensä 82,1 (85,3) miljoonaa litraa juomia. Alkoholijuoma-
verollinen liikevaihto oli 1 144 (1 153) miljoonaa euroa. Liikevaihdon suhteellises-
ti pienempään laskuun vaikuttivat alkoholiveron korotus ja asiakkaiden ostamien
tuotteiden keskihinnan nousu. Kehitimme liiketoiminnan tukiprosesseja entistä su-
juvammiksi, jotta varmistamme toiminnan tehokkuuden. Pyrimme ennakoimaan
talouden kehityksen entistä tarkemmin ja reagoimme toiminnan vaihteluihin.

Leena Laitinen

Toimitusjohtaja

**”Suomalaisista
62 prosenttia on
sitä mieltä, että
Alko ja sille annettu
yksinoikeusasema
ovat hyviä
tapoja rajoittaa
alkoholihaittojen
laajuutta.”**

ALKON TEHTÄVÄ JA LIIKETOIMINTA

Alkon tavoitteena on palvella asiakkaita mahdollisimman hyvin, vähentää tehtävänsä mukaisesti alkoholihaittoja ja edistää hyvinvointia. Konkreettiset vastuullisuusteot sekä tutkitusti tehokkaiksi todetut alkoholin saatavuus ja hinta ovat keskeiset Alkon toiminnan kautta toteutuvat alkoholipoliittiset keinot.

ASIAKKAIDEN JA HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN PALVELUKSESSA

Alkolla on Suomessa yksinoikeus yli 5,5 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyyntiin, poikkeuksena pienpanimo-oluet sekä muista hedelmistä ja marjoista kuin rypäleistä tehdyt tilaviinit. Alkoholilaissa on määritelty yhtiön tehtäväksi alkoholijuomien vähittäismyynti niin, että sen toiminnassa otetaan huomioon tuotteiden haittavaikutukset. Suomen valtio omistaa Alkon, ja sosiaali- ja terveystoimi vastaa sen omistajaohjauksesta ja valvonnasta.

Alkon tavoitteena on palvella asiakkaita mahdollisimman hyvin, vähentää tehtävänsä mukaisesti alkoholihaittoja ja edistää hyvinvointia. Konkreettiset vastuullisuusteot sekä tutkitusti tehokkaiksi todetut alkoholin saatavuus ja hinta ovat keskeiset Alkon toiminnan kautta toteutuvat alkoholipoliittiset keinot. Alkoholi ei ole tavanomainen hyödyke, vaan sen myynnissä on kyse muustakin kuin yksilönvapaudesta. Alkoholi aiheuttaa terveydellisiä ja sosiaalisia riskejä sekä yksilölle että yhteiskunnalle.

Alkoholin aiheuttamat taloudelliset kustannukset yhteiskunnalle ovat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arvion mukaan vuositasolla yli kaksi miljardia euroa. Ne syntyvät välillisistä kustannuksista kuten tuotanto- ja työpanosmenetyksistä ja alkoholin käytön välittömistä kustannuksista kuten järjestyksenpidosta, sosiaalihuollosta sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kustannuksista. Alkoholin kokonaiskulutus ja siitä aiheutuvat haitat kulkevat käsi kädessä: mitä enemmän alkoholia juodaan, sitä suurempi määrä haittoja aiheutuu.

Alko toteuttaa yhdessä järjestöjen kanssa hankkeita, joiden tavoitteena on lisätä hyvinvointia ja tehdä työtä syrjäytymistä vastaan. Tekemisen painopisteinä ovat lapset, nuoret ja työikäiset. Kannustamme kuluttajia terveellisiin elämäntapoihin, kokonaisvaltaiseen elämänhallintaan ja pohtimaan omaan alkoholinkäyttöön liittyviä tapoja ja tilanteita. Alkoholinkäyttö on arkipäiväistynyt ja sen kohtuullisuutta on usein vaikea arvioida. Alko huolehtii myynnissään tinkimättömästi ikärajavalvonnasta ja muusta myynninvalvonnasta sekä hinnoittelee tuotteensa vastuullisesti.

TEEMME AKTIIVISTA YHTEISTYÖTÄ SIDOSRYHMIEN KANSSA

Alkon yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä mitataan THL:n tekemällä Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksella. Alkon hyväksyttävyys vuonna 2019 oli 62 prosenttia (2018: 59; 2017: 60; 2016: 62).

Alko kehittää toimintaansa sidosryhmien kanssa käytävän vuoropuhelun ja palautteiden perusteella. Vuonna 2018 päivitimme yhdessä KPMG:n kanssa vastuullisuuden olennaisuusanalyysin. Asiakkailta, tavarantoimittajilta ja muilta sidosryhmiltä saadut palautteet ja toiveet sekä tutkimustulokset ohjaavat vastuullisuuden kehittämistä ja toimenpiteitä. Saaduissa palautteissa on noussut esille odotus, että Alko ottaa toiminnassaan ja viestinnässään entistä vahvemmin huomioon alkoholin käytön aiheuttamat terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset.

Vastuullisuustyön Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan -hankkeissa on mukana laaja joukko [yhteistyökumppaneita](#).

Asiakkailta, tavarantoimittajilta ja muilta sidosryhmiltä saadut palautteet ja toiveet sekä tutkimustulokset ohjaavat vastuullisuuden kehittämistä ja toimenpiteitä.

- 1 Alkoholin saatavuuden säätely aukioloajoilla ja myymälöiden lukumäärällä.
- 2 Yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. Tuki alkoholitutkimukselle.
- 3 Vastuullinen asiakaspalvelu: myynninvalvonta, asiointikieltosopimus.
- 4 Alkoholi ja terveys -viestintä.

- 5 Vastuullinen hinnoittelu. Tuotteiden tasapuolinen esillepano.
- 6 Alkoholittomat ja matala-alkoholiset tuotteet, pienet pakkauskoot.
- 7 Juoma- ja ruokakulttuurin edistäminen monikanavaisesti.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Toimintaympäristön muutokset on otettu huomioon Alkon strategiassa esimerkiksi tuotevalikoiman ja palvelujen kehittämisessä. Alkon missiossa, strategiassa ja toimintasuunnitelmassa vastuullisuus on keskiössä. Vastuullisuus näkyy tekoina jokaisen alkolaisen arjessa.

Alkoholilainsäädäntö muuttui vuonna 2018. Keskeiset muutokset olivat päivittäistavarakaupassa myytävien alkoholijuomien alkoholiprosentin nostaminen ja valmistustaparajoitteen poistuminen. Muutokset vaikuttivat päivittäistavarakaupan ja Alkon väliseen myynnin jakautumiseen. Kaupalla on yli 5 000 alkoholin myyntipistettä, Alkolla vuoden 2020 alussa 360 myymälää ja noin 100 verkkokaupan noutopistettä. Alkoholiveroa korotettiin vuosien 2018 ja 2019 alussa. Lakimuutokset ja toteutetut veronkorotukset laskivat Alkon vuoden 2019 myyntiä.

Viron ja Latvian alkoholipolitiikan muutokset vaikuttavat matkustajatuontiin. Viro kevensi oluen, siidereiden, lonkeroiden ja väkevien alkoholijuomien sekä Latvia väkevien juomien alkoholiverotusta kesällä 2019. Alkoholin kulutus Suomessa las-ki vuosien 2007–2017 välisenä aikana lähes viidenneksellä. Vuoden 2019 osalta myyntitilastot osoittavat, että tilastoitu ja tilastoimaton alkoholin kulutuksen lasku on taittunut vuosien laskun jälkeen. Alkoholilain ja naapurimaiden alkoholipoliit-tisten muutosten vaikutuksia Suomen alkoholimarkkinaan on vielä vaikea arvioida, sillä vaikutukset eri tahojen liiketoimintaan ja alkoholihaittoihin näkyvät vuosien kuluttua.

Yleinen taloustilanteen kehitys vaikuttaa Alkon lähitulevaisuuden näkymiin. Pit-källä aikavälillä yhtiön toimintaan vaikuttavat esimerkiksi teknologian kehitys sekä kuluttajien odotusten ja kulutuspäätösten monimuotoistuminen. Terveiden ja hy-vinvoinnin megatrendi jatkuu, ja kuluttajat ovat entistä kiinnostuneempia esimer-

kiksi alkoholittomista ja vastuullisesti tuotetuista juomista. Kuluttajien mieltymyk-set myös jatkavat eriytymistään. Suomessa edelleen jatkuvia kehityskulkuja ovat väestön ikääntyminen ja kaupungistuminen. Toimintaympäristön muutokset on otettu huomioon Alkon strategiassa näkyen esimerkiksi tuotevalikoiman ja palvelu-jen kehittämisessä.

Vastuullisuus on megatrendi, joka vahvistui entisestään viime vuoden aikana. Yri-tysten merkityksellisuuden rooli kasvaa jatkossa. Kuluttajat odottavat entistä enem-män konkreettisia toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Kuluttajat kaipaavat tietoa alkoholin terveysvaikutuksista, opastusta vastuullisten tuotevalintojen tueksi ja läpinäkyvyyttä läpi koko hankintaketjun. Alkon missiossa, strategiassa ja toimin-tasuunnitelmassa vastuullisuus on keskiössä. Vastuullisuus näkyy tekoina jokaisen alkolaisen arjessa.

Kuluttajat haluavat tietoa alkoholin terveysvaikutuksista, opastusta vastuullisiin tuotevalintoihin ja hankintaketjun läpinäkyvyyttä.

STRATEGIA JA TAVOITTEET

Asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset sekä toimintaympäristön muutokset on otettu huomioon yhdessä koko henkilöstön kanssa työstetyssä strategiassa.

Vastuullisuuden ja asiakaskokemuksen tavoitteet ovat Alkon strategiassa 2019–2021 entistä kunnianhimoisemmat. Alkon strategia päivitettiin vuonna 2018. Jokaisella alkolaisella oli mahdollisuus osallistua yhtiön strategiatyöhön verkkotyöpajan ja työryhmien kautta. Verkkotyöpajassa esitettiin 2 277 ideaa, jotka on huomioitu strategiassa. Strategiaa käytiin läpi esimies- ja tiimipalaverien sekä verkossa pelattujen strategiapelien kautta.

Strategian keskiössä on yhtiön tehtävän mukainen alkoholin vastuullinen myynti, joka otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Mission ambitiotasoa nostettiin maailman vastuullisimmaksi tavaksi myydä alkoholia. Vastuullisuus on vahva megatrendi, ja kuluttajat vaativat yrityksiltä entistä enemmän vastuullisuustekoja.

Alko on ollut osa suomalaista yhteiskuntaa vuodesta 1932 lähtien. Asiakkaita otetaan mukaan toiminnan kehittämiseen entistä enemmän varmistaaksemme, että Alko palvelee asiakkaitaan ja hyvinvointiyhteiskuntaa parhaalla mahdollisella tavalla. Visiona on asiakkaiden arvostama toiminta. Se syntyy erinomaisen asiakaskokemuksen, vastuullisuustekojen sekä tehokkaan ja ketterän toiminnan kautta.

Vuodesta 2011 lähtien asiakkaat ovat pitäneet Alkon palvelua suomalaisen kaupan alan parhaana. Meneillään olevalla strategiakaudella haluamme tarjota asiakkaillemme vieläkin parempaa maailmanluokan palvelua. Alko sujuvoittaa palveluaan eri kanavissa ja niiden välillä entisestään.

Yhtiön neljä strategista painopistettä

- maailmanluokan palvelua
- nautinnoksi, mutta vastuullisesti
- innostumalla onnistumisia
- ketterä ja tehokas

MAAILMANLUOKAN PALVELUA

Toimintaympäristön muutokset kirittävät toimintaa ja nostavat rimaa jatkuvasti. Asiakkaat odottavat Alkolta yhä parempaa ja monikanavaisempaa palvelua sekä juuri heille sopivaa tuotevalikoimaa. Näihin odotuksiin haluamme vastata mahdollisimman hyvin. Monipuolinen ja uudistuva valikoima mahdollistaa nojatuolimatkat ympäri maailmaa asiakkaan omassa olohuoneessa. Alkon myymälöissä ja digitaalisissa kanavissa tarjotaan asiantuntevaa palvelua kattavan palveluverkoston – myymälöiden, noutopisteiden, verkkokaupan ja mobiilisovelluksen – kautta.

NAUTINNOKSI, MUTTA VASTUULLISESTI

Alkon vastuullisuus on määritelty seitsemään osa-alueeseen: reilu kaveri kaikille, laadukkaita vaihtoehtoja asiakkaille, hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan, tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu, ruoka- ja juomakulttuuri kukoistamaan, näkymätön näkyväksi sekä valintoja ympäristön hyväksi. Vastuullisuus on tärkeä arvo kaikille alkolaisille, ja sen toteutuminen varmistetaan päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.

Kohtelemme kaikkia tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi. Haluamme tarjota asiakkaillemme mahdollisuuden vastuullisiin valintoihin sekä lisätä ihmisten ja luonnon hyvinvointia konkreettisilla teoilla. Tulevaisuudessa asiakas voi jäljittää tuotteen matkan pellolta pöytään. Asiakas voi halutessaan tukea ostopäätöksissään valintoja, jotka toimivat paitsi ympäristön myös alkutuotannossa työskentelevien ihmisten ja yhteisöjen hyväksi.

Alkoholin myynnissä on kyse muustakin kuin yksilönvapaudesta, sillä sen käyttöön liittyy paljon terveydellisiä ja sosiaalisia riskejä sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Alkon tavoitteena ei ole myydä mahdollisimman paljon alkoholia. Alko huolehtii myynnissään tinkimättömästi ikärajavalvonnasta. Yhteistyössä järjestöjen kanssa Alko toteuttaa alkoholin vastuullista käyttöä edistäviä hankkeita. Hankkeiden avulla halutaan lisätä Suomessa asuvien hyvinvointia ja tehdään työtä syrjäytymistä vastaan.

INNOSTUMALLA ONNISTUMISIA

Osaava ja työstään innostunut henkilöstö tarjoaa vastuullista alkolaista maailmanluokan palvelua kaikissa kanavissa. Henkilöstöä otetaan mukaan erilaisin keinoin toimintamme kehittämiseen.

Missio:
Maailman
vastuullisin tapa
myydä alkoholia

Visio:
Asiakkaiden
arvostama

Asiakaslupaus:
Maailmanluokan
palvelua

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

- Asiakkaiden yhä erilaistuvat toiveet
- Alueiden väliset kasvavat erot
- Vastuullisuuden ja hyvinvoinnin merkityksen kasvu
- Luonnon kestokyvyn heikkeneminen
- Uudet työnteon tavat ja kiristynyt kilpailu työmarkkinoilla
- Uudet teknologiat ja ekosysteemit
- Lainsäädännön myötä muuttunut markkina

MISSIO MAAILMAN VASTUULLISIN TAPA MYYDÄ ALKOHOLIA

ASIAKASLUPAUS MAAILMANLUOKAN PALVELUA

TAVOITTEET

Maailmanluokan palvelua
Asiakaskokemuksen suunnannäyttäjäksi

Nautinnoksi, mutta vastuullisesti
Edelläkävijä vastuullisuudessa

Innostumalla onnistumisia
Halutuin työnantaja palvelusektorilla

Ketterä ja tehokas
Taloudellisesti vaikuttava

VISIO ASIAKKAIDEN ARVOSTAMA

Alkossa on tehty pitkäjänteisesti työtä henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Vahva panostus osaamiseen jatkuu edelleen. Monimyyvälätyöskentely mahdollistaa oman osaamisen kehittämisen sekä parhaan mahdollisen asiakaspalvelun. Painotamme onnistumisia tukevaa johtamista ja esimiestyötä sekä oman osaamisen kehittämistä ja osaamisen jakamista kollegoille. Haluamme olla monimuotoinen työyhteisö, jossa jokaisen on mahdollista onnistua.

KETTERÄ JA TEHOKAS

Alko parantaa ja kehittää toimintaansa jatkuvasti. Toiminnan tehokkuus on tärkeää, ja yhtiön tehokkuutta arvioidaan ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Innovation Lab on Alkon nopean ja kokeilevan kehityksen toimintamalli. Toiminnolla pyritään ymmärtämään ja ratkaisemaan liiketoimintaideoita joko teknologian tai palvelumuotoilun keinoin. Erilaisissa kokeiluissa selvitetään asioita käyttäjälähtöisesti. Ideoista luodaan konsepteja, joita testataan käytännössä ja joko jatketaan kehitystä tai luovutaan ideasta.

Alkon kautta kerättävät verot, maksut ja voittovarot hyödyntävät kaikkia Suomessa asuvia.

Painopiste	Tavoite	Mittarit	Onnistuminen (2019)
Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia	Alkon hyväksyttävyys	Alkoholipoliittiset mielipiteet (Kantar TNS, THL)	62 % suomalaisista pitää Alkoa hyvänä tapana rajoittaa alkoholihaittoja (tavoite 60 %)
Maailmanluokan palvelua	Asiakaskokemuksen suunnannäyttäjä	- Kansallinen asiakaspalvelupalaute KAP (Taloustutkimus Oy) - Verkkokaupan kehuindeksi - Valikoimatytytyväisyys (Dagmar Drive)	- KAP-tutkimusten keskiarvo 8,57 (tavoite 8,58), kaupan alan 1. sijalla kahdeksatta vuotta peräkkäin. - Verkkokaupan kehuindeksi 73 (tavoite 71). - Valikoimatytytyväisyys 8,52 (tavoite 8,53)
Nautinnoksi, mutta vastuullisesti	Edelläkävijä vastuullisuudessa	- Maine ja luottamus -tutkimus (T-Media Oy) - Tiimikohtaiset vastuullisuustavoitteet	- Luottamus ja maine -tutkimuksen vastuullisuusindeksi 3,44 (tavoite 3,37). - Kaikilla tiimeillä oli vastuullisuustavoitteita, jotka toteutuivat 78-prosenttisesti.
Innostumalla onnistumisia	Halutuin työnantaja palvelusektorilla	- Halutuin työnantaja -kysely (Universum) - Pulssi-indeksi	- Halutuin työnantaja palvelusektorilla -kyselyssä 4. sijalla (tavoitteena 3. sija) - Pulssi- ja innostusindeksi on edelleen hyvällä tasolla 3,91 (tavoite 4,05).
Ketterä ja tehokas	Taloudellisesti vaikuttava	- Kustannukset/liikevaihto - Ulkoinen ketteryys -mittaus (Accenture)	- Kustannukset/liikevaihto-% 26,7 % (tavoite 27,1 %) - Ketteryys 3,0 (tavoite 2,9)

ALKO VUONNA 2019

Asiakkaamme odottavat parempaa ja monikanavaisempaa palvelua sekä juuri heille sopivaa tuotevalikoimaa.

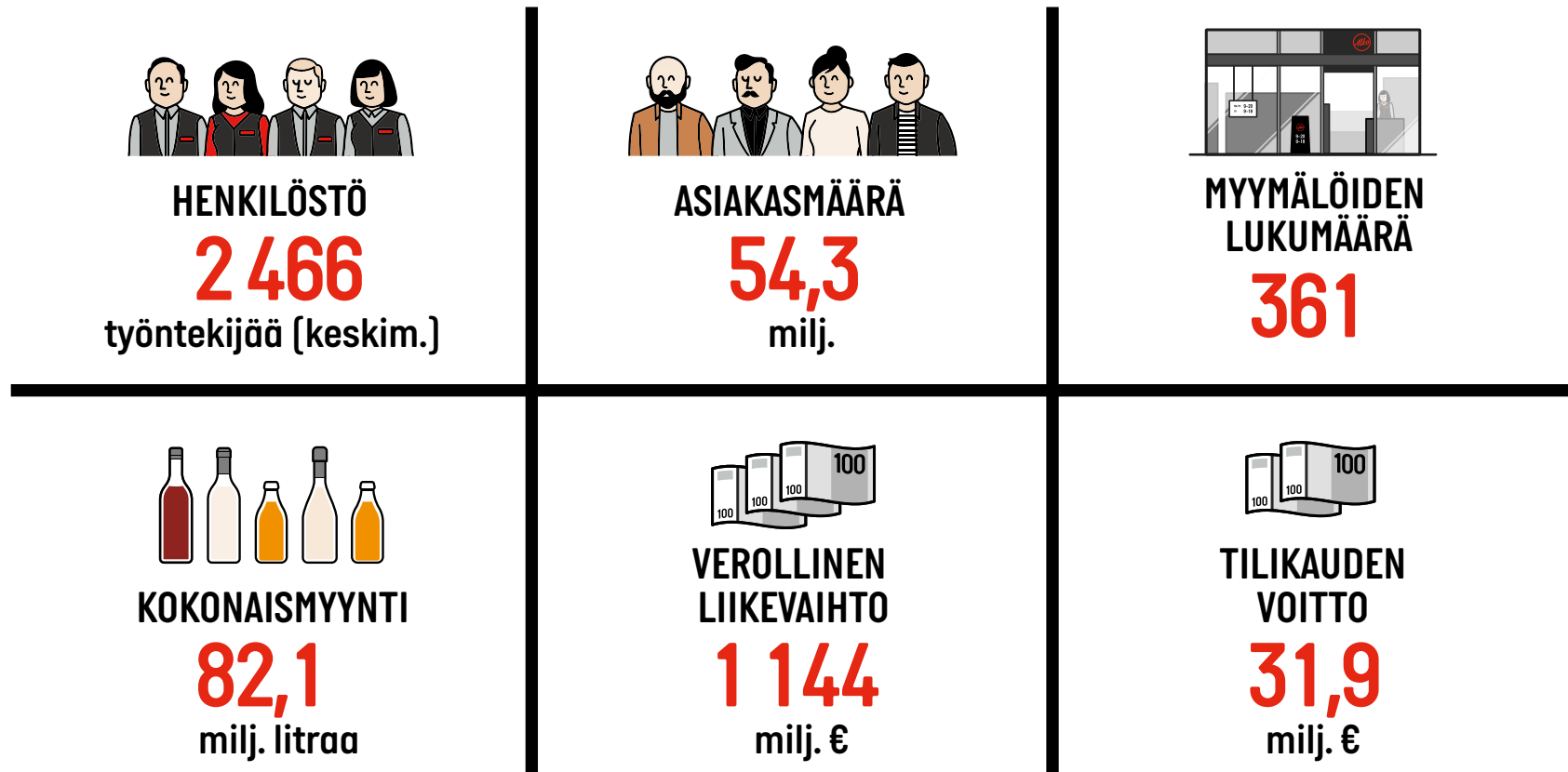
Myymälöissämme asiakkaitamme palvelee keskimäärin 2 466 alkolaista. Valikoimassamme on juomia 77 maasta. Alkon pääkonttori sijaitsee Helsingissä ja neljä aluetoimistoa ympäri Suomen.

Vuoden 2019 lopussa Alkolla oli 361 myymälää. Vuoden 2019 aikana avattiin kaksi uutta myymälää Tampereen Tesomalle ja Helsinkiin kauppakeskus Mall of Triplaan. Yhtään myymälää ei suljettu.

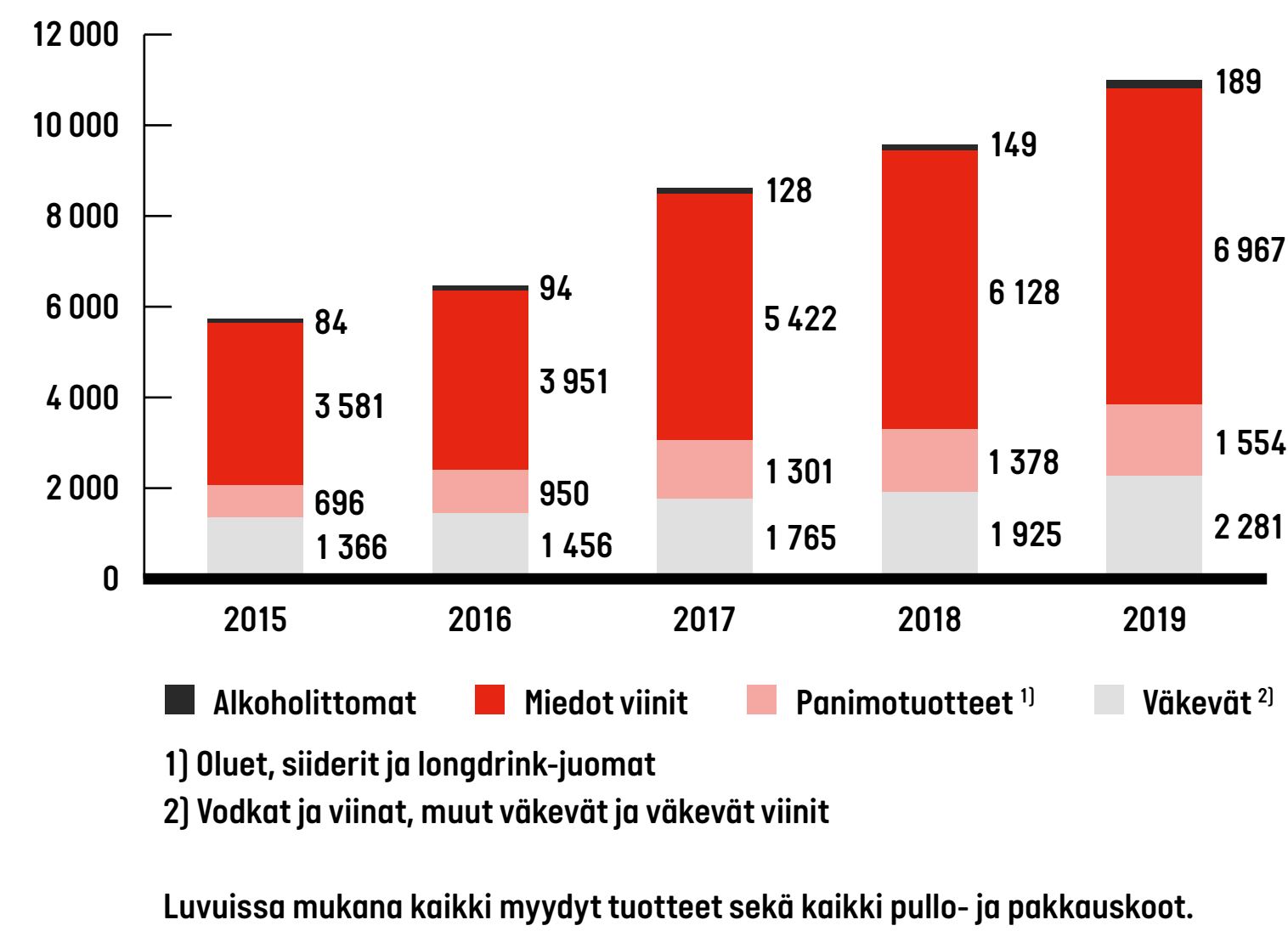
- 2 466 työntekijää (keskimäärin)
- 361 myymälää ja 100 noutopistettä
- 10 991 alkoholijuomaa
- 651 juomatoimittajaa
- 54,3 miljoonaa asiakaskäyntiä
- Liikevaihto: 1 144 miljoonaa euroa
- Liikevoitto: 40,1 miljoonaa euroa
- Omavaraisuusaste: 35,5 %
- Valtion omistus: 100 %
- Perustettu: 1932
- Toimitusjohtaja: Leena Laitinen
- Pääkonttori: Helsinki

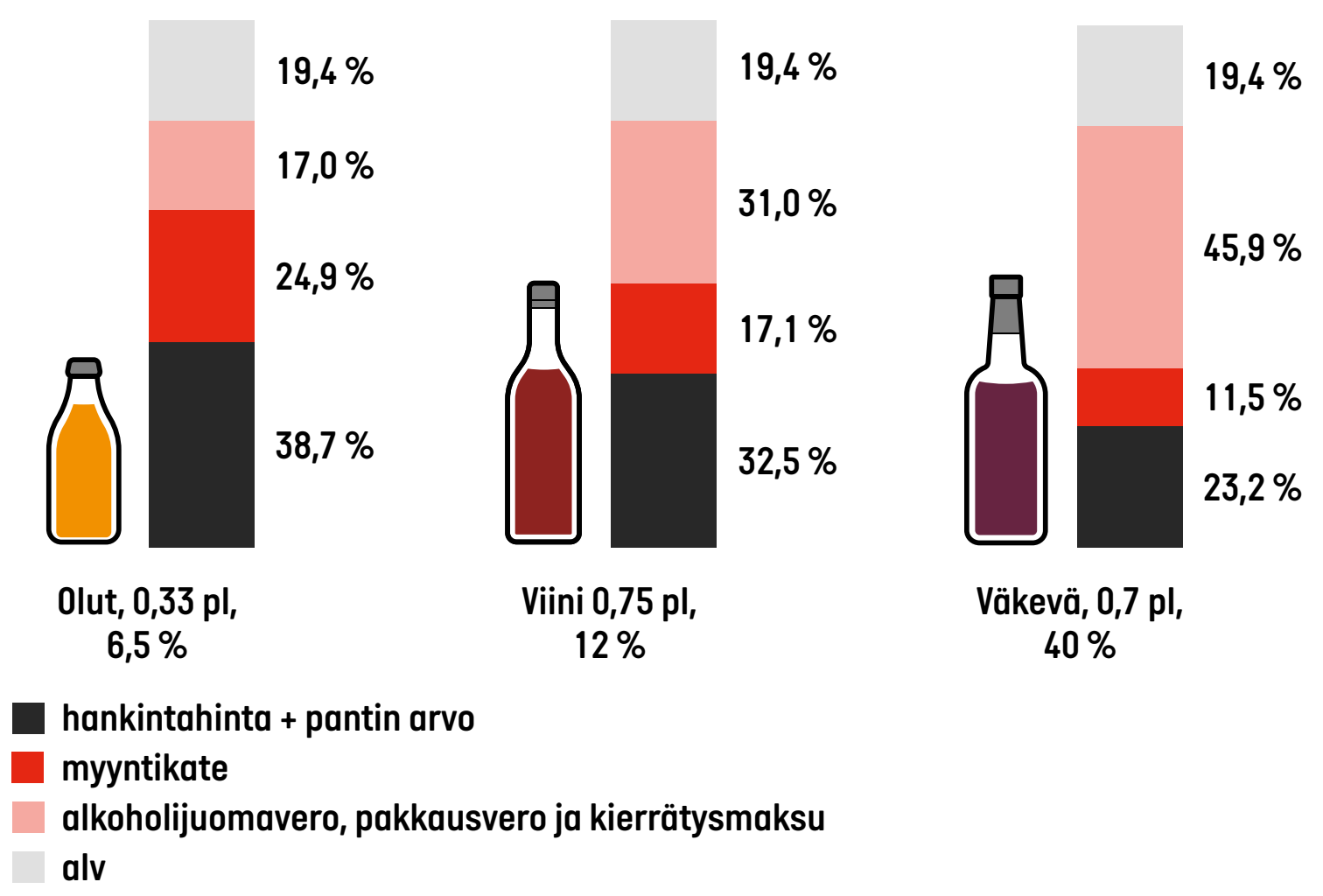
AVAINLUKUJA 2019

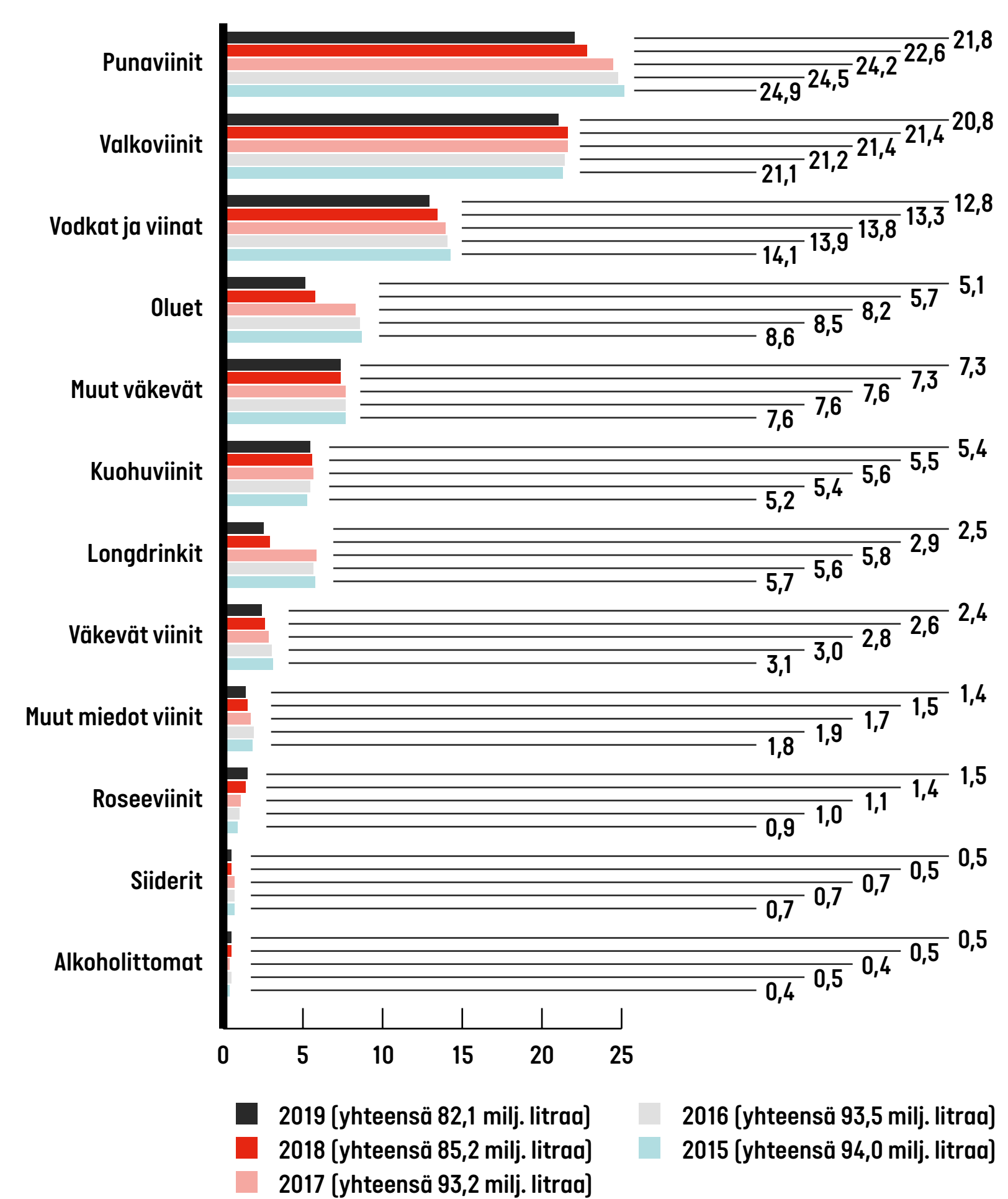
ALKON MYymiEN TUOTTEIDEN LUKUMÄÄRÄ TUOTERYHMITÄIN, KPL

HINNANMUODOSTUS ERI ALKOHOLIJUOMISSA

ALKON MYynti TUOTERYHMITÄIN, MILJOONAA LITRAA

HALLINNOINTI

1. HALLINNOINTIPERIAATTEET

2. HALLITUS JA VALIOKUNNAT

3. JOHTORYHMÄ

4. JOHDON PALKITSEMINEN

5. RISKIENHALLINTA

HALLINNOINTIPERIAATTEET

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1102/2017), valtioneuvoston asetus alkoholilain täytäntöönpanosta (151/2018), sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholilain valvonnasta (158/2018), osakeyhtiölaki (624/2006) ja yhtiöjärjestys.

ALKO OY:N OMISTAJAOHJAUS JA HALLINNOINTIPERIAATTEET

Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta käyttäjilleen, muille ihmisille sekä koko yhteiskunnalle aiheutuvien haittojen vähentäminen.

Yhtiön erityistehtäväluonteen vuoksi juuri sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta. Alko Oy:n tarkoitus ei ole voitontavoittelu eikä kilpailu yksityisten yritysten kanssa vaan tehtävänsä kautta vähentää alkoholista aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa.

[Hallinnointiperiaatteet](#) on julkaistu Alkon verkkosivuilla.

EETTISET PERIAATTEET

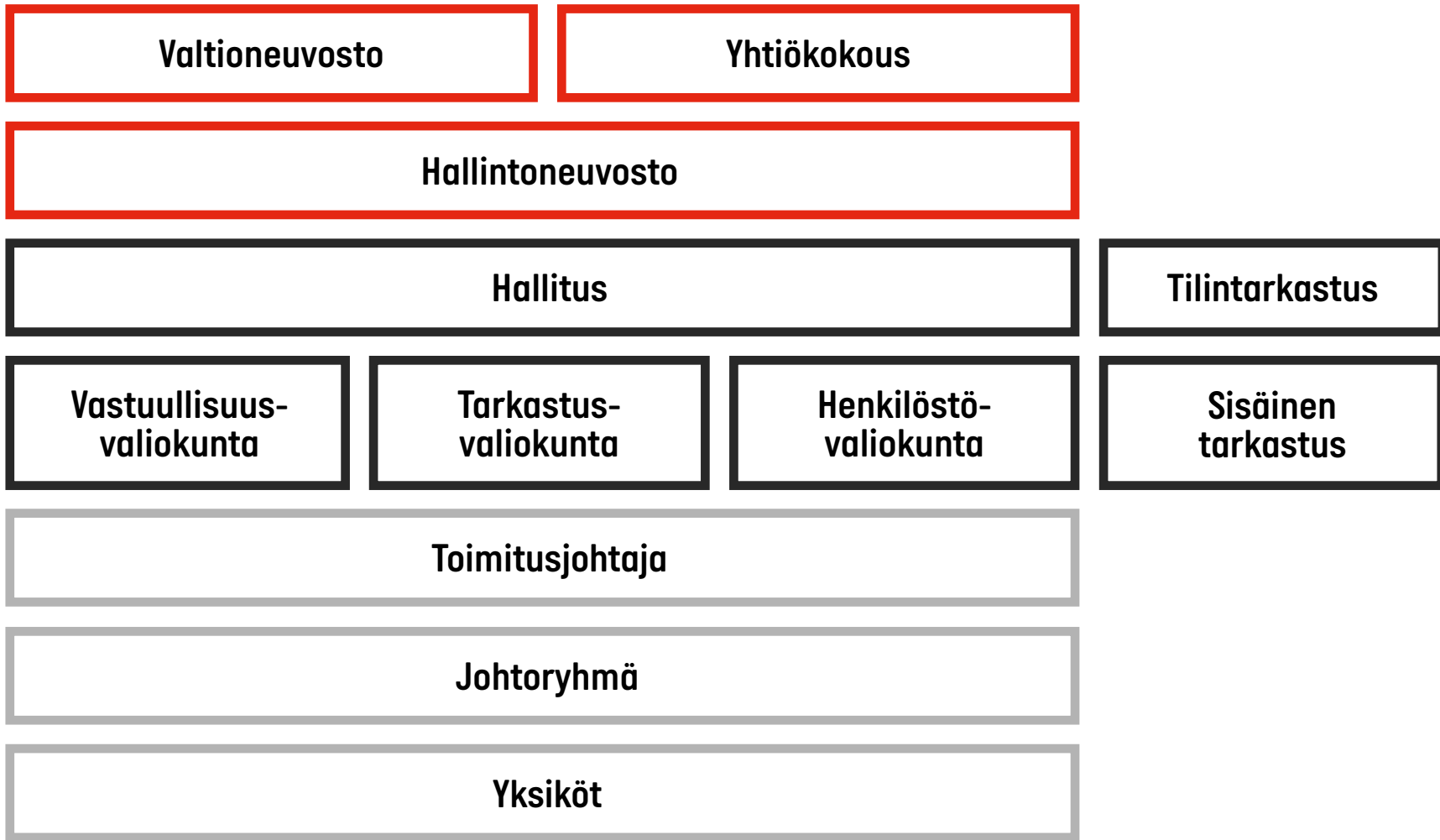
Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat Alko Oy:n toiminnan periaatteina. Vuoden 2019 aikana yhtiön [Eettiset periaatteet](#) arvioitiin ja kirjoitettiin uudelleen vastaamaan paremmin yhtiön strategiaa ja arvopohjaa. Uudistetut periaatteet nimettiin Eettisiksi periaatteiksi ja ne ohjaavat jokaista alkolaista vastuulliseen ja eettiseen toimintaan yhtiön arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Keskeiset periaatteet ovat rehellisyys ja laillisuus, vastuullisuus, toimiva työyhteisö, läpinäkyvyys ja tasapuolisuus sekä asiakaslähtöisyys. Lisäksi uusissa periaatteissa korostuu vastuullisuus entistä laajem-

min. Uusina elementteinä mukaan on nostettu toimiva työyhteisö, jossa arvostamme erilaisuutta, monimuotoisuutta sekä yhdenvertaisuutta.

Eettisistä periaatteista on laadittu verkkokoulutus, jonka koko henkilöstö suorittaa alkuvuoden 2020 aikana. Koulutusten toteumaa tullaan seuraamaan henkilöstöjärjestelmän kautta. Lisäksi Eettiset periaatteet kuuluvat yhtiön perehdytysohjelmaan. Alko Oy:n hallitus hyväksyy mahdolliset muutokset periaatteisiin.

Eettisten periaatteiden mukaan Alko Oy:n henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona, epäasiallisena vaikuttamisena tai tasapuolisuusperiaatteiden vastaisina. Alko Oy edellyttää, että kaikki alkolaiset noudattavat eettisiä periaatteita ja edistävät niiden toteutumista. Noudattamatta jääneistä liiketapaperiaatteista tulee ilmoittaa

ALKON ORGANISAATIO

Vuoden 2019 aikana yhtiön Eettiset periaatteet arvioitiin ja kirjoitettiin uudelleen vastaamaan paremmin yhtiön strategiaa ja arvopohjaa.

omalle esimiehelle, organisaatiossa tämän yläpuolella olevalle esimiehelle tai sisäiselle tarkastukselle. Yhtiöllä ei ole käytössä erillistä ilmiantojärjestelmää.

Vuoden 2019 aikana ei ollut korruptioon liittyviä oikeustapauksia, joissa Alko Oy olisi ollut vastaajana.

YHTIÖKOKOUS JA HALLINTONEUVOSTO

Yhtiökokous

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Valtion omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen 13.5.2016 mukaan valtionyhtiöt raportoivat yhtiökokouksille mitattavien yhteiskuntavastuutavoitteiden saavuttamisesta ja kuvaavat yhtiökokouksissaan palkitsemispolitiikan ja perustelevat toteutuneen tulospalkitsemisen.

Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

Hallintoneuvosto

Alko Oy:n hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston tehtävät on määrätty alkoholilaissa ja Alko Oy:n yhtiöjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu:

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liiketapaperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi

- vahvistaa alkoholiyhtiölle alkoholilain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen vähentämistä koskeva toimintasuunnitelma ja antaa alkoholilain 24 §:ssä tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnistä ja niistä toimenpiteistä, joilla yhtiö on pyrkinyt vähentämään 1 §:ssä tarkoitettuja haittoja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Alko Oy:n hallintoneuvostoon kaudella 2016–2019 kuuluivat puheenjohtaja Vesa-Matti Saarakkala, varapuheenjohtaja Anna-Maja Henriksson sekä jäsenet Tuula Haatainen, Susanna Huovinen, Antti Kaikkonen, Pauli Kiuru, Osmo Kokko, Ulla Parviainen, Aino-Kaisa Pekonen, Tuomo Puumala, Päivi Räsänen ja Sari Sarkomaa. Valtioneuvosto myönsi eron kansanedustaja Tuomo Puumalalle hallintoneuvoston jäsenen tehtävästä 1.7.2017 alkaen ja määräsi hänen tilalleen kansanedustaja Pekka Puskan. Valtioneuvosto myönsi eron kansanedustaja Antti Kaikkoselle 16.10.2017 alkaen ja määräsi hänen tilalleen kansanedustaja Juha Rehulan. Valtioneuvosto myönsi eron kansanedustaja Aino-Kaisa Pekoselle 18.6.2019 ja määräsi hänen tilalleen kansanedustaja Jari Myllykosken. Vielä 8.8.2019 valtioneuvosto myönsi eron kansanedustaja Anna-Maja Henrikssonille ja määräsi hänen tilalleen jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi kansanedustaja Mats Löfströmin hallintoneuvoston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Alko Oy:n hallintoneuvostoon kaudelle 2020–2023 kuuluvat puheenjohtajana kansanedustaja Arja Juvonen ja varapuheenjohtajana kansanedustaja Hannakaisa Heikkinen sekä jäseninä kansanedustajat Outi Alanko-Kahiluoto, Kim Berg, Petri Honkonen, Pauli Kiuru, Ari Koponen, Mats Löfström, Jari Myllykoski, Tom Packalén, Sari Sarkomaa ja Tuula Väättäinen.

Sosiaali- ja terveysministeriötä on hallintoneuvostossa edustanut johtaja Jari Keinänen vuoden 2019 alusta alkaen. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 24 §:ssä. Hallintoneuvosto koontuu keskimäärin kuusi kertaa vuodessa.

HALLITUS JA VALIOKUNNAT

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lain ja yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokousten päätösten ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

HALLITUS

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituskokoonpanossa otetaan huomioon yhtiön toiminnan asettamat vaatimukset. Osa valituista henkilöistä toimii johtavissa tai esimiestehtävissä alkoholipolitiikkaan, työhyvinvointiin sekä sosiaali- ja terveyspolitiikkaan liittyvillä aloilla.

Hallituksen jäseniksi valittavilla on tehtävän edellyttämä pätevyys, riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus ja toimialatuntemus. Alko tekee tehtävänsä mukaista alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäisytyötä useiden yhteistyötahojen kanssa. Nämä tahot edustavat monesti samoja toimialoja, joista myös Alkon hallituksen jäsenet on valittu.

Hallituksessa on molempia sukupuolia. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää valitsemista ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstön edustajaa ilman äänioikeutta. Hallitus koontuu puheenjohtajan, tai hänen ollessa estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta. Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia

- hyväksyä vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti sekä valvoa niiden toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmista tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka- ym. työsuhde-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- päättää henkilöstöpolitiikan strategiset linjaukset osana yhtiön strategiaa
- käsitellä yhtiön henkilöstötutkimusten tulokset
- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen työjärjestys ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 25.4.2019 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Harri Sailaksen, varapuheenjohtajaksi Kirsi Varhilan sekä jäseniksi Markku Tervahaudan, Kuisma Niemelän, Kirsi Paakkari, Pekka Perttulan ja Ulrika Romantschukin. Hallituksen edellinen kokoonpano oli Harri Sailas (pj.), Kirsi Varhila (varapj.), Juhani Eskola, Kuisma Niemelä, Kirsi Paakkari, Pekka Perttula ja Ulrika Romantschuk. Kirsi Varhila erosi hallituksen jäsenen tehtävästä 1.10.2019 alkaen hänen tultuansa nimitetyksi Sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäälliköksi. Omistaja nimitti osakeyhtiölain

mukaisella yksimielisellä omistajan päätöksellä Markku Tervahaudan hallituksen varapuheenjohtajaksi 1.10. alkaen. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuivat henkilöstön edustajat Riina Väntsi (1.5.–28.10. välisen ajan Juha Parviainen) ja Sini Heikkinen. Tarkemmat tiedot hallituksen jäsenistä ovat tämän selvityksen lopussa.

Hallitus kokoontui kymmenen kertaa vuoden aikana. Hallituksen varsinaiset jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä, ja jäsenten enemmistö on riippumaton yhtiön omistajasta. Markku Tervahauta toimii pääjohtajana Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksessa ja Kirsi Varhila on virkasuhteessa sosiaali- ja terveysministeriöön. Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen sekä talousjohtaja Anton Westermarck ja hallituksen sihteerinä yhtiölakimies Jonna Björklund osallistuvat hallituksen kokouksiin.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Alkon hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö- sekä vastuullisuusvaliokunta. Hallitus nimitti nykyisten valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet kokouksessaan 14.5.2019. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa yhtiön hallitusta sille kuuluvien valvontatehtävien hoitamisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- arvioida sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyttä ja toimivuutta
- valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa
- käsitellä ja arvioida tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
- valvoa lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista
- valmistella yhtiökokoukselle tilintarkastajan valinta
- arvioida tilintarkastajan riippumattomuutta ja tilintarkastuksen laajuutta ja laatua
- arvioida tilinpäätösperiaatteet ja kirjauskäytännöt

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä laskentatoimen tuntemus. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Kuisma Niemelä, jäsenet Kirsi Paakkari ja Ulrika Romantschuk. Valiokunnan esittelijöinä toimivat Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen ja talousjohtaja Anton Westermarck sekä sihteerinä tarkastuspäällikkö Sirkku Karjalainen.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaakseen valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä, organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu vähintään kolmesta hallituksen jäsenestä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Harri Sailas, jäsenet Kuisma Niemelä ja Kirsi Varhila (1.10.2019 asti). Hallitus valitsi 23.10.2019 Markku Tervahaudan valiokunnan jäseneksi Varhilan tilalle. Valiokunnan esittelijänä toimii Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen ja sihteerinä henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger.

Vastuullisuusvaliokunta

Hallitus päätti kokouksessaan 12.3.2019 muuttaa alkoholipoliittisen valiokunnan nimen vastuullisuusvaliokunnaksi. Vastuullisuusvaliokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain mukaisissa sosiaali- ja terveystieteiden sekä yhtiön strategian mukaisten muiden vastuullisuuden tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu kolmesta-neljästä hallituksen jäsenestä. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuu tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija. Vastuullisuusvaliokunta kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa.

Vastuullisuusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Ulrika Romantschuk, jäsenet Pekka Perttula ja Markku Tervahauta sekä kutsuttaessa asiantuntijana Ismo Tuominen (STM). Valiokunnan esittelijänä toimii toimitusjohtaja Leena Laitinen sekä sihteerinä viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho.

HALLITUKSEN JÄSENET

Harri Sailas

s. 1951
hallituksen puheenjohtaja
ekonomi
hallituksessa vuodesta 2014 (19.12.2014–)

Luottamustoimet:

Finavia Oyj, hallituksen puheenjohtaja (2015–)
Merame Oy, hallituksen puheenjohtaja (2017–)
Solidium Oy, hallituksen puheenjohtaja (2016–)
Sponlator Oy, hallituksen puheenjohtaja (19.12.2019–)
Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2015–)
Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunta, varapuheenjohtaja (2014–)

Markku Tervahauta

s. 1962
hallituksen varapuheenjohtaja
lääketieteen tohtori
Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen pääjohtaja
hallituksessa vuodesta 2019

Luottamustoimet:

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2019–)

Kuisma Niemelä

s. 1958
hallituksen jäsen
filosofian maisteri, KTT h.c.
hallituksessa vuodesta 2014

Luottamustoimet:

Joutsen Finland Oy, hallituksen jäsen (2014–)
Oy Checkmark Ab, hallituksen jäsen (2017–)
Ruokaboksi Oy, hallituksen puheenjohtaja (2018–)
Partiosäätiö – Scoutstiftelsen rs, neuvottelukunnan jäsen (2013–)

Kirsi Paakkari

s. 1963
hallituksen jäsen
kauppatieteiden maisteri
Kalevala Koru Oy:n toimitusjohtaja
hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

Kalevala Korun Kulttuurisäätiön hallituksen puheenjohtaja (2019–)
Kultaseppien Työnantajaliitto ry:n hallituksen jäsen (2019–)

HALLITUKSEN JÄSENET

Pekka Perttula

s. 1960
hallituksen jäsen
valtiotieteiden tohtori
hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

Farmasialiiton Palvelut Oy, hallituksen jäsen (2019–)
Maahenki Oy, hallituksen puheenjohtaja (2019–)
Maaseudun Sivistysliito ry, puheenjohtaja (2016–)

Ulrika Romantschuk

s. 1966
hallituksen jäsen
valtiotietieteiden kandidaatti
Fazer-konserni, Executive Vice President, viestintä ja brändit
hallituksessa vuodesta 2017

Luottamustoimet:

Helsingin Yliopiston ruotsinkielinen valtuuskunta, jäsen (2013–), puheenjohtaja (2016–)
Luonnonvarakeskus, johtokunnan jäsen (2018–)
Suomalaisen työn liitto, valtuuston varapuheenjohtaja (2014–)
WWF Suomi, hallintoneuvoston jäsen (2016–)

Sini Heikkinen

Henkilöstön edustaja
s. 1974
päätyösuojausvaltuutettu
Alkon Liikeväki ALV ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n hallituksen jäsen (2010–2023)
Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK:n edustajiston jäsen (2011–2020)

Riina Väntsi

Henkilöstön edustaja
s. 1973
palvelupäällikkö
Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

Ammattiliitto PRO, edustajiston jäsen 2019–2020

JOHTORYHMÄ

Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa.

JOHTORYHMÄ

Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet. Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloksetusta, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään ovat vuonna 2019 kuuluneet toimitusjohtaja Leena Laitinen, toimitusjohtajan sijainen liiketoimintajohtaja Kari Pennanen, (ostojohtaja Minna Alitalo 30.11.2019 asti), vt. valikoima- ja hankintajohtaja Mika Kauppinen 1.12.2019 alkaen uuden valikoima- ja hankintajohtajan nimittämiseen saakka, viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho, (liiketoimintajohtaja verkkokauppa Paula Kujansivu 30.11.2019 asti), (henkilöstöjohtaja Merja Rissanen 23.4.2019 asti), (vt. henkilöstöjohtajana Tanja Martin 24.4.–22.10.2019), henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger 22.10.2019 alkaen ja talousjohtaja Anton Westermarck. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti, keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Tarkemmat tiedot johtoryhmän jäsenistä ovat tekstiosan lopussa.

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut edustamisoikeutetut antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän jäsenet ja edustamisoikeutetut ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalle on nimitetty sijainen.

Toimitusjohtajan toimitusjohtajan ehdot on määritelty hallituksen hyväksymässä kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtajan eläke-etuudet määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

JOHTORYHMÄN JÄSENET 31.12.2019

Leena Laitinen

s. 1970
kauppatieteiden maisteri
toimitusjohtaja
Alkon palveluksessa vuodesta 2017

Heli Hassinen-Biberger

s. 1970
filosofian maisteri, MBA
henkilöstöjohtaja
Alkon palveluksessa 23.10.2019 alkaen

Maritta Iso-Aho

s. 1964
hallintotieteiden maisteri, eMBA
viestintäjohtaja
Alkon palveluksessa vuodesta 2008

JOHTORYHMÄN JÄSENET 31.12.2019

Mika Kauppinen

s. 1973
eMBA
vt. valikoima- ja hankintajohtaja (1.12.2019 alkaen)
Alkon palveluksessa vuodesta 2009

Kari Pennanen

s. 1964
yhteiskuntatieteiden maisteri, eMBA, KJs
liiketoimintajohtaja
Alkon palveluksessa vuodesta 1989

Anton Westermarck

s. 1968
kauppatieteiden maisteri
talousjohtaja
Alkon palveluksessa vuodesta 2014

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS 2019

Palkka- ja palkkioselvityksessä kerrotaan hallintoneuvoston, hallituksen ja johtoryhmän palkat ja palkkiot tarkasteluvuodelta.

HALLINTONEUVOSTO

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2019 hallintoneuvoston kokouksissa läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille maksettiin kokouspalkkioita seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja 1 000 euroa per kokous
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 800 euroa per kokous
- hallintoneuvoston jäsen 700 euroa per kokous

Vuonna 2019 hallintoneuvosto kokoontui kuusi kertaa.
Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot esitetty taulukossa oikealla.

HALLITUS

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2019 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita seuraavasti:

- hallituksen puheenjohtaja 2 750 euroa kuukaudessa
- hallituksen varapuheenjohtaja 1 300 euroa kuukaudessa
- hallituksen jäsen 1 100 euroa kuukaudessa

Lisäksi maksettiin kokouspalkkiona 600 euroa per kokous hallituksen kokouksiin osallistuneille hallituksen jäsenille ja kokouspalkkiona 600 euroa per kokous valio-
kuntien kokouksiin osallistuneille valiokuntien jäsenille.

Vuonna 2019 hallitus kokoontui kymmenen kertaa. Kaksi kokouksista (23.4.2019 ja 3.7.2019) järjestettiin sähköpostikokouksina, joista ei hallituksen puheenjohtajan päätöksellä maksettu kokouspalkkioita.

Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot esitetty taulukossa seuraavalla sivulla.

HALLINTONEUVOSTON OSALLISTUMISPROSENTIT KOKOUKSIIN JA MAKSETUT PALKKIOT

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %	Palkkiot, euroa
Vesa-Matti Saarakkala, pj.	100	6 000
Anna-Maja Henriksson, vpj. 7.8.2019 asti	67	1 600
Tuula Haatainen, jäsen	67	2 800
Susanna Huovinen, jäsen	67	2 800
Pauli Kiuru, jäsen	100	4 200
Osmo Kokko, jäsen	17	700
Ulla Parviainen, jäsen	50	2 100
Aino-Kaisa Pekonen, jäsen 17.6.2019 asti	67	1 400
Pekka Puska, jäsen	83	3 500
Juha Rehula, jäsen	50	2 100
Päivi Räsänen, jäsen	100	4 200
Sari Sarkomaa, jäsen	100	4 200
Mats Löfström, vpj. 8.8.2019 alkaen	100	2 400
Jari Myllykoski, jäsen 18.6.2019 alkaen	100	2 100
Yhteensä		37 700

Palkkiot on ilmoitettu vuoden 2019 aikana järjestettyjen kokousten mukaisesti.

HALLITUKSEN OSALLISTUMISPROSENTIT KOKOUKSIIN
JA MAKSETUT PALKKIOT

Hallituksen jäsen*	Osallis- tuminen kokouksiin, %	Kuukausi- palkkiot, euroa	Hallituksen kokouspalk- kiot, euroa	Valiokuntien kokouspalk- kiot, euroa	Palkkiot yhteensä, euroa
Harri Sailas, pj.	100	33 000	4 800	3 600	41 400
Kirsi Varhila, vpj. 30.9.2019 asti*	100	11 700	3 600	2 400	17 700
Markku Tervahauta, jäsen 25.4.2019 alkaen, vpj. 1.10.2019 alkaen*	100	9 400	3 600	2 400	15 400
Juhani Eskola, jäsen 24.4.2019 asti*	100	4 400	1 200	600	6 200
Kuisma Niemelä, jäsen	90	13 200	4 200	6 600	24 000
Kirsi Paakkari, jäsen	100	13 200	4 800	3 000	21 000
Pekka Perttula, jäsen	100	13 200	4 800	2 400	20 400
Ulrika Romantschuk, jäsen	100	13 200	4 800	5 400	23 400
Yhteensä		111 300	31 800	26 400	169 500

* Hallituksen kokoonpano muuttui yhtiökokouksessa 25.4.2019
Palkkiot on ilmoitettu vuoden 2019 aikana järjestettyjen kokousten mukaisesti.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstöva-
liokunnan esityksestä. Johdon palkitsemisessa noudatetaan talouspoliittisen
ministerivaliokunnan 13.5.2016 antamaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa
periaatepäätöstä.

PALKAT

	Kokonaispalkka, euroa		Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio maksu vuosittain*, euroa		Luontaisetuudet, euroa		Yhteensä, euroa (rahapalkka + kannustin- palkkio + luontaisetuudet)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Toimitusjohtaja	340 600	336 373	100 138	0	15 000	14 686	455 738	351 060
Muu johtoryhmä	956 599	1 069 581	288 870	295 426	29 818	26 409	1 275 287	1 391 416
Yhteensä	1 297 199	1 405 954	389 008	295 426	44 818	41 095	1 731 025	1 742 475

* Vuoden 2019 kannustinpalkkio perustuu vuonna 2018 ansaittuun ja vuonna 2019 maksettuun palkkioon.

ELÄKKEET JA IRTISANOMISAJAT

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika
Toimitusjohtaja	TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk ja yrityksen puolelta 6 kk
Muu johtoryhmä	Yksi jäsen 61 v.	66 % eläkepalkasta	Johtoryhmän jäsenen puolelta 3 kk ja työnantajan puolelta
	Yksi jäsen TyELin mukainen eläkeikä	TyEL ja 10 %:n maksuperusteinen lisäeläke vuosipalkasta	4–6 kk
	Muut jäsenet TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke	

LISÄELÄKKEIDEN VUOSIMAKSUT

	2018, euroa*	2017, euroa*
Toimitusjohtaja	-	-
Muu johtoryhmä	108 109	92 962
Yhteensä	108 109	92 962

* Ei sisällä mahdollisia rahastohyvityksiä

RISKIENHALLINTA

Tehokkaalla riskienhallinnalla varaudumme sekä strategiaan että operatiivisiin riskeihin.

VALVONTA JA TARKASTUS

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien valikoimaan ottamista, valikoimasta poistamista sekä hinnoitteluperusteita koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN JA SISÄINEN TARKASTUS

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategiaan ja operatiivisiin riskeihin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Samalla riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastavat toimenpiteiden toteutuksesta.

KRIITTISIMMÄT RISKIT

- Alkoholilain muutokset
- Alkoholijuomaveron muutoksen vaikutus alkoholijuomien matkustajatuonnin määrään ja siten Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen.
- Alkoholin myyminen alaikäisille tai päihtyneille Alkon vastuullisen asiakaspalvelun periaatteiden vastaisesti.
- ICT-palveluiden häiriöt
- Ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Alkon talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittämisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa.

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

TILINTARKASTUS

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsi keväällä 2019 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana toimii Lasse Holopainen, KHT.

Tilintarkastaja

Lasse Holopainen

s. 1960

päävastuullinen tilintarkastaja, KPMG Oy Ab, KHT

VASTUULLISUUS

1. VASTUULLISUUSTYÖ ALKOSSA

2. VASTUULLINEN ALKOHOLINMYyntI
JA ASIAKASPALVELU

3. MAAILMANLUOKAN
ASIAKASPALVELUA

4. INNOSTAVA JA ONNISTUVA
TYÖYHTEISÖ

5. IHMIS- JA TYÖOIKEUDET
JUOMIEN TUOTANNOSSA

6. VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

7. LÄPINÄKYVÄ JA TEHOKAS TOIMINTA

8. RAPORTOINTIPERIAATTEET

9. GRI-SISÄLTÖINDEKSI 2019

VASTUULLISUUSTYÖ ALKOSSA

Vastuullista toimintatapaa toteutetaan läpi koko Alkon. Iloksemme tämä näkyi myös sidosryhmillemme: Alkon vastuullisuusmielikuva koheni.

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN

Vastuullisuudella on olennainen rooli Alkon strategiassa. Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiselle asetetaan vuosittain tavoitteita ja onnistumisen mittareita. Vastuullista toimintatapaa toteutetaan läpi koko Alkon toiminnan.

Alkon missio Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia velvoittaa meitä harjoittamaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä siten, että ehkäisemme toiminnallamme alkoholin kulutuksen aiheuttamia haittoja. Vastuullisuustyötä ohjaavat alkoholilaki, yhtiön strategia ja eettiset periaatteet. Alkoholilain sisältämän vastuullisen alko-holinmyynnin lisäksi laki asettaa Alkolle veloitteen kohdella kaikkia sidosryhmiä tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi. [Strategiassa](#) vastuullisuus jaetaan seitsemään osa-alueeseen, joiden kautta toimintaa kehitetään.

Vastuullista toimintatapaa arvioidaan läpi koko yhtiön toiminnan. Vastuullisuuden työryhmä käsittelee yhtiön vastuullisuutta koskevia kehitystoimenpiteitä. Työryhmän puheenjohtajana toimii vastuullisuuspäällikkö ja omistajana viestintäjohtaja, joka raportoi toimenpiteistä ja tavoitteiden saavuttamisesta yhtiön johtoryhmälle. Hallituksen vastuullisuusvaliokunta valmistelee hallitukselle esiteltävät asiat. Hallitus käsittelee vastuullisuusasioita säännöllisesti. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuussuunnitelman seuraavalle vuodelle ja käsittelee vuosittain kertomuksen toteutuneista vastuullisuustoimenpiteistä. Yhtiökokous päättää vuosittain annettavista lahjoituksista ja niiden enimmäismäärästä sekä käsittelee yhtiöntevedon vastuullisuustoimenpiteistä ja niissä onnistumisesta. [Lue lisää](#) Alkon yhteistyöhankkeista ja lahjoituksista.

Operatiivisesta johtamisesta, myös vastuullisuusasioissa, vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä. Vastuullisuuden strategiset tavoitteet ovat osa tiimien ja jokaisen alkolaisen henkilökohtaista tavoitteen asetantaa.

Vastuullisuus on myös osa alkolaista identiteettiä. Vastuullista toimintakulttuuria edelleen kehittämällä luomme alkolaisten työlle erityistä sisältöä ja merkityksellisyyttä.

Osana Alkon vastuullisuutta toteutimme vuonna 2019 käyttöön eri viestintäkanavissa näkyvät teemaviikot. Teemaviikkojen tavoitteena on lisätä sidosryhmien, erityisesti asiakkaiden, tietämystä Alkossa tehtävästä vastuullisuustyöstä. Haluamme näin entistä paremmin vastata toimintaamme kohdistuviin odotuksiin ja kyetä myös yllättämään positiivisesti vastuullisuusteoillamme. Vuoden 2019 toteutimme kahdeksan eri teemaa: Kevyemmin, Ei tippa, vaan tapa, Vihreät valinnat, Väivesi, FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorders), Eettisyys edellä ja myynninvalvonnan tehoviikot toukokuussa ja elokuussa.

Ympäristöstrategia sisältyy Alkon vastuullisuusohjelmaan. Sen toteuttamisesta vastaa kestävä kehityksen päällikkö, joka tekee kehitystyötä eri yksiköiden asiantuntijoiden kanssa ympäristönäkökulman huomioimiseksi sekä hankintaketjun, tuotevalikoiman, myymäläverkoston että tuoteviestinnän kehittämisessä. Yhtiön ympäristöpolitiikka määrittää, että toimintaa kehitetään ympäristönäkökulma huomioiden: säästetään luonnonvaroja ja vähennetään niiden kuluttamista.

Alkon vastuullista toimintatapaa arvioidaan läpi koko yrityksen toiminnan sille asetettujen tavoitteiden ja mittareiden valossa.

VASTUULLISUUSTYÖN KOHOKOHDAT 2019

Välivesi - veden juonti on tärkeää mutta helppo unohtaa

Välivesi-pullovesi tuli myyntiin kesäkuun alussa. Välivedellä Alko haluaa muistuttaa suomalaisia vedenjuonnin tärkeydestä. Myös silloin, kun käytetään alkoholia.

[Lue lisää ▶](#)

Ei tippa, vaan tapa: keskustelua alkoholista

Teeman tavoitteena oli herättää keskustelua alkoholin käyttöön liittyvistä tavoista ja tilanteista.

[Lue lisää ▶](#)

Alkon ikärajavaalvonta sai tunnustusta

Pääkaupunkiseudun Pakka-ohjaus- ja tarjontatyöryhmä palkitsi joulukuussa Alkon Helsingin alueen myymälät vastuullisesta alkoholimyynnistä. Alkossa tehdään vuosittain noin 4,5 miljoonaa ikärajan tarkistusta.

[Lue lisää ▶](#)

Huolikortti kokoaa päihdetyön ammattiavun yhteystiedot

Lokakuussa Alko otti käyttöön Huolikortin tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Kortissa on yhteystietoja tahoista, joiden puoleen avuntarvitsija voi kääntyä.

[Lue lisää ▶](#)

Yhteispohjoismainen seminaari sokeriruo'on hankintaketjun eettisistä ongelmista

Alko järjesti yhdessä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa syyskuussa seminaarin, jossa keskityttiin sokeriruo'on hankintaketjun eettisiin ongelmiin osana rommien tuotantoketjua.

[Lue lisää ▶](#)

Alko avasi ovensa 9.9. klo 9.09 – FASD-päivä muistuttaa siitä, että raskauden aikaiselle alkoholinkäytölle ei turvarajaa

Alko avasi myymälänsä kansainvälisenä FASD-päivänä 9.9. klo 9.09, yhdeksän minuuttia tavallista myöhemmin muistuttaakseen yhdeksän kuukauden täysraittuudesta raskauden aikana.

[Lue lisää ▶](#)

#todistaikäsi-ikärajavaalvonnan teemaviikot

Alkon ikärajavaalvonnan teemaviikot kannustivat nuoria Alkon asiakkaita näyttämään oma-aloitteisesti henkilöpaperit.

[Lue lisää ▶](#)

Vihreitä valintoja juomaostoksilla

Autamme asiakkaitamme tekemään luonnon kannalta kestäviä valintoja. Mitä kevyempi pakkaus, sitä pienempi on pakauksen ympäristövaikutus.

[Lue lisää ▶](#)

VASTUULLISUUSTYÖN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Tavoitteet	Toimenpiteitä 2019	Toimenpiteitä 2020
Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan	• Teimme yhteistyötä Olympiakomitean kanssa hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen edistämiseksi. Olimme mukana Anna nuorelle siivet ja Seurasydän -kampanjoissa sekä palkitsimme Helsingin uimarit Vuoden urheiluseurana 2018. • Toteutimme Ei tippa, vaan tapa -teeman myymälöissä 18.3.–31.3.2019. Teeman tavoitteena oli herättää keskustelua alkoholinkäyttöön liittyvistä tavoista ja tilanteista. • Osallistuimme yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa 8.–9.5.2019 Päihdepäiville teemalla FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disease). • Toimme kesäkuussa myyntiin Alkon oman Välicesi -tuotteen muistuttaaksemme vedenjuonnin tärkeydestä. Välicesi näkyi vuoden aikana muun muassa Helsinki Pride -kulkueessa ja puistojuhlassa, Tampereen Blockfestillä sekä I love me -messuilla. • Toimme syksyllä 2019 myymälähenkilökunnan toiveesta asiakaspalvelun tueksi Huolikortin tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Kortista löytyy päihdetyön ammattiavun yhteystiedot. • Julkaisimme lokakuussa kanadalaisen professorin Tim Stockwellin riippumattoman kansainvälisen tutkijaryhmän tulokset ”Finnish alcohol policy at the crossroads” -tutkimuksesta. Tulokset valottavat erilaisten alkoholipoliittisten linjojen eroja Suomessa. Alko rahoitti tutkimuksen. • Rahoitimme 10 MiniFragile-koululaisesitystä (katsojia 920) sekä kaksi sidosryhmäesitystä (katsojia 60) osana Lasten Seurassa -ohjelmaa. • Tarjosimme 14 vapaaehtoiselle alkolaiselle mahdollisuuden kouluttautua Mahis-nuoriso-ohjaajaksi, tavoitteena ohjata Fragile-draamatyöpajoja tulevaisuudessa. • Rakensimme Koulutus Elämään Säätiön ja muiden kumppaneiden kanssa lapsille ja nuorille suunnatun Harold-pelin, jonka tavoitteena on ohjata 4.–6.-luokkalaisia lapsia fiksuihin valintoihin elämässään. • Osallistuimme Tietoon perustuva ehkäisevän päihdetyön johtamisen malli Keski-Suomessa -hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on luoda valtakunnallisesti toimiva ehkäisevän päihdetyön tiedolla johtamisen malli. Hanke jatkuu vuoden 2021 loppuun asti. • Keräsimme henkilöstön hyvinvointiteoilla pisteitä Parempi vire -sovellukseen. Kunkin kuuden alueen eniten pisteitä kerännyt tiimi nimesi hyvätekeväisyyskohteen, jolle luovutettiin 1 000 euron tuki. • Osa Alkon myymälöistä oli mukana hyvänmielen Joulupuu-keräyksessä, jossa kerättiin joululahjoja lastensuojelun piirissä oleville lapsille ja nuorille. • Alko tuki Hurstin vähävaraisille tarkoitettua joulujuhlaa.	• Teemme yhteistyötä Olympiakomitean kanssa hyvinvoinnin ja liikunnan edistämiseksi. Palkitsimme Lahden Suunnistajat -37 Vuoden urheiluseurana 2019. • Tuemme Alkoholitutkimussäätiötä ja Työterveyslaitoksen etätyö ja alkoholinhaitat -tutkimusta. • Tuemme työtä nuorten hyvinvoinnin puolesta eri puolilla Suomea järjestettävillä MiniFragile-esityksillä. • Tuemme Mahis-ohjaajien kouluttamista Fragile-työpajojen vetäjiksi ja oman osaamisen laajentamiseksi. • Tuemme ikääntyvien, kotona asuvien henkilöiden ehkäisevää päihdetyötä yhteistyössä ammattijärjestön kanssa. • Jyväskylän alueen ehkäisevän päihdetyön projekti jatkuu. Annamme tukea paikallisille ehkäisevän päihdetyön hankkeille. • Harold-pelin käyttöönotto ja levittäminen yhdessä Koulutus Elämään Säätiön kanssa. • Osallistumme kumppanina Helsinki Prideen Välicesi-teemalla. • Ei tippa, vaan tapa ja Hyvä joulu kaikille ovat myymälöiden vuoden vastuullisuusteemoja.

Tavoitteet	Toimenpiteitä 2019	Toimenpiteitä 2020
Tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu	• Hoidimme myynninvalvontaa tinkimättömästi. Mystery shopping -asiointien tulos ylitti tavoitteen ollen 96 prosenttia. • Järjestimme myynninvalvonnan tehoviikot toukokuussa ja elokuussa #todistaikäsi-teemalla. • Avasimme myymälät kansainvälisenä FASD-päivänä klo 9.09. Alkon haastamana R-kioskit ympäri Suomen aloittivat alkoholinmyynnin samaan aikaan. • Pääkaupunkiseudun myymälät palkittiin joulukuussa vastuullisesta alkoholinmyynnistä osana Pakka-toimintaa. • Myymälähenkilökunnan osaamisen tueksi valmistui koulutusmateriaali, joka keskittyy erityistä apua tarvitsevien asiakkaiden arvostavaan kohtaamiseen.	• Myynninvalvonnan tinkimätön hoitaminen, mystery shopping -testauksen tavoitteena huipputulos 97 %. • Myynninvalvonnan tehoviikot jatkuvat toukokuussa ja elokuussa #todistaikäsi-teemalla. • Otamme osaa kansainväliseen FASD-päivään avaamalla 9.9. Alkojen ovet 9 minuuttia tavanomaista myöhemmin. Haastamme myös muut alkoholia myyvät tahot aloittamaan alkoholin myynnin 9 minuuttia tavanomaista myöhemmin. • Kehitämme alkoholin kohtuukäyttöä tukevia digitaalisia palveluja. • Esteetön Alko -informaation kehittäminen osaksi Alko.fi-myyvälätietoja.
Reilu kaveri kaikille	• Olimme mukana Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa. • Alkon vastuullisuusteemat olivat tärkeä osa koko henkilökunnan pelaamissa strategiapeleissä. • Päivitimme Alkon eettiset periaatteet. • Järjestimme Jyväskylässä, Turussa, Oulussa ja Vantaalla Pyöreän pöydän tilaisuudet, joissa keskustelimme paikallisten toimijoiden kanssa alkoholin aiheuttamista haitoista. • Teimme aktiivista yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa vastuullisen hankinnan edistämiseksi.	• Työyhteisöjen yhteistyön kehittäminen. • Monimuotoisuuden edistämisen aktiiviset toimenpiteet. • Kaikki alkolaiset suorittavat päivitettyjen eettisten periaatteiden koulutuksen.
Näkymätön näkyväksi	• Järjestimme yhdessä muiden Pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa sokeriruo'on hankintaketjun eettisiä haasteita käsittelevän seminaarin Helsingissä 4.9.2019. • Hankintaketjutietojen läpinäkyvyyden ja jäljitettävyyden parantamiseksi käynnistyi projekti, jonka tavoitteena on tarjota asiakkaille tietoa vastuullisten ostopäätösten tueksi. • Allekirjoitimme kansainvälisen yritysvastuuverkosto WBCSD:n toimittaman ihmisoikeusoppaan toimitusjohtajille osoituksena sitoutumisestamme ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. • Pilottoimme vastuullisuusvierailu (Sustainability Visits) -toimintamallia Etelä-Espanjassa. Malli on tapa seurata eettisten toimintaperiaatteiden toteutumista käytännössä. • Kävimme yhteistyösopimusneuvotteluja IUF:n (The International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers' Associations) kanssa. Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa avointa dialogia Alkon ja paikallisten työntekijäjärjestöjen välillä. Yhteistyö alkaa 2020.	• Jatkamme hankintatiedon läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä parantavaa projektia. • Toteutamme epäsuorien hankintojen ohjaus- ja seurantajärjestelmäprojektin.

Tavoitteet	Toimenpiteitä 2019	Toimenpiteitä 2020
Laadukkaita vaihtoehtoja asiakkaalle	• Kehitimme edelleen vastuullista juomavalikoimaa: • Toimme myyntiin alkoholittomat, Alko-brändätyt Välicesi-, Nokkostonic- ja Pihlajanmarjaglögi -tuotteet. • Matala-alkoholisten juomien, pienien pullokokojen, eettisten tuotteiden sekä Vihreiden valintojen valikoima kasvoi. • Kevyemmin eli alkoholin kalorit -vastuullisuusteema näkyi myymälöissä.	• Kehitämme edelleen vastuullista juomavalikoimaa muun muassa tuomalla myyntiin uusia alkoholittomia vaihtoehtoja. • Alkoholin kalorit sekä myymiemme tuotteiden aitous, laatu ja turvallisuus -teemat ovat myymälöiden vastuullisuusteemoja.
Ruoka- ja juomakulttuuri kukoistamaan	• Lanseerasimme uuden Maailma lasissa ja lautasella -ruoka & juoma -konseptin. Myymälöissä oli esillä kolme eri ruoka & juoma -teemaa: Aasia, USA ja Pohjolan maut. • Teimme yhteistyötä Hotelli- ja Ravintolamuseon Suomi syö ja juo -hankkeen kanssa. • Järjestimme maksuttoman Maistuvia sisältöjä -valmennuksen toimittajille ja bloggaajille.	• Jatkamme Maailma lasissa ja lautasella -teemaa.
Valintoja ympäristön hyväksi	• Laajensimme Vihreä valinta -konseptia käsittämään ympäristösertifioidut pakkaukset. Kuohuviinipulloille määriteltiin kevyemmän lasipullon painoraja. • Hanapakkauspussien kierrätysalue laajentui kattamaan 205 myymälää. • Selvitimme kotimaan kuljetusten ja myymäläjakelun päästövaikutuksia yhdessä kuljetuskumppanien kanssa. • Kompensoimme vuoden 2018 lentomatkustuksen CO₂-päästöt. • Muutimme myymälöiden toimitusrahtikirjat sähköisiksi. • Teetimme alumiinisten juomapakkausten hiilijalanjälkiselvityksen pohjoismaisen ympäristöyhteistyön osana. • Uusimme ISO 14001:2015 -ympäristösertifioinnin. • Väliveden myyntituotoilla tuettiin Pidä Saaristo Siistinä -hanketta. • Vihreät valinnat ja siististi särkymätön (juomapakkausten kierrätys) olivat myymälöiden vastuullisuusteemoja.	• Vihreät valinnat -ympäristötiedot laajenevat väkevien ja panimotuotteiden kevyempiin lasipulloihin sekä hiilineutraaleihin tuotteisiin. Tavoitteenamme on, että 40 %:lla Alkon valikoiman tuotteista on jokin Vihreän valinnan ympäristötuotetieto. • Hanapakkauspussien kierrätysalue laajenee Pohjois-Suomeen. • Tavoitteenamme on vuoden loppuun mennessä • korvata kertakäyttöiset fossiilipohjaiset muovituotteet (mukaan lukien neitseellisestä muovista valmistetut ostokassit) muilla, kestävillä oheisvalikoiman tuotteilla • pakkausjätteen määrän vähentäminen (pahvi ja kirkas lavamuovi) 10 %:lla • myymälöiden ja pääkonttorin sähkönkulutuksen (kWh/m²) vähentäminen 10 %:lla • sähkönkulutuksesta aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 50 %:lla ostamalla vihreitä sähkösertifikaatteja. • Osallistumme pohjoismaisten alkoholimonopoliin yhteiseen vesi- ja ihmisoikeudet -tutkimukseen ja järjestämme Tukholmassa yhteisen seminaarin tavarantoimittajille. • Pienennämme kotimaankuljetusten ja myymäläjakelun päästöjä ja pyrimme hyödyntämään hävitettävät tuotteet energian tuottamisessa. • Vähennämme paperinkulutusta sähköisen arkistoinnin myötä. • Kompensoimme vuoden 2019 lentomatkustamisen CO₂-päästöt. • Tiedostava kuluttaminen on yksi myymälöissä näkyvistä vastuullisuuden pääteemoista.

Toimintaympäristön muutos haastaa Alkoa kehittämään toimintaansa aktiivisesti. Vastuullisuudelle asetetaan vuosittain onnistumisen mittarit organisaation eri tasoilla.

VASTUULLISUUDEN MITTARIT

Toimintaympäristön muutokset haastavat meitä kehittämään toimintaamme aktiivisesti. Vastuullisuudelle asetetaan vuosittain onnistumisen mittarit organisaation eri tasoilla. Yhtiötason strategisia mittareita on kaksi: T-Median Luottamus & Maine -tutkimuksen vastuullisuusmielikuvan arvosana sekä vastuullisessa myyntityössä onnistuminen. Vuonna 2019 yritysten sidosryhmätukea mittaavan Luottamus & Maine -tutkimuksen vastuullisuusosatekijän arvosana oli 3,44 (tavoite 3,37) (2018: 3,28; 2017: 3,31; 2016: 3,42).

Vastuullisuutta arvioidaan sen perusteella, toimiiko Alko oikein ja vastuullisesti huomioiden yhteiskunnan ja ympäristön sekä sen, kuinka tuotamme yhteiskunnallista hyötyä liiketoimintamme kautta. Osatekijöitä, jotka eniten vaikuttavat yhtiön vastuullisuusmielikuvaan ovat Alkon tehtävään liittyvät teemat, vastuullisuustyö läpinäkyvässä hankintaketjussa, työnantajamielikuva sekä toimiminen tunnollisena

ja lainkuuliaisena yrityskansalaisena. Yhtiön strategiassa näiden osa-alueiden kehittämiselle on asetettu erityinen painoarvo. Toinen vastuullista toimintaa kuvaava [mittari](#) seuraa vastuullisessa myyntityössä onnistumista.

TUTKITTUA TIETOA ALKOHOLIPOLITIIKAN VAIKUTUKSISTA

Alko rahoitti syksyllä 2019 julkaistun [tutkimuksen](#) "Finnish alcohol policy at the crossroads". Kansainvälistä ja itsenäistä tutkimusryhmää johti kanadalaisprofessori Tim Stockwell University of Victoriasta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisin keinoin alkoholinkulutusta ja siitä aiheutuvia haittoja voidaan säädellä. Tutkimuksella haluttiin tarjota puolueetonta ja faktoihin pohjautuvaa tietoa alkoholipolitiikan vaikutuksista yhteiskuntaan. Tutkimustulosten perusteella kaikkien alkoholijuomien myyminen kaikissa vähittäismyyntipisteissä johtaisi kulutuksen ja siten haittojen kasvuun. Tutkimusryhmä toi esille erilaisia keinoja, joilla Suomessa voitaisiin vähentää alkoholinkulutuksesta syntyviä haittoja. Näiden joukossa ovat muun muassa vähittäismyyntimonopolin säilyttäminen ja alkoholiin sekä sen käyttöön liittyvän tiedon jakaminen päätöksentekijöille ja suurelle yleisölle.

Pyöreän pöydän tilaisuuksissa pyrimme löytämään hyviä alueellisia malleja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhdessä paikallisten järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa.

SIDOSRYHMÄT JA OLENNAISUUS

Haluamme palvella hyvinvointiyhteiskuntaa parhaalla mahdollisella tavalla. Keskustelemme avoimesti eri sidosryhmiemme kanssa osallistaen heitä löytääksemme parhaat mahdolliset tavat vaikuttaa positiivisesti suomalaisten hyvinvointiin.

Sidosryhmien odotuksia seurataan jatkuvasti osana yhtiön johtamisjärjestelmää sekä strategian ja toimintasuunnitelmien laadintaa. Sidosryhmien kanssa käydään jatkuvaa dialogia, ja ryhmien odotuksissa tapahtuvat muutokset pyritään ottamaan huomioon toiminnassa. Seuraamme aktiivisesti toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia. Sidosryhmien odotukset ohjaavat liiketoimintamme ja vastuullisuustyömme kehittämistä.

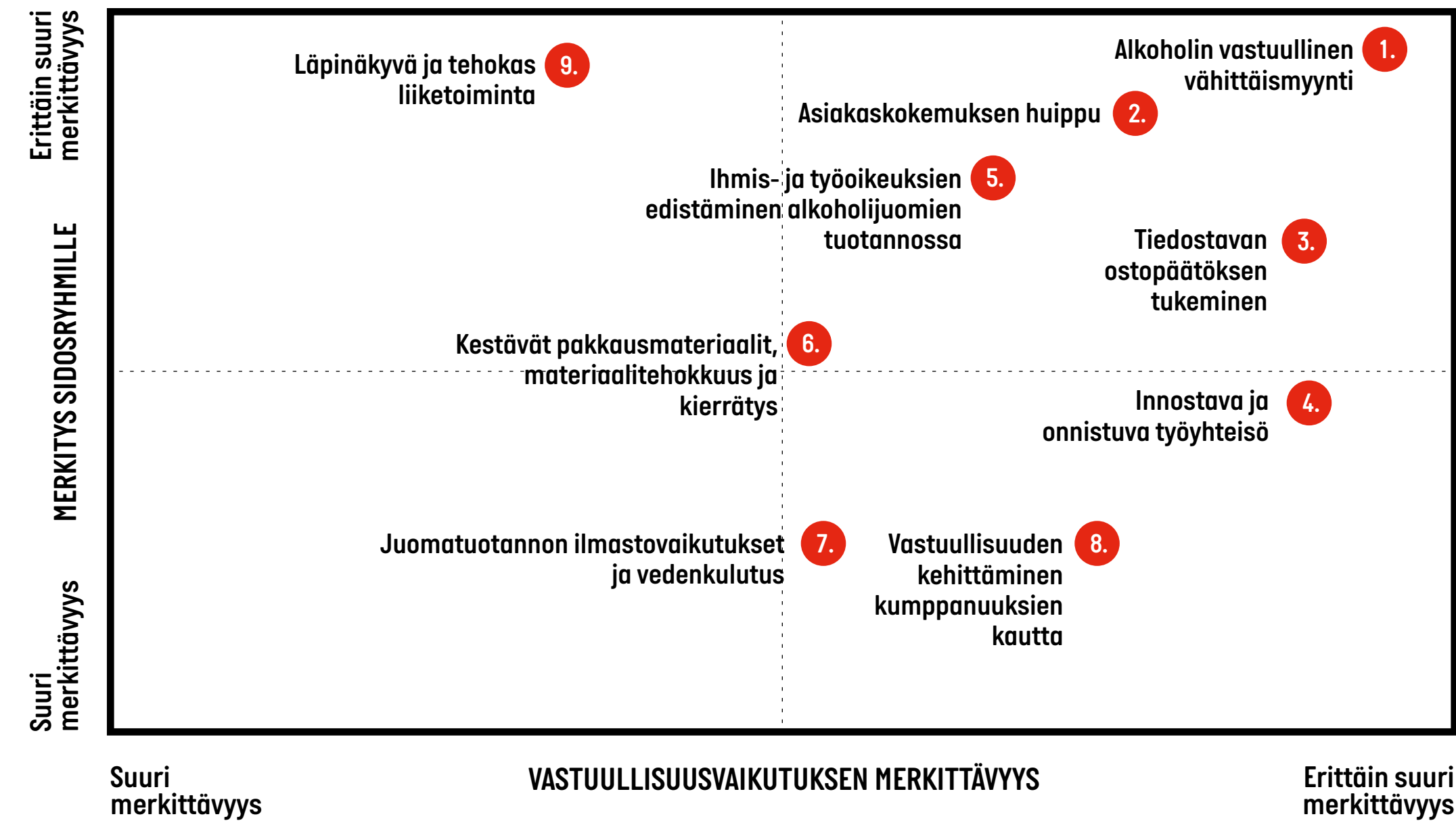
Alkoholihaittojen ehkäisyyn liittyvään työhön Alkolla on laaja sidosryhmien verkosto. Yhteistyöhankkeissa ovat mukana muun muassa Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL), A-Klinikkasäätiö, Ehkäisevän päihdetyön järjestö (Ehyt), Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL) ja Suomen vanhempainliitto (SVL).

Olemme esimerkiksi vuoden 2019 aikana kutsuneet eri tahoja yhteisen pöydän ääreen keskustelemaan nuorten hyvinvoinnista. Järjestimme neljä alueellista pyöreän pöydän keskustelua Jyväskylässä, Turussa, Oulussa ja Vantaalla. Näissä tilaisuuksissa pyrimme löytämään hyviä alueellisia malleja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhdessä paikallisten järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa.

Järjestöjen ohella Alko käy dialogia asiakkaiden, henkilöstön, tavarantoimittajien, poliittisten päättäjien ja median kanssa. Aiheina ovat niin yhtiön liiketoimintaan liittyvät asiat kuin esimerkiksi alkoholitilastot ja -tutkimukset. Sidosryhmäviestintämme on avointa, läpinäkyvää ja tasapuolista, ja se perustuu faktoihin. Media antoi keväällä Taloustutkimuksen tekemässä Yritysviestintä 2019 -tutkimuksessa Alkolle kaupan alan parhaan yleisarvosanan mediayhteistyöstä. Kiitosta sai erityisesti viestinnän luotettavuus ja ymmärrettävyys. Hyödynnämme viestinnässämme sekä suomalaista että kansainvälistä tutkimustietoa.

Alkon vastuullisuustyön olennaiset teemat on kuvattu oheisessa olennaisuusmatriisissa. Olennaisuudet on määritelty vuonna 2018 tehdyn kattavan sidosryhmäanalyysin pohjalta.

OLENNAISUUSMATRIISI

SIDOSRYHMÄTAULUKKO

Sidosryhmä	Sidosryhmän osallistaminen ja kuuntelu	Sidosryhmälle keskeiset vastuullisuusteemat	Keskeisten teemojen huomioiminen toiminnan kehittämisessä
Asiakkaat	- Asiakkaiden kuuntelu myymälöissä ja muissa kanavissa - Neuvonantajat-tilaisuudet ja -kyselyt - Asiakastyytyväisyyskyselyt - Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimus (Taloustutkimus Oy) - Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksen osuudet Alkon onnistumisesta vastuullisuudessa & asiakaspalvelussa (THL)	- Valtakunnallisesti kattava monikanavainen palveluverkosto - Laadukkaat ja vastuulliset tuotevaihtoehdot, muun muassa vihreät valinnat ja eettiset tuotteet - Ruoka- ja juomakulttuurin kehittäminen ja hyvinvointitrendin mukaiset tuotevalinnat kuten alkoholittomat ja matala-alkoholiset juomat - Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti - Alkoholin käytön hyvinvointiin liittyvät vaikutukset (esim. uni)	- Henkilökohtainen ja vastuullinen asiakaspalvelu kaikissa kanavissa - Vastuullisuuden näkyminen vahvasti myymälöissä ja muissa kanavissa - Toimenpiteitä: - Asiakkailla on mahdollisuus tehdä vastuullisempia tuotevalintoja, muun muassa pienet pakkauskoot, matala-alkoholiset tuotteet, ekomerkinnällä merkityt tuotteet - Myyntinvalvonnasta kertova kampanja #todistaikäsi - Alkoholiin liittyvien vaikutusten viestintä, esimerkiksi FASD ja Lapsen taakka. - Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen asiakaspalvelussa
Omistaja, poliittiset päättäjät, valvovat viranomaiset Valvira ja AVIt	- Yhtiökokous - Hallintoneuvoston kokoukset - Sidosryhmätapaamiset yhtiön periaatteiden mukaisesti - Luottamus ja maine -tutkimus (T-Media Oy) - Jatkuva dialogi viranomaisten kanssa	- Alko huolehtii tehtävänsä mukaisesta vastuullisesta alkoholinmyynnistä siten, että Alkon yksinoikeusasema saa kansalaisilta kannatusta - Alko toimii edelläkävijänä muun muassa hankintaketjun vastuullisuudessa	- Valtion omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen (13.5.2016) mukaan Alko raportoi yhtiökokouksille mitattavien yhteiskuntavastuutavoitteiden saavuttamisesta - Hallintoneuvosto vahvistaa toimintasuunnitelman alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ja antaa kertomuksen yhtiön vähittäismyyntin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholihaittojen ehkäisemiseksi - Alko viestii avoimesti ja läpinäkyvästi sidosryhmille kiinnostavista vastuullisuustoimenpiteistä
Järjestöt ja verkostot	- Avoin ja aktiivinen sidosryhmädialogi: - Amfori BSCI:n kansainvälinen ja kansallinen toiminta - Stronger Together -yhteistyö - Kansalaisjärjestöt - Työntekijäjärjestöt - Pohjoismaiset ja pohjoisamerikkalaiset alkoholimonopolit - Sosiaali- ja terveysalan järjestöt - Alkoholitutkimussäätiö - Pyöreän pöydän -keskustelut	- Ilmastokriisin vaikutukset - Ihmisoikeudet ja työolot hankintaketjussa - Alkoholihaittoihin liittyvä yhteistyö ja viestintä	- Pienennämme ilmastokriisin vaikutuksia ja edistämme ihmisoikeuksia ja työoloja hankintaketjussa yhteistyössä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolien ja toimialajärjestöjen kanssa - Toimenpiteitä: - Osaamisen kehittäminen ja seurantatoimet juomien tuotantolaitoksissa sekä alkutuotannossa - Tuemme Pidä saaristo siistinä ry:tä Väliveden myyntituotoista - Teemme yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa alkoholihaittojen vähentämiseen liittyvissä ohjelmissa - Tuemme alkoholitutkimusta

ALKON JÄSENYYYDET ERI JÄRJESTÖISSÄ

Alkon edustajia toimii useissa kansallisissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Seuraavassa luettelossa on listattu merkittävimmät näistä edustuksista. Johtoryhmän ja hallituksen keskeiset luottamustoimet on kerrottu osiossa Hallinnointi.

Kansainväliset järjestöt

Amfori, amfori Network Finland puheenjohtaja: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho

Muut järjestöt ja yhteisöt

Palta hallitus: toimitusjohtaja Leena Laitinen

Palvelualojen työnantajat Palta, Työmarkkinavaliokunta: jäsen Heli Hassinen-Biberger

Suomen Palautuspakkaus Oy hallitus: liiketoimintajohtaja, verkkokauppa Paula Kujansivu

Suomen Keräyslasiyhdistys ry hallitus: viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho

Alkoholitutkimussäätiö hallitus: yhtiölakimies Jonna Björklund

Hotelli- ja ravintolamuseosäätiö hallintoneuvosto: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho,

hallitus: markkinointipäällikkö Sari Karjalainen

EK talous ja verovaliokunta jäsen: talousjohtaja Anton Westermarck

Anna-Mari Kivimäki
palvelumestari

Anna-Mari inspiroi ja innostaa myymäläryhmäänsä vastuullisiin maailmanluokan asiakaskohtaamisiin, joissa asiakkaat palvellaan yksilöllisesti.

VASTUULLINEN ALKOHOLINMYYNТИ

Alkoholi ei ole mikä tahansa hyödyke, ja siksi sen myymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Toteutamme vastuullista tehtäväämme pitämällä huolen siitä, että myymme ja ostamme tuotteita vastuullisesti.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Alkoholin kokonaiskulutus ja alkoholihaitat kulkevat käsi kädessä: mitä enemmän alkoholia juodaan, sitä suurempi määrä aiheutuu terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja. Alkoholin kokonaiskulutuksen vuodesta 2007 jatkunut laskeva trendi katkesi vuonna 2018, jolloin kulutus kääntyi lievään nousuun. Vuonna 2019 alkoholin kokonaiskulutus kääntyi jälleen lievään laskuun**. Tuoreen [tutkimuksen*](#) mukaan alkoholi aiheuttaa Suomessa tällä hetkellä noin 1,6 miljardin euron välittömät kustannukset, jotka syntyvät järjestyksenpidosta, sosiaalihuollosta sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kustannuksista. Tämän lisäksi alkoholista aiheutuu välillisiä kustannuksia kuten tuotanto- ja työpanosmenetyksiä sekä mitaamaton määrä inhimillistä kärsimystä päihdeongelmaisille ja heidän läheisilleen.

* Lähde: Finnish alcohol policy at the crossroads

** Ennakkotieto. THL julkaisee lopulliset kulutustiedot kevään 2019 aikana.

Tutkimusten perusteella alkoholin haittoja voidaan vähentää tehokkaimmin

- nostamalla alkoholin verotusta
- rajoittamalla alkoholin mainontaa
- rajoittamalla alkoholin vähittäismyyntipisteiden määrää
- rajoittamalla alkoholijuomien myyntiaikoja
- tehostamalla rattijuopumuksen vastaista työtä
- tehostamalla sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapoja.

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö

**Ei tippa, vaan tapa
-teema herättelee
keskustelemaan
omista alkoholi-
käytön tavoista ja
kohtuullisuudesta ja
käytön vaikutuksista
omaan terveyteen
ja läheisten
hyvinvointiin.**

ALKOHOLIN VASTUULLINEN MYYNTI ON ALKON TEHTÄVÄ

Alkoholi ei ole mikä tahansa hyödyke, ja siksi sen myymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Toteutamme vastuullista tehtäväämme pitämällä huolen siitä, että myymme ja ostimme tuotteita vastuullisesti. Teemme alkoholihaittoja vähentävää työtä myös erilaisten yhteistyökumppanuuksien kautta ja kampanjoimme vastuullisen alkoholinkäytön puolesta.

Runsaasta ja pitkäaikaisesta alkoholinkäytöstä seuraa usein terveydellisiä ja sosiaalisia haasteita, jotka varjostavat myös alkoholia väärin käyttävän läheisten, erityisesti lasten ja nuorten, elämää. Haittojen vähentämiseen ja ehkäisyyn liittyvät hankkeet ovat luonteeltaan erilaisia, mutta kaikkia niitä yhdistää sama tavoite: hyvinvoinnin edistäminen yhteiskunnassa.

Mitä olemme tehneet?

Alkoholihaittojen ehkäisyyn liittyvät toimet perustuvat Alkon uudistuneeseen strategiaan ja sen pohjalta laadittuun vastuullisuuden [toimintasuunnitelmaan](#) 2019. Vuoden 2019 merkittävimpiä vastuullisuustoimenpiteitä olivat Välicesi-lanseeraus, Ei tippa, vaan tapa -kampanja ja Huolikortin käyttöönotto myymälöissä.

- Alko toi kesäkuussa 2019 myyntiin [Välicesi-pulloverin](#). Välicesillä halutaan muistuttaa suomalaisia vedenjuonnin tärkeydestä, etenkin alkoholijuomien käytön yhteydessä. Välicesin myyntituotoilla tuetaan Pidä Saaristo Siistinä ry:tä, joka työskentelee vesien roskaantumista vastaan. Asiakkaat ottivat tuotteen hyvin vastaan, ja Välicesi sai myös mediassa paljon huomiota.
- Otimme alkusyksystä 2019 käyttöön [Huolikortin](#), joka on työkalu Alkon myymälähenkilökunnalle tilanteisiin, joissa asiakas oma-aloitteisesti ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Korttiin on koottu yhteystietoja tahoista, joiden puoleen avuntarvitsija voi kääntyä.
- [Ei tippa, vaan tapa -teema](#) tukee Alkon tehtävää ja herättelee keskustelemaan oman alkoholinkäytön kohtuullisuudesta sekä sen vaikutuksista omaan terveyteen ja läheisten hyvinvointiin. Teema näkyi vahvasti Alkon myymäläviestinnässä ja myyjien työasussa alkuvuonna 2019. Kampanja saa jatkoa myös vuonna 2020.

Vastuullista asiakaspalvelua ja vastuullisuustekoja hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan

Olen työssäni useasti kokenut, miten avoimella, keskustelevalle ja kunnioittavalle vuorovaikutuksella mahdollistetaan maailmanluokan asiakaspalvelu myös haastavissa tilanteissa. Tärkeintä on välttyä tekemästä hätiköityjä ennako-oletuksia. Nuorelta näyttävän asiakkaan täysi-ikäisyys tai asiakkaan ostokelpoisuus varmistetaan aina keskustellen. Olen erityisen ylpeä myymäläkentällä käytössä olevasta Alkon Huolikortista. Kortin voi antaa omasta alkoholinkäytöstään huolestuneelle asiakkaalle. Kortista löytyy yhteystietoja asiantuntevan päihdeavun äärelle.

[Lue lisää](#) ➔

IKÄTARKASTUKSISSA HUIPPUTULOS

Merkittävä osa myymälöiden päivittäistä vastuullisuustyötä ovat ikä-, päihtymys-, ja [välitysepäilytarkastukset](#). Seuraamme onnistumistamme nuorten asiakkaiden iän tarkastamisessa omien rekisteröintien lisäksi myös ulkopuolisen yhteistyökumppanin tekemillä [mystery-testiasioinneilla](#). Saavutimme vuonna 2019 kaikkien aikojen parhaan mystery-tuloksen, 96,3 %. Alkon ikärajavaltonta sai tunnustusta myös Helsingin kaupungin Pakka-ostokokeissa, joissa kaikki kuusi testauksessa mukana ollutta Alkon myymälää hoitivat [ikärajavaltannon esimerkillisesti](#).

YHTEISTYÖTÄ HYVINVOINNIN LISÄÄMISEKSI

Alko tekee yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi järjestöjen sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyökumppanuudet tukevat Alkon missiota ja strategian mukaisia tavoitteita.

Toimet perustuvat vastuullisuuden [toimintasuunnitelman](#) 2019 tavoitteisiin.

Lasten Seurassa – tavoitteena herättää aikuisia pohtimaan omaa alkoholinkäyttöään lasten seurassa

- Alko on jo vuodesta 2015 lähtien kampanjoinut yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa FASD-tietoisuuden kasvattamiseksi avaamalla myymälöiden ovet 9.9. kello 9.09. [Haastoimme](#) vuonna 2019 myös Suomen suurimmat päivittäistavarakaupat aloittamaan alkoholiumien myynnin vasta kello 9.09. R-kioski vastasi Alkon haasteeseen.
- Osallistuimme valtakunnallisille Päihdepäiville yhteistyössä Kehitysvammaliiton kanssa. Osallistumisen tavoitteena oli lisätä tietoisuutta FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorders) -oireyhtymästä, joka aiheutuu odottavan äidin raskauden aikaisesta alkoholinkäytöstä.
- Koulutus Elämään -säätiön Alkon tuella toteuttama uusi [Harold-peli](#) tarjoaa tukea ja valmennusta 4.–6.-luokkalaisten päihteistä kieltäytymisen avuksi. Peli auttaa myös aikuisia ymmärtämään, miltä alkoholin käyttö omasta lapsesta näyttää. Peli valmistui tammikuussa 2020.
- Kehitimme uutta vanhemmat ja alkoholi -aiheista tietopakettia yhteistyössä A-klinikkasäätiön, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Suomen Vanhempainliiton ja Olympiakomitean kanssa. Projekti jatkuu vuonna 2020, jolloin uudet materiaalit tulevat osaksi alko.fi-sivuston sisältöä.
- [Huono Äiti](#) -yhteisössä julkaistu vaikuttaja Mariela Sarkiman alkoholinkäytön vähentämiseen liittyvä blogikirjoitus ja video herättivät kiinnostusta. Blogi ja video toteutettiin Alkon tuella.

Nuorten hyvinvoinnin edistäminen

- Alko on yksi Olympiakomitean Anna nuorelle siivet -kampanjan pääyhteistyökumppaneista. Hankkeella tuetaan nuorten harrastamista, terveellisiä elämäntapoja ja kokonaisvaltaista elämäntilannetta. Alko on jo vuosien ajan tukenut Olympiakomitean kautta urheiluseuroja, joiden toiminnan tavoitteissa on päiheteettömyyden edistäminen sekä liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan edistäminen. Palkitsimme Urheilugaalassa vuoden urheiluseuran, Lahden Suunnistajat -37 Uuno-pokaalilla ja stipendillä. Osallistumme myös [Olympiakomitean #seurasydän-kampanjaan](#) nostamalla esiin alkolaisia #seurasydän-tarinoita.

Alko tekee yhteistyötä alkoholi-haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi järjestöjen sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

- [Fragile – särkyvää -koulukiertue](#) vieraili jälleen useilla paikkakunnilla ja tavoitti lähes 1 000 yläkouluikäistä nuorta ja miltei 100 aikuista. Nuorten Akatemian Mahis-ohjajille järjestettiin kaksi Fragile-taidetyöpajakoulutusta. Ensimmäinen alkolaisista vapaaehtoisista koostuva ryhmä kouluttautui Mahis- ja Fragile-taidetyöpajaohjaajaksi.
- Alko on mukana Tietoon perustuva ehkäisevän päihdetyön johtamisen malli Keski-Suomessa 2019–5/2021-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on rakentaa uusi ehkäisevän päihdetyön johtamisen malli maakuntaan. Alkolla on mahdollisuus osallistua [hankkeen](#) tuotoksena syntyviin paikallisiin, esimerkiksi nuorten hyvinvointiin liittyviin, projekteihin.

Selvästi hyvää työtä

- A-klinikkasäätiö jatkoi Alkon tuella toteutetun [Ota puheeksi päihteet -työkalun](#) jatkokehitystä sekä työkalun markkinointia työpaikoille.
- Järjestimme maaliskuussa 2019 Ei tippa, vaan tapa: Neuvoja arjen kohtaamisiin -tilaisuuden HR-ammattilaisille. [Tilaisuudessa](#) etsittiin vastauksia alkoholia ja työelämää koskettaviin kysymyksiin.

Tuki alkoholitutkimukselle

- Alko tukee myös tutkimusta ja opetusta. Pitkäaikaisin tuen saaja on Alkoholitutkimussäätiö sekä tutkimustuloksia ja päihdealan artikkeleja julkaiseva Yhteiskuntapolitiikka-lehti. Vuonna 1950 perustettu Alkoholitutkimussäätiö edistää ja tukee sellaista tieteellistä tutkimusta, jonka kohteena on alkoholin käyttö yleensä tai alkoholi yksilön ja yhteiskunnan ongelmana. Alkoholitutkimussäätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2019 aikana 6 (vuonna 2018: 4). Vertaisarviointimenettelyn läpikäyneitä uusia artikkeleita ilmestyi kansainvälisissä julkaisusarjoissa 27 (30). Lisäksi ilmestyi 9 muuta julkaisua (13). Alkoholi- ja huumetutkimukseen jaettiin yhteensä 265 722 (269 825) euroa.
- Yhteiskuntapolitiikka-lehdessä julkaistiin vuonna 2019 3 (4) vertaisarvioitua alkoholiaiheista tutkimusartikkelia, 3 analyysia ja yksi avaus. Lehdessä käsiteltyjä teemoja olivat muun muassa ”Päihderiippuvuudesta kuntoutuvien tulevaisuuden toiveet”, ”Eläkkeelle siirtyminen ja alkoholinkäytön muutokset” ja ”Miten alkoholimonopolit vaikuttavat väestön alkoholinkulutukseen?”
- Tuimme myös Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimusta sekä Nuorten ESPAD-alkoholitutkimusta.

- Alko päätti keväällä 2018 tukea kertaluontoisella summalla Aalto-yliopiston Life Science Technologies -opiskelijoita. Lahjoitus jaetaan stipendeinä vuosittain viidelle terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän lopputyön tekijälle seuraavien kolmen vuoden ajan. Aloite lahjoitukseen tuli asiakkaalta. Ensimmäiset stipendit lahjoitettiin viidelle lopputyön tekijälle. Lopputöiden teemat käsittelevät terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Vuoden poliisi

- Poliisilla on keskeinen rooli järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä sekä rikosten ehkäisemisessä. Alko haluaa osoittaa arvostusta poliisin tärkeälle työlle Vuoden poliisi -yhteistyön kautta. Alko on yksi pitkäaikaisimmista Vuoden poliisi -kunniamaininnan yhteistyökumppaneista. Vanhempi konstaapeli Vesa Jauhainen Lounais-Suomen poliisilaitoksesta valittiin Vuoden poliisiksi 2019.

VASTUULLISET MYYNTIKÄYTÄNNÖT

Vastuullinen alkoholinmyynti on Alkon tehtävä ja asiakaspalvelun perusta. Asiakaspalvelijan osaamisen ytimessä on vastata siitä, että alkoholia ei myydä tai välitetä alaikäisille tai päihtyneille. Alkon omavalvonta perustuu alkoholilakiin ja -asetukseen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran antamiin omavalvontaohjeisiin.

Seuraamme myymälöiden myynninvalvonnan toteutumista kahdella tapaa: omilla kassarekisteröinneillä sekä ulkopuolisen tahon tekemillä mystery shopping -tutkimuksilla. Myymälöiden ja noutopisteiden testiasiointien onnistumiselle asetetaan vuosittain tavoitteet. Vuonna 2019 yhtiötason tavoite oli 94 prosenttia ja huipputavoite 96 prosenttia. Tavoitteena oli tehdä neljä testiasiointia jokaiseen myymälään sekä yksi kaikkiin noutopisteisiin. Tuloksia seurataan alueittain, myymälöittäin sekä myyjätasolla. Seurannan tavoitteena on tasalaatuinen ja luotettava myynninvalvonta kaikissa myymälöissä. Rekisteröintien tuloksia seurataan jatkuvasti, ja ne ohjaavat asiakaspalvelun toimintaa ja kehittämistä.

Noutopisteet muodostavat yhdessä myymälöiden kanssa Alkon palveluverkoston. Noutopiste on paikkakunnalla toimiva palveluyritys, joka luovuttaa Alkon puolesta asiakkaalle tämän verkkokaupasta tilaamat alkoholiuomat. Tulevan noutopisteyrittäjän alkoholiin liittyviä asenteita ja valmiuksia kartoitetaan jo hakemusvaiheessa, ja uuden yhteistyökumppanin perehdytyksessä myynninvalvonnan ohjeistus nousee keskeiseen rooliin. Uuden alkoholilain myötä myös jokaiseen noutopisteeseen on laadittu omavalvontasuunnitelma.

Myynninvalvonta on osa alkolaista perehdytystä ja koulutusta

Uudet työntekijät perehdytetään ikäraja-, päihtymys- ja välittämisepäilyvalvontaan, ja jokainen alkolainen suorittaa myynninvalvonnan passin. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti vastuullisuusasioihin. Vuonna 2019 julkaistussa uudessa verkkokoulutuksessa käsitellään erityistä palvelua tarvitsevan asiakkaan asiointiin liittyviä haasteita, muun muassa päihtymysepäilyn näkökulmasta. Alkon sisäisissä kanavissa keskusteltiin myös aktiivisesti päivittäisiin asiakaspalvelutilanteisiin liittyvistä myynninvalvonnan kysymyksistä.

Koulutusten lisäksi käytännön työssä oppiminen on tärkeää, koska osaaminen kehittyy vähitellen kertyvän kokemuksen kautta. Myymälöissä ikärajan tarkastukset, kuten muutkin myynninvalvontatoimet, kirjataan kassajärjestelmään. Tuloksia seurataan alueittain, myymälöittäin sekä myyjätasolla. Seurannan tavoitteena on tasalaatuinen ja luotettava myynninvalvonta kaikissa myymälöissä.

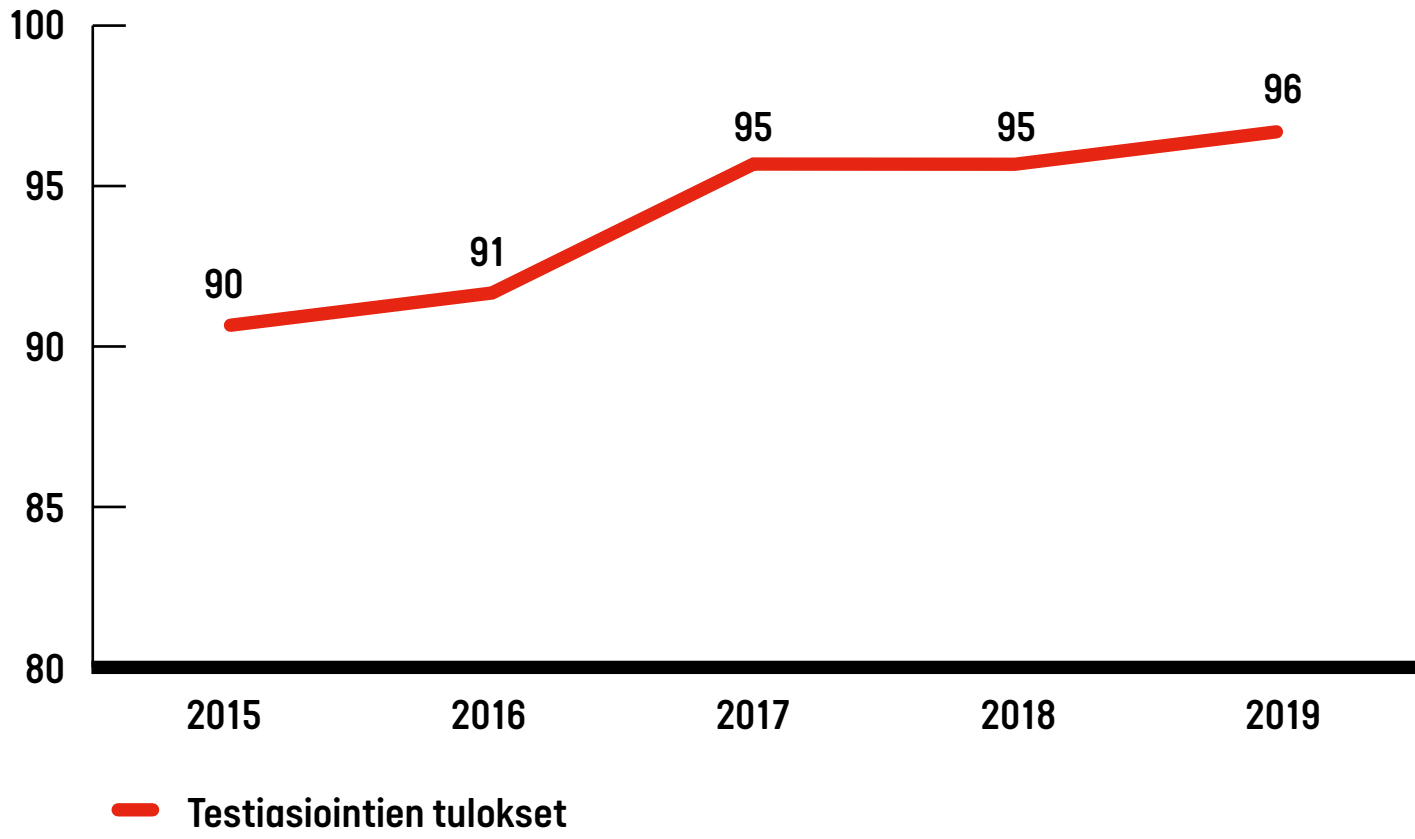
Vuonna 2019 nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin 4,6 (4,6) miljoonaa kertaa, alkoholin välittämisepäilytarkastuksia tehtiin yli 316 (359) tuhatta ja päihtymysepäilytarkastuksia 522 (577) tuhatta kertaa. Kaikista asiakkaista 8,6 prosentilta tarkastettiin ikä vuonna 2019 (v. 2018 8,3 %), päihtymysepäilyiden osuus oli 1,0 % (1,0 %) ja välitysepäilyiden 0,7 % (0,6 %).

Aluepäälliköt laativat omaavalvonnan tavoitteet vuodelle 2020 edellisvuoden toteutumien pohjalta. Ikärajatarkistusten määrää ei ole tarkoitus merkittävästi kasvattaa, eli vuoden 2020 tavoitteet noudattelevat edellisvuoden toteutumia ottaen huomioon samankaltaisten myymälöiden yhtenevät tavoitetasot.

VASTUULLINEN ASIAKASPALVELU

	2015	2016	2017	2018	2019
Ikärajatarkastukset (milj. kpl)	3,7	3,8	4,6	4,6	4,6
Päihtymysepäilytarkastukset (tuhatta kpl)	634	635	670	577	522
Välitysepäilytarkastukset (tuhatta kpl)	311	345	395	359	316

MYSTERY SHOPPING -IKÄRAJATARKISTUSTEN TULOKSET, %

Mystery shopping on havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa täysi-ikäiset nuoret tekevät testiasiointeja Alkon myymälöihin.

Seuraamme onnistumistamme iän tarkastamisessa mystery shopping -menetelmällä, jossa täysi-ikäiset nuoret testiasiakkaat asioivat myymälässä. Vuonna 2019 tehtiin neljä testiasiointia jokaiseen myymälään eli yhteensä 1 444 asiointia. Jokaiseen noutopisteeseen tehtiin yksi eli yhteensä 88 asiointia. Myymälöiden vuoden 2019 mystery shopping -tavoite, 94 prosenttia, ylittyi. Asioijista 96,3 (95,0) prosentilta tarkistettiin ikä henkilöllisyystodistuksesta. Alkon noutopisteiden tulos parani merkittävästi, sillä 95,5 prosentilta (86,2) asioijista kysyttiin paperit.

#todistaikäsi-kampanja kannusti nuoria papereiden näyttämiseen

Tuemme ikärajavälittämisen hoitamista myymälöissä ja noutopisteissä asiakasviestinnällä, erityisesti keväällä koulujen päättyessä sekä syksyllä lukuvuoden käynnistyessä. Keväällä julkaistu uusi #todistaikäsi -kampanja kannusti nuoria näyttämään paperit oma-aloitteisesti. Kampanjan yhteistyökumppanin Bassoradion humoristiset testit ja yhteistyö nuorten vaikuttajien kanssa herättivät nuorissa positiivista huomiota.

**Yksi
kohderyhmistämme
vuonna 2020
ovat ikääntyneet.
Kehitämme
henkilökuntamme
osaamista muun
muassa asiakkaan
palvelun liittyvissä
tilanteissa.**

Asiointikieltosopimus rajoittaa alkoholiostoja

Asiointikieltosopimuksella tarkoitetaan vapaaehtoista sopimusta, jonka avulla rajoitetaan asiakkaan tai hänen läheisensä alkoholijuomien ostoa yhdestä tai useammasta Alkon myymälästä. Aloite sopimuksen laatimiseksi voi tulla asiakkaalta itseltään tai hänen läheiseltään. Asiointikieltosopimukset ovat aina määräaikaista, enintään 12 kk:n mittaisia. Vuonna 2019 tehtiin yhteensä 22 (13) asiointikieltosopimusta, joista edunvalvojan kanssa 1 sopimus. Kaikki sopimukset olivat ns. täyskielloja. Sopimuksista neljätoista oli 12 kuukauden, yksi 10 kuukauden ja seitsemän puolen kuukauden mittaisia tai lyhyempiä. Kolme sopimusta purettiin kesken määräajan. Seitsemän sopimusta tehtiin maaseututaajamissa ja viisitoista kaupungeissa.

Huolikortti on uusi työkalu Alkon myymälähenkilökunnalle tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Korttia lähdettiin suunnittelemaan ja ottamaan käyttöön myymälähenkilöstömme toiveesta. Korttiin on koottu yhteystietoja tahoista, joiden puoleen avuntarvitsijan voi ohjata. Asiakas voi soittaa Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n maksuttomaan päihdeneuvontaan tai [etsiä tietoa](#) päihteistä ja riippuvuuksista A-klinikkasäätiön Päihdelinkki -verkkopalvelusta.

VASTUULLISEEN ALKOHOLINKÄYTTÖÖN LIITTYVÄT PALAUTEKANAVAT

Henkilökunta voi antaa myynninvalvontaan ja haittojen ehkäisyyn liittyvää palautetta tai esittää kysymyksiä omalle esimiehelleen sekä myös suoraan ylimmälle johdolle Alkon sisäisen intranetin ja Yammer-kanavan kautta. Vuonna 2019 henkilöstön palautteissa käsiteltiin muun muassa muistisairaiden ja päihdeongelmaisten asiakkaiden asiointiin sekä muihin myynninvalvonnan tilanteisiin liittyviä kysymyksiä. Henkilökunta, asiakkaat ja muut sidosryhmät voivat ottaa yhteyttä Alkon asiakaspalveluun myös alkoholihaittoihin ja myynninvalvontaan liittyvissä kysymyksissä puhelimitse, sähköpostitse ja chatissa. Asiakkailta tulleet palautteet liittyvät muun muassa myymälöiden myynninvalvonnan tilanteisiin sekä päihdeongelmaisen alkoholinkäytöstä läheisille aiheutuviin huoliin.

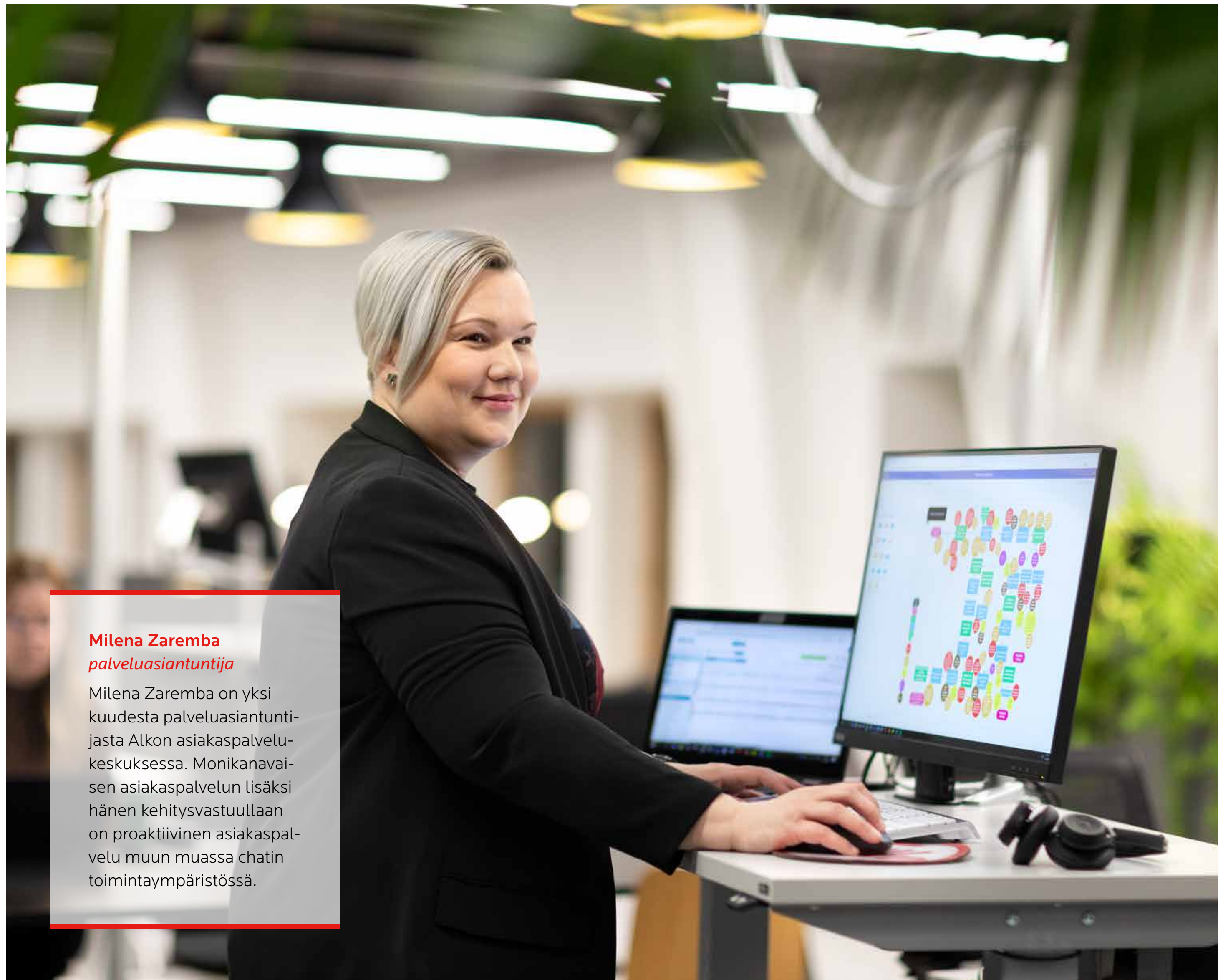
Mihin olemme menossa?

Alkon päivitetty strategia vie vastuullisuustyötä entistä kunnianhimoisempaan suuntaan. Strategiaan perustuva vastuullisuussuunnitelma 2020 ohjaa vastuullisuustoimia.

Suunnitelman keskeisimpiä painopistealueita ovat:

- Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia
- Edelläkävijä vastuullisuudessa
- Tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu
- Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan
- Alkoholin rajoitettu saatavuus

Jatkamme vahvaa vastuullisuustyötä yhdessä järjestöjen kanssa sekä tuemme alkoholitutkimusta. Uutena kohderyhmänä vuonna 2020 ovat ikääntyneet. Tuemme viestinnällä vastuulliseen alkoholinkäyttöön ja hyvinvointiin liittyviä teemoja muun muassa toistamalla Ei tippa, vaan tapa -kampanjan sekä nostamalla muita vastuullisuuden teemoja entistä näkyvämmiin esiin myymälöissämme ja viestinnässämme. Asetamme onnistumisellemme kunnianhimoisia tavoitteita ikäraja-, päihtymys- ja välitysepäilyvalvonnassa sekä kehitämme henkilökuntamme osaamista haastavissa, esimerkiksi muistisairaasi asiakkaan, palveluun liittyvissä tilanteissa. Vastuullisuus on kaikkien organisaatiotasojen agendalla, ja vastuullisuustoimenpiteet ovat mukana kaikkien alkolaisten [tavoitteissa ja tekemisessä](#).

Milena Zaremba
palveluasiantuntija

Milena Zaremba on yksi kuudesta palveluasiantuntijasta Alkon asiakaspalvelukeskuksessa. Monikanavaisen asiakaspalvelun lisäksi hänen kehitysvastuullaan on proaktiivinen asiakaspalvelu muun muassa chatin toimintaympäristössä.

MAAILMANLUOKAN ASIAKASPALVELUA

Maailmanluokan palvelu korostaa yksilöllisyyttä asiakas-kohtaamisessa ja tasalaatuisuutta perusasioissa. Erityisen tärkeää on kaikkien asiakkaiden huomioiminen.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Alko haluaa tarjota asiakkailleen maailmanluokan asiakaspalvelua. Asiakaskokemusta johdetaan siten, että palvelukokonaisuus on asiakkaalle sujuva, tunnistettavasti alkolainen sekä inspiroiva ja yhtenäinen asiointitavasta riippumatta.

Asiakkaat arvostavat Alkon tarjoamaa asiakaspalvelua, ja palvelua pidetään ystävällisenä, asiantuntevana ja avuliaana. Vuonna 2019 suomalaiset pitivät Alkon asiakaspalvelua suomalaisen kaupan alan parhaana – näin on ollut vuodesta 2011 (KAP, Taloustutkimus).

Hyvä asiakaskokemus rakentuu seuraavien kulmakivien varaan:

- mieleen jäävät kohtaamiset myymälässä, puhelimessa tai chatissa
- sujuva asiointi kaikissa asiakaspalvelukanavissa
- kattava palveluverkosto
- monipuolinen, laaja ja vastuullinen tuotevalikoima

Vastuullisuus ja erinomainen asiakaspalvelu ovat yhdistettävissä. Haluamme osaltamme edistää suomalaista ruoka- ja juomakulttuuria ja tarjota asiantuntemuksemme asiakkaidemme käyttöön.

Hyvä asiakaskokemus syntyy huomioivasta ja ystävällisestä palvelusta sekä valikoimasta, joka vastaa asiakastarpeeseen. Alkon monipuolinen ja uudistuva vali-

koima mahdollistaa nojatuolimatkat ympäri maailmaa asiakkaan omassa olohuoneessa. Meille on tärkeää, että valikoimamme tarjoaa tuotteita laajasti eri puolilta maailmaa ja myös paikallisten pientuottajien tuotteet ovat edustettuina.

Jokainen myymälä seuraa eri tuoteryhmien kysyntää, ja valikoima vaihtelee asiakkaiden toiveiden sekä myymäläkoon ja kysynnän mukaisesti. Yhden myymälän valikoimassa on 500–3 000 tuotetta. Pienimmässäkin Alkossa on koko maailma lasissa.

SUJUVASTI KAIKISSA KANAVISSA

Alko palvelee asiakkaitaan läpi Suomen Hangosta Nuorgamiin ja Vaasasta Ilomantsiin. Palveluverkosto kehittyy muuttuvien asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutosten pohjalta. Monikanavaisen palveluverkoston muodostavat 361 myymälää, noin 100 noutopistettä, verkkokauppa ja mobiilisovellus. Kolmella neljästä suomalaisesta Alkon palvelut ovat neljän kilometrin sisällä.

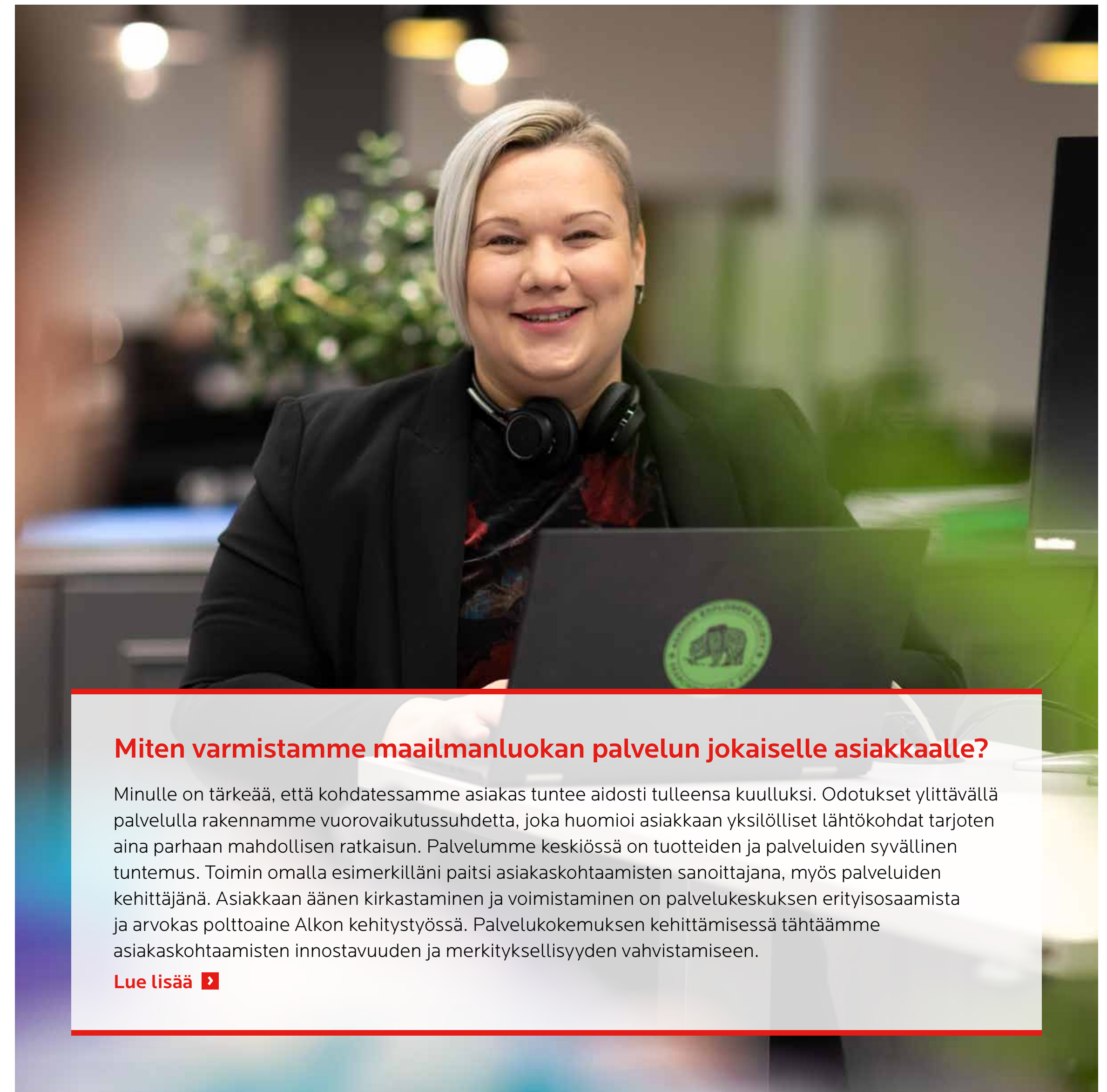
Alkon verkkokauppa tarjoaa asiakkaille eri puolilla Suomea tasapuolisen mahdollisuuden tutustua tuotteisiin ja tehdä ostoksia silloin, kun itselle sopii. Asiakas voi tehdä tilauksen veloituksetta verkkokaupasta joko Alkon verkkosivuilla, Alkon mobiilisovelluksessa tai myymälässä myyjän avustamana. Vuoden aikana verkko-kaupan kautta tehtiin yli 91 000 tilausta. Kehitämme jatkuvasti monikanavaista asiakaspalveluverkostoamme ja toimimme markkinoille maaliskuussa mobiilisovelluksen. Mobiilisovelluksessa asiakas voi helposti etsiä lähimmän myymälän, tutustua valikoimaan, nähdä tuotteiden myymäläsaatavuuden, tallentaa makumuistojaan ja tilata tuotteita. Joulukuun lopussa mobiilisovelluksella oli lähes 45 000 käyttäjää.

Alkon asiakaspalvelu täytti 20 vuotta 1.3.2019. Vuosien varrella asiakaspalvelu on kasvanut kahden hengen puhelinpalvelusta yli 20 henkilön monikanavaiseksi asiakaspalvelukeskukseksi.

Palveluneuvojat palvelevat asiakkaita puhelimitse, sähköpostitse, sosiaalisessa mediassa sekä chatissa Alkon myymälöiden aukioloaikoina.

Asiakaspalvelusta saa apua ruokajuomasuositukseen, verkkokaupan käyttöön, myymälöiden aukioloaikoihin tai tuotteiden saatavuuteen ja tilauksiin liittyvissä kysymyksissä. Asiakaspalvelukeskukseen tuli vuoden 2019 aikana yhteensä 82 000 asiakasyhteydenottoa.

Asiakaskokemuksen ketterä kehittäminen ja asiakaspalvelun sujuvoittaminen olivat monikanavaisen asiakaspalvelun merkittäviä kehitysteemoja.

Miten varmistamme maailmanluokan palvelun jokaiselle asiakkaalle?

Minulle on tärkeää, että kohdatessamme asiakas tuntee aidosti tulleen kuulluksi. Odotukset ylittävällä palvelulla rakennamme vuorovaikutussuhdetta, joka huomioi asiakkaan yksilölliset lähtökohdat tarjoten aina parhaan mahdollisen ratkaisun. Palvelumme keskiössä on tuotteiden ja palveluiden syvä tuntemus. Toimin omalla esimerkilläni paitsi asiakaskohtaamisten sanoittajana, myös palveluiden kehittäjänä. Asiakkaan äänen kirkastaminen ja voimistaminen on palvelukeskuksen erityisosaamista ja arvokas polttoaine Alkon kehitystyössä. Palvelukokemuksen kehittämisessä tähtäämme asiakaskohtaamisten innostavuuden ja merkityksellisyyden vahvistamiseen.

[Lue lisää ▶](#)

Jokainen asiakas on yhtä arvokas, ja korostamme yksilöllisiä asiakas-kohtaamisia.

Asiakaspalvelussa pilotoitiin vuoden 2019 aikana chatbottia, joka tarjoaa palveluneuvojalle vastausvaihtoehtoja usein kysyttyihin kysymyksiin chat-kanavassa. Hyvistä tuloksista rohkaistuneina päätettiin botin käyttöä asiakaspalvelun tukena jatkaa ja kehittää tekoälyn hyödyntämistä entisestään.

ASIAKKAAN KOHTAAMISMALLI ASETTAA TAVOITTEET

Alkon asiakaspalvelun perusta on kolmiportainen asiakkaan kohtaamismalli, joka asettaa asiakaskohtaamisille tavoitteet. Asiakkaamme ovat erilaisia, niin myös asiakaspalvelijat – yksilöllisyys ja aitous merkitsevät.

Alkolainen asiakaspalvelija huomaa kaikki asiakkaat yhtä arvokkaina ja huolehtii myymälän siisteydestä ja selkeydestä. Asiakas tuntee itsensä tervetulleeksi. Korostamme yksilöllistä palvelua. Alkolaista asiantuntemusta on kartoittaa ja tunnistaa, miten asiakas toivoo häntä palveltavan. Kun yksi arvostaa nopeaa ja tehokasta palvelua ja valitsee sen tutun tuotteen, toivoo toinen juomasuosituksia ruoalle, opastusta vastuullisiin valintoihin tai uutuuksien ja erikoisuuksien esittelyä. Asiakaspalvelijan osaamista on soveltaa asiantuntemustaan ja palvelua erilaisissa tilanteissa ja päästä hetkeksi mukaan asiakkaan arkeen ja juhlaan. Haluamme auttaa asiakasta ja tuottaa hänelle tunteen siitä, että hän on tehnyt parhaan valinnan.

PALVELU- JA VALIKOIMAMESTARIT ASIAKASPALVELUN TUKENA

Jokaisessa myymäläryhmässä työskentelee sekä palvelu- että valikoimamestari varmistamassa yhdessä palvelupäällikön ja myyjien kanssa maailmanluokan asiakaspalvelua.

Mestarina toimiva myyjä varmistaa, että:

- myymälässä kuunnellaan ja seurataan asiakkaan palautteita ja toiveita ja niihin reagoidaan
- valikoima vastaa paikallisia tarpeita
- myymäläilme ja esillepanot ovat kunnossa, tiimi toimii hyvin yhdessä ja palvelee asiakkaita erinomaisesti.

Mitä olemme tehneet?

Haluamme entisestään vahvistaa yksilöllisiä kohtaamisia sekä ottaa mukaan myös asiakkaita Alkon palvelun ja valikoiman kehittämiseen. Kuten aikaisempinakin vuosina myös vuonna 2019 keskityimme kehittämään asiakaskokemusta ja -palvelua.

ASIAKKAAN ÄÄNI NÄKYY PALVELUSSA JA VALIKOIMASSA

Erinomainen asiakaskokemus on meille sydämen asia. Kehitämme toimintaamme yhdessä asiakkaidemme kanssa, asiakkaitamme kuunnellen. Meille on tärkeää, että vastaamme asiakkaidemme tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Saimme vuoden aikana yli 20 000 palautetta, ideaa tai toivetta palvelustamme ja valikoimastamme palautekanaviemme kautta. Lisäksi asiakkaamme antavat palautetta suoraan henkilökunnallemme käydessään myymälöissämme. Asiakkaan antaessa palautetta tietyllä myymälälle on palaute aina myymälän luettavissa ja hyödynnettävissä.

Spontaanin palautteen lisäksi aktivoimme asiakkaitamme kolmesti vuodessa vastaamaan Miten onnistuimme? -kyselyyn. Kyselyn kautta saamme asiakkailtamme arvion heidän viimeisimmästä myymäläkäynnistään sekä palautetta valikoimasta ja palvelusta. Vuonna 2019 saimme kyselyn kautta yli 7 000 vastausta. Asiakas voi lisäksi antaa palautetta myymälässä kassakyselyllä, johon vuonna 2019 saimme asiakkailtamme lähes 1,5 miljoonaa vastausta. Kassakyselyssä kartoitetaan asiakkaan tyytyväisyyttä myymälän valikoimaan tai oliko myymäläkäynti keuhun arvoinen. Tulosten avulla pystymme tunnistamaan asiakaskokemuksen tason vaihtelut päivän tai viikon aikana, sillä tulokset ovat nähtävissä raportointijärjestelmässämme myymäläkohtaisesti.

Suhtaudumme asiakaspalvelun kehittämiseen intohimolla. Eri asiakastyytyväisyystutkimukset antavat arvokasta tietoa siitä, mistä Alkon asiakastyytyväisyys muodostuu ja miten palveluamme ja valikoimaamme pitäisi kehittää. Haluamme ymmärtää asiakkaitamme ja löytää käyttäytymistä ja kulutustapoja selittäviä tekijöitä, joiden avulla vastata asiakkaidemme tarpeisiin paremmin. Asiakaspalautteen perusteella otimme muun muassa käyttöön myymälöissämme ”asiakkaan toiveesta” -hyllykortin, joka kertoo, että tuote on asiakkaan toivoma kyseiseen myymälään.

Kehitämme palvelujamme ja valikoimaamme yhdessä asiakkaidemme kanssa Neuvonantajat-asiakasraadissa, johon kuuluu yli 4 500 jäsentä. Raadin jäsenille järjestetään asiakastilaisuuksia, ja heidän palautettaan eri aihepiireistä kysytään sähköpostikyselyillä. Vuonna 2019 työpajoja järjestettiin kuusi ympäri Suomen, ja

Suhtaudumme asiakaspalvelun kehittämiseen intohimolla. Neuvonantajat-asiakasraatiimme kuuluu yli 4500 jäsentä.

Kansainväliset ja kotimaiset trendit sekä toimialan ilmiöt ovat olennainen osa Alkon jatkuvaa valikoimasuunnittelua.

työpajojen aiheina olivat muun muassa Alkon mobiilisovellus, Etiketti-lehden sisällöt sekä hankintaketjun läpinäkyvyys. Palautekyselyiden aiheina olivat huippumyymälöiden tapahtumatorit, Alkon verkkosivujen ruoka & juoma -sisällöt sekä hankintaketjun läpinäkyvyys ja tuotteiden jäljitettävyyys.

PALVELUN LAATUA TUTKITAAN MYSTERY-MITTAUKSELLA

Vuoden 2019 alussa Alko otti muutaman vuoden tauon jälkeen palvelun laadun tutkimisen avuksi palvelu mystery -mittauksen, joka mittaa maailmaluokan palvelun toteutumista myymälöissämme ja varmistaa asiakaskokemuksen tasalaatuisuutta.

Vuoden aikana mittauksessa oli mukana 120 myymälää, joissa kussakin tehtiin vuoden aikana kolme palvelu mystery -asiointia. Mystery-asioinnit tehdään ulkopuolisen yhteistyökumppanimme toimesta. Mitattavat asiat pohjautuvat asiakas-kohtaamismallin tavoitteisiin. Perusasioiden – myymälän siisteys, kattava valikoima ja asiakkaan huomioiminen – tulee olla kohdallaan. Yksilöllinen asiakas-kohtaaminen on tärkeä osa maailmanluokan palvelua: millainen muisti- ja tunnejälki asiak-

kaalle jää palvelutilanteessa. Saapuvan asiakkaan huomioinnin mystery-tulos on osa myymälähenkilöstön strategiapalkkiota.

AJANKOHTAINEN VALIKOIMA ASIAKASTARPEESEEN

Alko on vastuullisesti, tasapuolisesti ja tehokkaasti toimiva alkoholijuomien erikoisliikeketju, jolla on koko maan kattava palveluverkosto sekä laaja ja laadukas tuotevalikoima.

Tuotteiden ottamisesta valikoimaan, niiden hinnoittelusta ja valikoimasta poistamisesta päätetään tasapuolisesti ja syrjimättömin perustein riippumatta toimittajan kansalaisuudesta tai kotipaikasta. Valikoimaan ottopäätöstä tehtäessä Alko arvioi tuotetta erityisesti asiakkaan, laadun, trendien, kysynnän, valikoiman sekä vastuullisuuden näkökulmasta. Valinnassa huomioidaan myös lain ja asetusten vaatimukset.

Myymäälävalikoiman runko muodostuu kattavasta vakiovalikoimasta. Vakiovalikoimaa täydentävät kausituotteet, erikoiserät ja tilausvalikoima. Myymälän perusvalikoimaa päivitetään kolme kertaa vuodessa. Uutuuksia myymälöihin tuodaan viikoittain. Vuonna 2019 olemme antaneet entistä suuremman painoarvon asiakkaiden toiveille myymälöiden valikoimassa.

Myymäälän valikoimasta 70 % on ohjattu keskitetysti kysynnän perusteella. Valikoimasta 30 % myymälä täydentää itse valinnaisilla tuotteilla paikallisen kysynnän mukaan. Jokainen Alkon myymälä seuraa eri tuoteryhmien kysyntää, ja valikoima vaihtelee asiakastarpeiden ja myymälätyypin mukaisesti. Lisäksi myymälöitä ohjeistetaan huomioimaan muun muassa asiakkaiden erilaiset tarpeet, sesongit ja teemat, trendit, eri hintaluokat, vihreän valinnan tuotteet sekä alkoholittomat.

Tuomme joka kuukauden ensimmäinen torstai huippu- ja erikoismyymäälöihimme sekä verkkokauppaan myyntiin Erikoiserät. Erikoiserät ovat nimensä mukaisesti hieman erikoisempia tuotteita, joita tulee vain pieni erä kullekin kaudelle. Ne ovat harvinaisuuksia maailmalta tai tuovat tuulahduksen nousussa olevista trendeistä. Vuonna 2018 uudistettua erikoiseräkonseptia on kehitetty edelleen tuomaan yhä asiakaslähtöisempiä ja ajankohtaisempia tuoteryhmäkokonaisuuksia valikoimaan kuukausittain. Kansainväliset ja kotimaiset trendit sekä nousevat toimialan ilmiöt ovat olennainen osa jatkuvaa valikoimasuunnittelua.

Ostamme kaikki myymämme tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta tavarantoimittajilta, joita on yli 600. Alko tekee tiivistä yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa ja

Alkon asiakkaista 92 prosenttia punnitsee vastuullisuuden merkitystä jollain tasolla ostopäätöstä tehdessään.

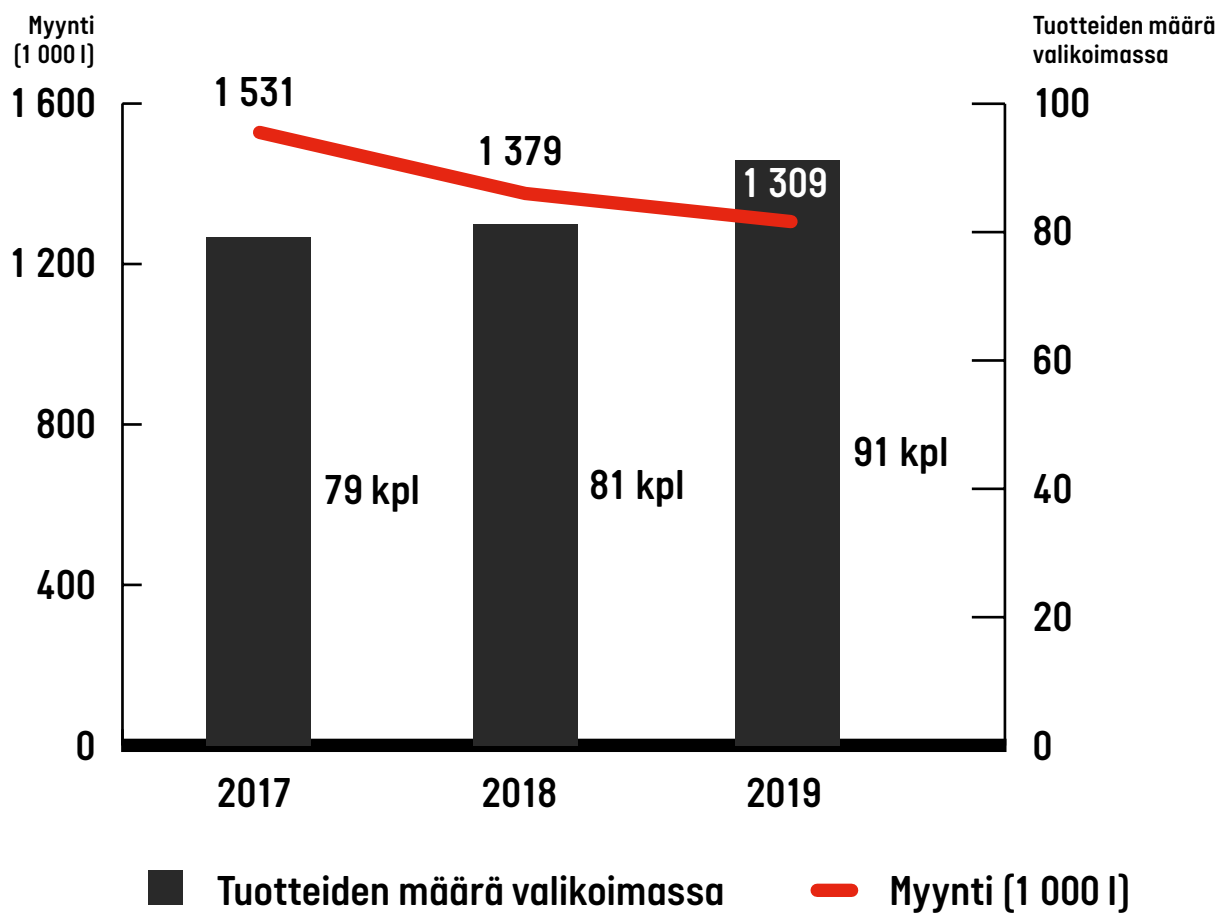
lisäksi alkoholaiset tapaavat vuosittain satoja tuottajia ja tavarantoimittajia ympäri maailmaa ymmärtääkseen entistä paremmin markkinatarjontaa, trendejä, tuotanto-alueita ja tuotantoa.

Alko tutkii asiakkaiden valikoimatytyväisyyttä kaksi kertaa vuodessa laajalla kyselytutkimuksella (toteuttaja Dagmar Drive). Valikoimatytyväisyys vuonna 2019 säilyi kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, lukema oli kouluarvosanalla 8,52 (2018: 8,52).

VASTUULLISUUS JA EETTISYYS YHÄ MERKITTÄVÄMPI OSTOKRITEERI

Alko tekee yhteistyötä tavarantoimittajien, tuottajien ja järjestöjen kanssa sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun tietoisuuden lisäämiseksi ja koko toimitusketjun vastuullisuuden edistämiseksi. Tavoitteenamme on tarjota asiakkaille laaja valikoima vastuullisesti tuotettuja laadukkaita tuotteita ja varmistaa tuotteiden jäljitettävyys

EETTISTEN SERTIFIOINNIN TUOTTEIDEN MYNNINKEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

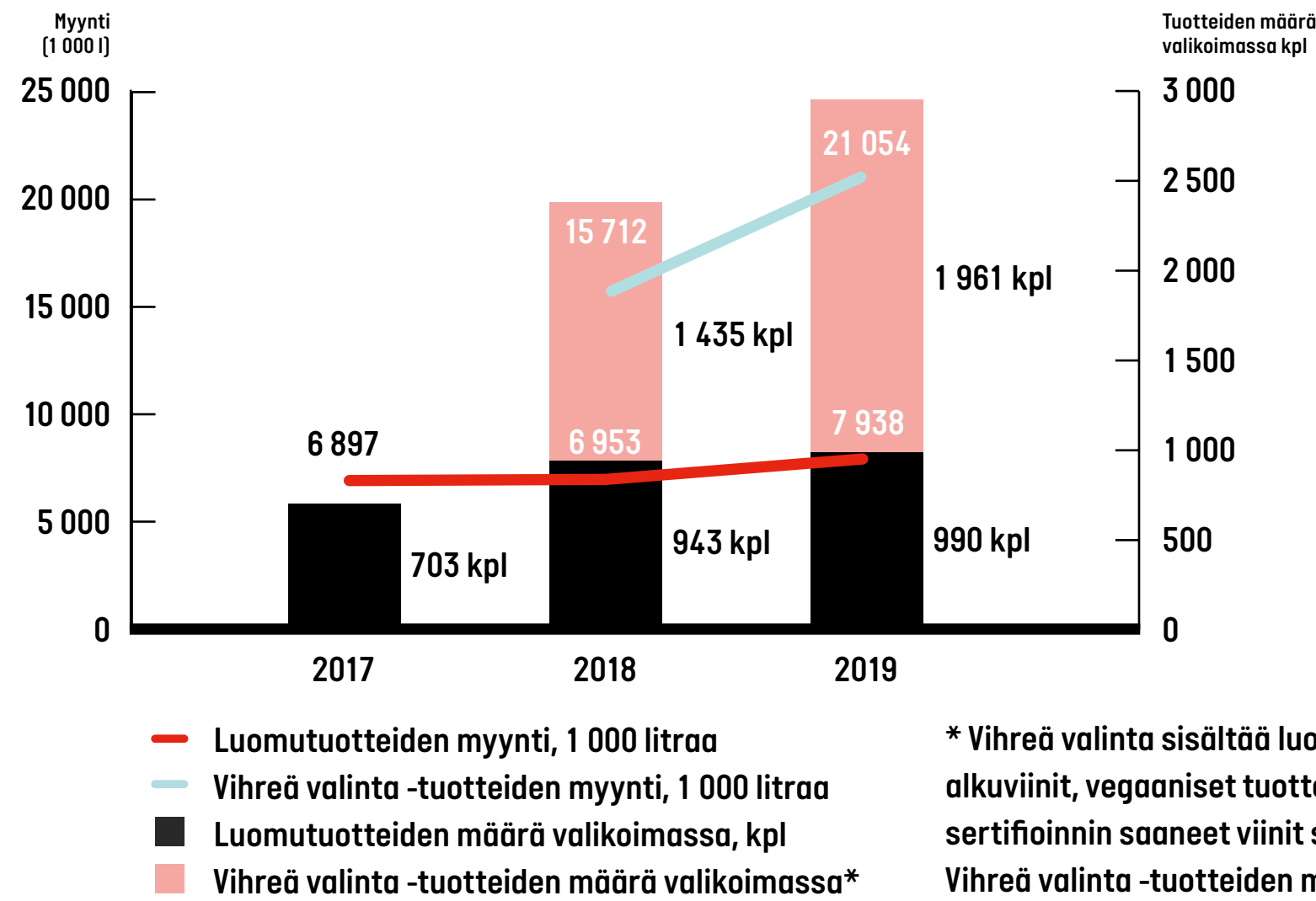

hankintaketjussa. Asiakkailta on mahdollisuus valita myös matala-alkoholisia juomia, tuotteita pienissä pakkauksissa tai kokonaan alkoholittomia juomia. Toimintaamme ohjaa halu toimia esimerkillisenä alkoholijuomamyynä. Teimme vuonna 2019 työtä tavarantoimittajien sitouttamiseksi Alkon strategiaan viestinnän ja työpajojen avulla.

Vastuullisuus ja eettisyys ovat selkeitä trendejä ja entistä merkittävämpi ostokriteeri myös Alkon asiakkaille. Asiakas on yhä tiedostavampi ja vaatii myös tekoja. Vuonna 2019 tehdyn tutkimuksen mukaan vastuullisuudella oli 92 prosentille Alkon asiakkaista jo jollain tasolla merkitystä ostopäätöstä tehtäessä. Erityisesti kiinnostus on lisääntynyt miesten ja nuorten aikuisten keskuudessa. (Lähde: Alkon valikoimatytyväisyystutkimus, Dagmar Drive, tammikuu 2019.)

Alkoon ensimmäinen luomusertifioitu viini tuli myyntiin jo vuonna 1994. Vuonna 2017 lanseeratun Vihreä valinta -valikoiman merkinnät kertovat juoman tuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestäväan kehitykseen. Tuote voi olla luomu, biodynaaminen, vegaaninen, alkuviini, sillä voi olla paikallinen kestäväan kehityk-

LUOMU- JA VIHREÄ VALINTA -TUOTTEET, MYNNINKEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

- Luomutuotteiden myynti, 1 000 litraa
- Vihreä valinta -tuotteiden myynti, 1 000 litraa
- Luomutuotteiden määrä valikoimassa, kpl
- Vihreä valinta -tuotteiden määrä valikoimassa*

* Vihreä valinta sisältää luomu- ja biodynaamiset tuotteet, alkuviinit, vegaaniset tuotteet, paikallisen kestäväan kehityksen sertifioinnin saaneet viinit sekä ympäristövastuulliset pakkaukset. Vihreä valinta -tuotteiden myynninkehityksen ja lukumäärän seuranta alkoi vuonna 2018.

sen sertifiointi tai se on ympäristövastuullinen juomapakkaus. Vuoden lopussa noin 20 prosentilla valikoiman tuotteista oli yksi tai useampi Vihreän valinnan ympäristömerkinnöistä.

Vihreä valinta -tuotteiden myynti oli 21,1 miljoonaa litraa ja niiden kokonaisvalikoima lähes 2 000 tuotetta. Vihreän valinnan myynnin kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 34 %. Luomutuotteita valikoimassa oli 1 083, ja niiden myynti oli 7,9 miljoonaa litraa. Eettisiä tuotteita valikoimassa oli 91, ja niiden myynti oli 1,3 miljoonaa litraa.

Alkoholittomien tuotteiden valikoimassa oli 189 tuotetta, matala-alkoholisia viinejä oli 212, ja pienten pakkausten viinien valikoima oli 533 tuotetta. Näiden tuotteiden myynti oli vuonna 2019 yhteensä 3 714 200 litraa.

Toimme myyntiin myös uusia Alkon omia alkoholittomia tuotteita: Väliveden, Nökkostonicin ja Pihlajanmarja-glögin.

TUTKITUSTI TURVALLISET TUOTTEET

Tuoteturvallisuus ja tuotteiden korkea laatu ovat Alkon erinomaisen valikoiman edellytys. [Alkon laadunvalvonta](#) varmistaa valikoimassamme olevien tuotteiden turvallisuuden yhteistyössä tavarantoimittajiemme kanssa.

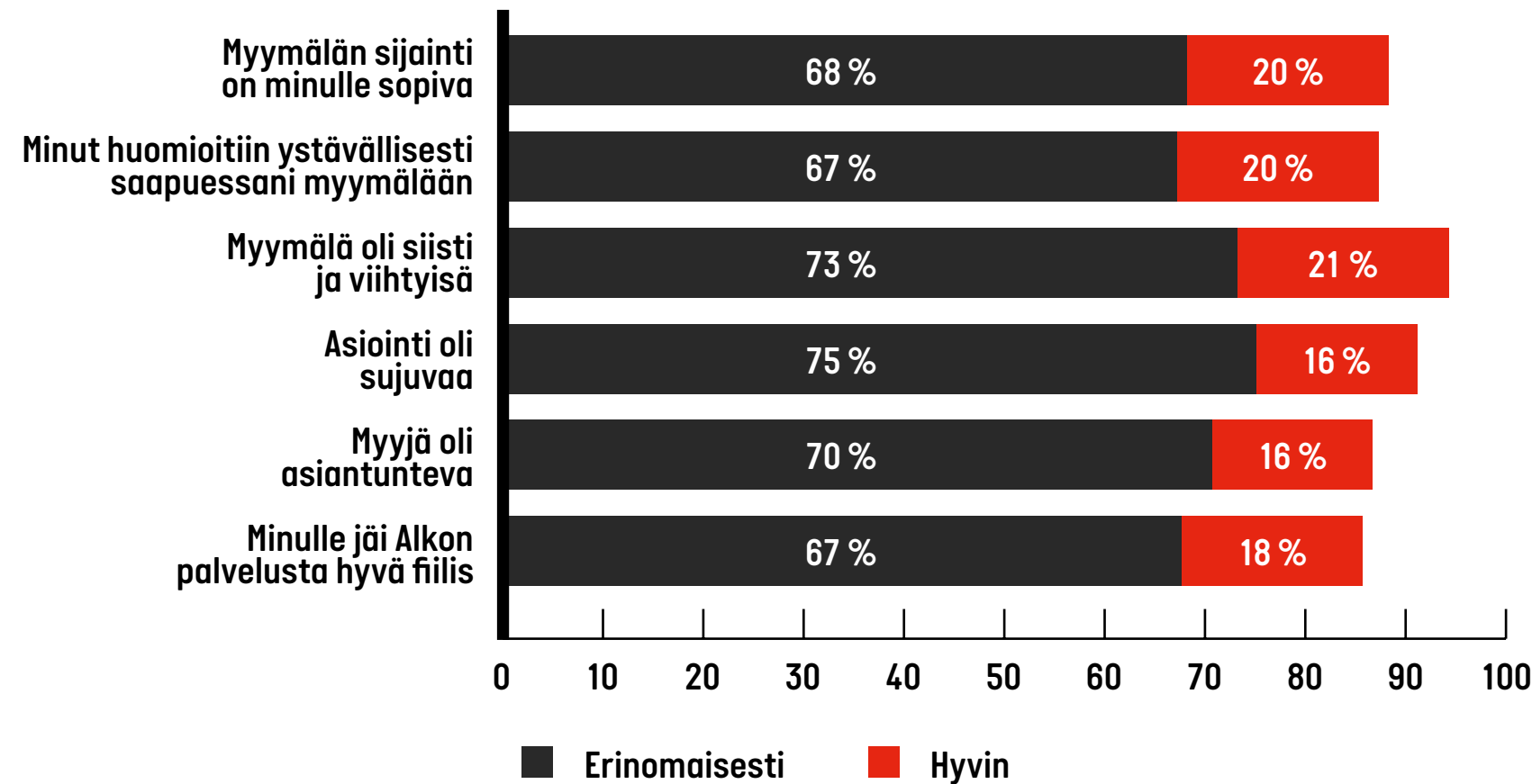
Tuotteiden laatu testataan laadunvalvonnassa aistinvaraisesti, jonka lisäksi tukeamme ovat Alkoholintarkastuslaboratorion (ACL) tekemät laboratoriotutkimukset. Alkon hyllyille päätyvät vakiovalikoiman tuotteet ja erikoiserät käyvät läpi ACL:n analyysin. Analyysin tavoitteena on täydentää tuotevalintaprosessia ja varmistua siitä, että tuotteet ovat lainmukaisia, laadultaan moitteettomia, tuotteiden pakkausmerkinnät ovat oikein ja maku on virheetön.

ACL tutkii alkoholijuomista esimerkiksi alkoholipitoisuuden, ja että se vastaa tuotteen etiketissä ilmoitettua. Lisäksi tutkimuksissa analysoidaan esimerkiksi oluiden katkeropitoisuus, viinien sokeripitoisuus sekä viineissä säilöntäaineena käytetyn riikin määrä. ACL:n 15 hengen tiimi tutkii vuosittain noin 6 000 näytettä ja tekee niille kaikkiaan yli 60 000 yksittäistä analyysia. Alkon analysointitarpeiden ohella ACL palvelee myös kotimaisia viranomaisia, juomavalmistajia ja -maahantuojia alkoholianalytiikan tuottajana.

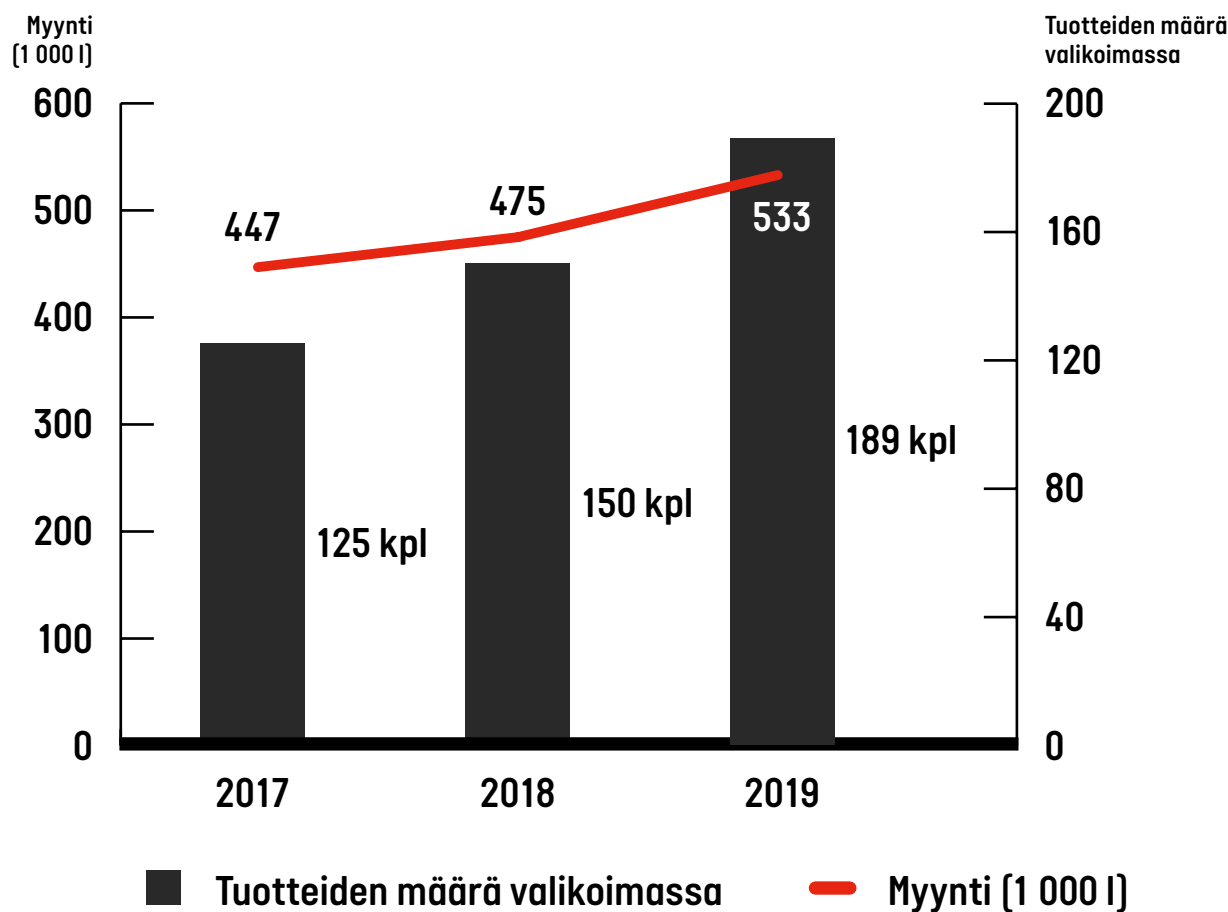
Tuotteiden laatu ei synny sattumalta

Jokainen Alkon tuotehaun tuote käy läpi tarkan seulan, jossa juoma arvioidaan tiettyjen hakukriteerien perusteella. Alkon valikoimassa jo oleville tuotteille tehdään aistinvaraisia arviointeja säännöllisesti, esimerkiksi jos tavarantoimittaja ilmoittaa

MITEN HYVIN SEURAAVAT VÄITTEET TOTEUTUIVAT EDELLISELLÄ KÄYNNILLÄSI ALKOSSA?

ALKOHOLITTOMAT TUOTTEET, MYNNINKEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

tuotteeseen tulleen muutoksia tai kun viinin vuosikerta muuttuu. Samalla kun tuote maistetaan, päivitetään myös asiakkaalle annettava makukuvaus ja tuotteen makutyyppi vastaamaan uutta vuosikertaa.

Laadunvalvonnassa toteutettiin yhteensä noin 12 000 tuotteelle aistinvarainen tuotearviointi. Asiakkaiden tuotepalautusmäärä lisääntyi edellisestä vuodesta 4 prosenttia.

ALKO ON LÄHELLÄ

Vuoden 2019 aikana uudistimme 48 myymälää ja avasimme kaksi uutta myymälää, Helsingin Mall of Tripla -kauppakeskukseen sekä Tampereen Tesomalle. Myymälä uudistusten tavoitteena on lisätä Alkon myymälöiden viihtyisyyttä, selkeyttä sekä helpottaa asiakkaiden asiointia. Asiakkaat kokevat (Palvelu Plus tutkimus 7/2019) Alkon myymälät selkeiksi sekä tyylikkäiksi, ja niissä on helppo asioida.

Alko sijoittaa myymälät keskeisille liikepaikoille muiden palveluiden läheisyyteen, jotta asiointi on asiakkaille vaivatonta. Esimerkkejä liikepaikoista ovat kauppakeskukset ja palvelukeskittymät. Myymälöiden sijaintia ohjaavat muun muassa asiakaspalvelunäkökohdat, vastuullisuus, taloudellinen kannattavuus ja alueen väestöpohja. Liikepaikkavalinnoissa otetaan huomioon myös myymälän vaikutus päivittäistavarakaupan kilpailutilanteeseen. Aluehallintovirasto (AVI) myöntää alkoholin vähittäismyyntiluvan.

Vuoden 2019 lopussa Alkoista 27 prosenttia sijaitsi S-ryhmän, 26 prosenttia K-ryhmän ja 5 prosenttia Lidlin vieressä, 13 prosenttia kauppakeskuksissa, 13 prosenttia hypermarketkeskuksissa ja loput muissa erilaisissa sijainneissa. Alko arvioi myymäläverkostoaan – myymälöiden sijaintia, kokoa ja lukumäärää – jatkuvasti. Yhtiön kaikki liikepaikkahaut ovat julkisesti nähtävissä yhtiön verkkosivuilla.

Alkon noutopisteiden määrä nousi vuoden 2019 aikana 100 noutopisteeseen. Noutopisteet ovat osa monikanavaista palveluverkostoa toimien Alkon verkkokaupan luovutuspisteinä. Noutopisteet palvelevat siellä, missä Alkolla ei ole myymälää. Noutopisteet luovuttavat tilaukset Alkon aukioloaikoina arkena klo 9–21 ja lauantaisin klo 9–18.

Mihin olemme menossa?

Haluamme vastata asiakkaidemme ja muiden sidosryhmiemme odotuksiin mahdollisimman hyvin myös tulevaisuudessa – siksi kehitämme jatkuvasti toimintaamme. Toimintaympäristön muutoksien sekä asiakkaiden odotusten ja muuttuvien tarpeiden huomioiminen ovat asiakaskokemuksen kehittämisen keskiössä myös tulevaisuudessa.

Tavoitteenamme on entistä sujuvampi ja yksilöllisempi kokemus digitaalisissa palveluissa. Palveluverkoston uudistaminen ja kehittäminen jatkuu. Lisäämme hallitusti noutopisteiden määrää sekä Alkon palveluverkoston peittoa. Pitkän aikavälin tavoitteenamme on, että meillä on Alkon palvelut – myymälä tai noutopiste – jokaisessa Suomen kunnassa. Myymäläkonseptia kehitetään entistä paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

Valikoiman osalta panostamme yhä asiakaslähtöisempään, vastuullisempaan ja paikalliseen kysyntään vielä osuvammin vastaavaan valikoimaan. Asiakkaat ovat yhä kiinnostuneempia vastuullisuudesta ja hankintaketjun läpinäkyvyydestä. Alko tulee lähivuosina lisäämään vastuullisten tuotteiden määrää valikoimassaan. Maa-ilmaluokan palvelun valikoimaa ei rakenneta yksin, vaan tiivis ja hedelmällinen yhteistyö tavarantoimittajien kanssa jatkuu. Alko haluaa rakentaa arvoa asiakkaille yhdessä alan toimijoiden kanssa. Asiakkaiden toiveet ja palautteet halutaan ottaa jatkossa yhä ripeämmin ja laajemmin huomioon valikoiman kehittämisessä.

Vahvistamme ystävällistä, asiantuntevaa, yksilöllisesti huomioivaa ja sujuvaa asiakaspalvelua kaikissa kohtaamisissa. Haluamme olla asiakkaidemme arvostama suunnannäyttävä asiakaskokemuksessa.

Haluamme edistää suomalaista ruokaa ja juomakulttuuria ja hyödyntää laaja-alaista asiantuntemustamme asiakaspalvelussa.

Elisa Venäläinen
HRD-konsultti

Elisan vastuualueella on alkolaisen esimiestyön ja johtamisen kehittäminen sekä työkykyjohtamisen ohjaaminen ja kehittäminen.

INNOSTAVA JA ONNISTUVA TYÖYHTEISÖ

Innostunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottaa maailmanluokan palvelua. Tänä vuonna panostimme yhteisen tavoitteen kirkastamiseen strategiapelejä pelaamalla sekä työn sujuvuuteen resursointia uudistamalla. Alkolainen osaaminen on meille ylpeydenaihe.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Henkilöstömme on [maailmanluokan asiakaspalvelun](#) ja Alkon menestymisen kannalta keskiössä. Henkilöstömme hyvinvointi ja viihtyminen työssään on meille ensiarvoisen tärkeää. Vahva osaaminen ja innostunut asenne asiakaspalveluun näkyy siinä, miten palvelemme asiakkaitamme.

Toimintaperiaattemme on, että teemme vahvasti yhdessä ja otamme alkolaiset mukaan eri hankkeisiin. Vuoden 2019 alussa lähdimme viemään Alkon uudistettua strategiaa arkeen yhdessä koko henkilöstön kanssa. Strategian vaikutusta ja valintoja päivittäisessä tekemisessä pohdittiin myymälätiimeissä, esimiesten kanssa sekä pääkonttorilla eri kokoonpanoilla pelillisin keinoin. Strategiaa pelattiin eläväksi kaksi pelikierrosta. Verkkopelissä kuvattiin arkisia tilanteita, ja osallistujien tuli pohtia sekä keskustella yhdessä, miten tilanteessa voisi toimia strategian tavoitteita edistäen. Esimiehet pelasivat lisäksi kolmannen pelikierroksen, jossa johtamisaamisten toteutumista pohdittiin kollegojen kanssa päivittäisten johtamistilanteiden kautta.

Haluamme olla moderni ja monimuotoinen työyhteisö sekä edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Olemme vuoden aikana määritelleet monimuotoisuuden ulottuvuuksia ja huomioineet monimuotoisuutta yhä vahvemmin niin henkilöstön kehittä-

**Innostusindek-
simme kertoo:
henkilöstömme
innostuu jatkuvasta
työssä oppimisesta,
osaamisen jakami-
sista ja onnistumi-
sen kokemuksista
työssä.**

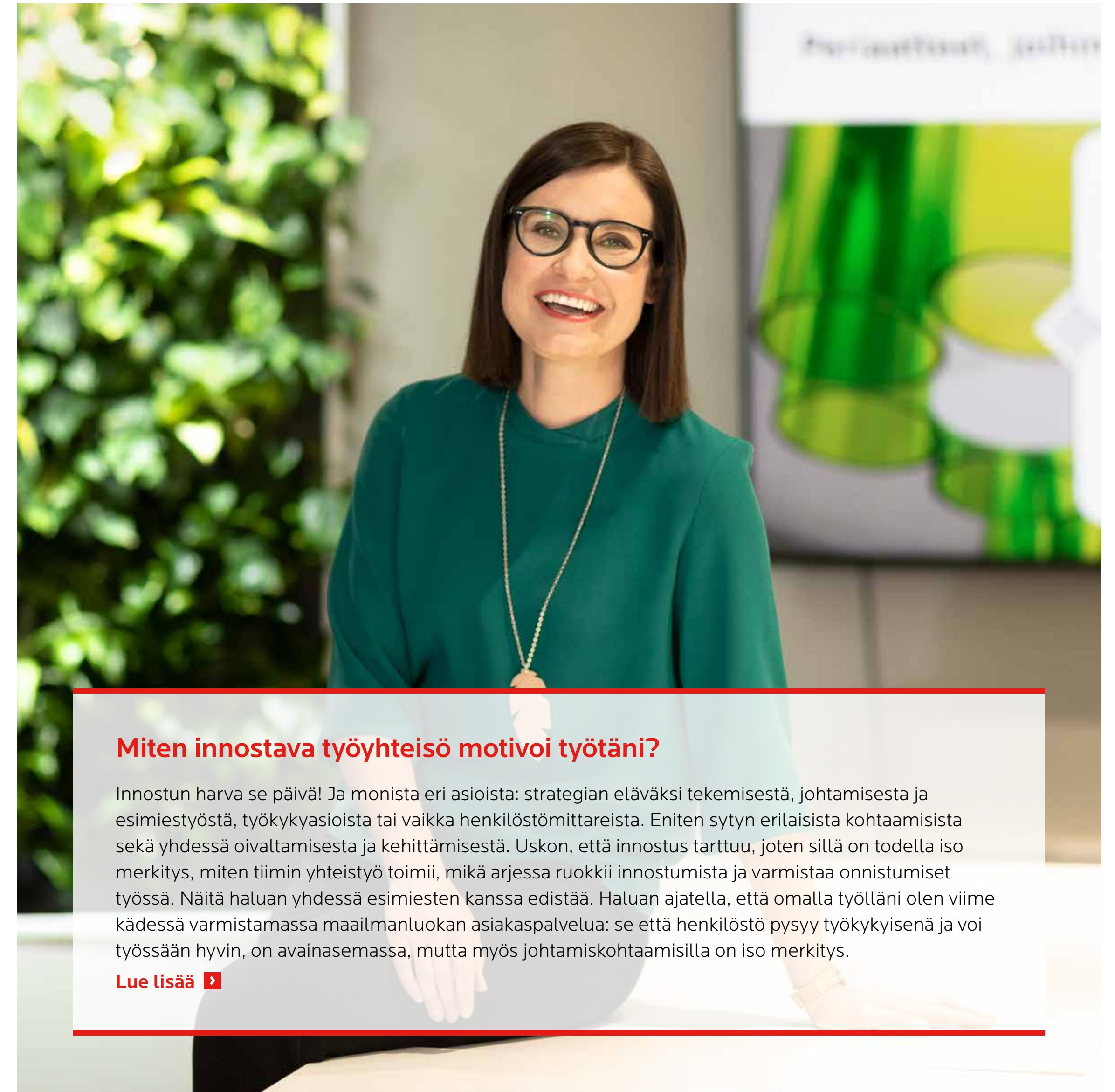
tämisessä kuin johtamisessa. Syksyn aikana teetimme kulttuurikartoituksen, jossa haastateltiin yli 300 alkolaista selvittääksemme kulttuurimme osatekijöitä, niin vah-
vuuksia kuin vahvistettavia elementtejä. Organisaatiokulttuurilla on suuri merkitys
organisaation menestykselle. Strategiamme elää arjessa siinä, mitä pidämme tär-
keänä, miten puhumme ja toimimme päivittäisessä työssämme. Kokonaisvaltainen
kuva nykykulttuuristamme auttaa meitä jatkossa kehittämään Alkoa yrityksenä ja
alan halutuimpana työpaikkana.

Mitä olemme tehneet?

Alkolaisia koulutettiin keskimäärin 5 päivää vuoden 2019 aikana, mikä on merkittävä
panostus alkolaiseen osaamiseen. Jatkuva osaamisen kasvu innostaa ja tuo onnis-
tumisia myymälätyöhön ja asiakaspalveluun. Vuoden 2019 aikana alkolaisten pe-
rehdytystä sekä palvelu- ja tuotekoulutuksia uudistettiin vastaamaan uusia strate-
gisia tavoitteita. Kehittämisessä nousi entistä enemmän esille myös muun muassa
palvelujohtaminen, asiakaskohtaamiset sekä vastuullisuuden eri näkökulmat kuten
vihreän valinnan tuotteet ja Alkon monipuoliset vastuullisuusteemat.

ALKOLAINEN OPPIMINEN ON JATKUVAA

Haluamme tarjota henkilöstöllemme innostumisen ja onnistumisen mahdollisuuksia ja kokemuksia. Seuraamme säännöllisesti henkilöstökokemustamme henki-
löstökyselyllä, joka vuonna 2019 toteutettiin kaksi kertaa. Kyselyn pohjalta tärkein
henkilöstökokemuksen kokonaisuudesta kertova mittarimme on innostusindeksi.
Indeksi oli hieman laskussa (3,91) edelliseen vuoteen (3,99) verrattuna, mutta on
silti edelleen palvelualan vertailuaineistoa paremmalla tasolla. Kyselyn tulosten
perusteella henkilöstömme innostuu jatkuvasta työssä oppimisesta, osaamisen
jakamisesta ja onnistumisen kokemuksista työssä. Henkilöstömme kokee, että
Alkosta saa maailmanluokan palvelua, henkilöstöllä on tiedot ja taidot toteuttaa
maailmanluokan palvelua ja että perustehtävämme 'Maailman vastuullisin tapa
myydä alkoholia' toteutuu käytännössä. Kriittisimmin vastattiin kysymyksiin liittyen
työssä koettuun hyvinvointiin, työn tuomaan iloon ja energiaan sekä uskoon Alkon
menestyksestä tulevaisuudessa. Näiden teemojen vahvistamiseen panostamme
vuoden 2020 aikana.

Miten innostava työyhteisö motivoi työtäni?

Innostun harva se päivä! Ja monista eri asioista: strategian eläväksi tekemisestä, johtamisesta ja
esimiestyöstä, työkykyasioista tai vaikka henkilöstömittareista. Eniten sytyn erilaisista kohtaamisista
sekä yhdessä oivaltamisesta ja kehittämisestä. Uskon, että innostus tarttuu, joten sillä on todella iso
merkitys, miten tiimin yhteistyö toimii, mikä arjessa ruokkii innostumista ja varmistaa onnistumiset
työssä. Näitä haluan yhdessä esimiesten kanssa edistää. Haluan ajatella, että omalla työlläni olen viime
kädessä varmistamassa maailmanluokan asiakaspalvelua: se että henkilöstö pysyy työkykyisenä ja voi
työssään hyvin, on avainasemassa, mutta myös johtamiskohtaamisilla on iso merkitys.

Lue lisää ➔

Asiakaspalvelun onnistuminen mitataan jokaisessa asiakas kohtaamisessa ja alkolainen oppiminen on jatkuvaa.

Myymälöiden henkilöstö tekee työvuoroja useassa eri myymälässä. Lisäksi johto ja toimistoväki työskentelevät myymälöissä kiireisimmissä sesongeissa. Näin kehittämme kaikkien osaamista ja lisäämme yhteistä ymmärrystä.

Osaamisen kehittyminen ja uuden oppiminen merkittävä voimavara

Näemme osaamisen kehittymisen ja uuden oppimisen merkittävänä voimavarana, joka on tärkeä osa henkilöstön hyvinvointia ja maailmanluokan asiakaspalvelua. Alkossa on käytössä henkilöstön osaamisen kehittämisen ja johtamisen malli, jossa myyjien osaamista kuvaavilla osaamisportaita, omaehtoisella osaamisen kehittämisellä ja oman osaamisen tunnistamisella sekä jakamisella on suuri merkitys. Myyjien osaamisen arvioinnissa käytetyt osaamiskuvaukset päivitettiin vuotta 2019 varten strategiatavoitteiden mukaiseksi.

Alkolaisten osaamista kehitettiin vuonna 2019 keskimäärin 5 päivää vuodessa. Käytämme kehittymiseen niin sanottua 70/20/10-mallia, jossa 70 prosenttia oppimisesta tapahtuu työtä tekemällä ja työn arjessa, 20 prosenttia yhteisöllisesti ja 10 prosenttia koulutusten keinoin. Tavoitteenamme on toteuttaa koulutukset aina siten, että niissä on osallistavia tapoja oppia, mikä tukee opitun käytäntöön viemistä myymälään sekä osaamisen jakamista muille alkolaisille. Lähipäivien lisäksi tarjottiin monipuolisesti verkkokoulutuksia, uutena muiden muassa vastuullisuuden verkko-koulutus ja asiakas kohtaamisten verkkoperehdytys digitaalisen pelin muodossa.

Asiakaspalvelun onnistuminen mitataan jokaisessa asiakas kohtaamisessa, ja alkolainen oppiminen on jatkuvaa. Kaikille alkolaisille tarjottiin kaksi päivää palvelu- ja tuotekoulutusta sesonkikoulutuksina ajankohtaisista teemoista. Koulutuksissa keskityttiin vahvistamaan maailmanluokan palvelua ja asiakkaiden huomiointia. Tuoteosaamista vahvistettiin muun muassa roseeviinien, kuohuviinien, ginien, rommien sekä väkevien ja makeiden viinien osalta tutustumalla tuoteryhmiin, niiden ominaisuuksiin ja käyttöyhteyksiin. Sesonkikoulutuksiin osallistui kuluneen vuoden aikana 88 % myymälähenkilöstöstä eli 1 884 alkolaista.

Syventävissä jatkotason koulutuksissa perehdyttiin viskeihin ja Italian punaviineihin. Jatkotason koulutuksia oli myös ruokailmiöistä, ja tällä kertaa tutustuttiin aasialaiseen keittiöön sekä panimotuotteiden ja ruoan yhdistämiseen ja eri käyttöyhteyksiin. Vaikka asiakaspalvelu ja vastuullisuus myymälätyössä ovat vakioteemoja jokaisessa Alkon koulutuksessa, pidettiin niistä viime vuonna myös syventävä jatkotason koulutus. Asiakaspalvelukoulutuksessa keskityttiin kokonaisvaltaisesti

asiakaskokemuksen tuottamiseen myymälässä, erilaisiin palveluharjoituksiin ja empatiataitoihin. Vastuullisuuskoulutuksessa harjoiteltiin, miten vastuullisuus ja vihreän valinnan tuotteet tuodaan asiakaspalvelutilanteisiin mukaan, ja mitä tarkoittaa maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia.

Perehdytystä uusittiin palvelumuotoilun keinoin

Perehdytys uudistettiin sekä myyjien, esimiesten että pääkonttorin henkilöstön osalta. Hyödynsimme palvelumuotoilua, jossa otimme mukaan henkilöstöä pohdimaan, miten perehdytyksen tapoja ja sisältöä uudistetaan. Osallistamisen lisäksi palvelumuotoilija kävi läpi koko prosessin työnhakuvaiheesta myymäläperehdytykseen ja raportoi kokemuksistaan. Näitä tuloksia hyödynnettiin perehdytyksen sisälön ja käytäntöjen kehittämisessä.

Uusille myyjille tarjotaan viiden lähipäivän koulutus alkolaisuuden, eri tuoteryhmien sekä asiakaspalvelun perusteista. Kokonaisuus suoritetaan 1–2 vuoden aikana. Kausityöntekijöille on oma perehdytyksensä, jossa keskitytään palveluun ja kassatyöhön sekä myynninvalvontaan ja tuoteosaamisen perusteisiin.

Lisäksi otimme käyttöön perehdytysmyymäläkäytännön suurimmissa kaupungeissa. Uudet alkolaiset perehtyvät näissä myymälöissä kahden päivän ajan myyjän töihin: myynninvalvontaan, palveluun ja kassatyöhön sekä muihin perusteisiin asiaan paneutuneen perehdyttäjän kanssa. Kolmantena työpäivänä uusi myyjä aloittaa työt omassa myymäläryhmässä ja tiimiin tutustumisen.

Alkon oman tuoteosaamisen digitaalinen sovellus, Makupankki, on vakiintunut myyjän työväline. Sovelluksen avulla asiakaspalveluhenkilöstö jakaa tuoteosaamistaan ja tuotteisiin liittyviä arvioita ja taustatietoja, suositteluargumentteja sekä tuotteiden ja tuottajien taustatarinoita, joita muut alkolaiset voivat hyödyntää.

Aloitimme innovaatiotoiminnan ja avasimme Ideaboksi-sivuston, jolle jokainen alkolainen voi läpinäkyvästi viedä ideoita eri tekemisten ja toiminnan kehittämiseen. Palvelussa koko henkilöstö pääsee kirjaamaan ideansa tai kiinnostavimman havaintonsa sekä kommentoimaan niitä. Lisäksi kaikilla on mahdollisuus nähdä, miten ideat kehittyvät avoimesti ja läpinäkyvästi koko organisaation voimin.

Pyrimme johtamiskohtaisiin, joita kehutaan

Jokaisessa Alkon myymäläryhmässä toimii myyjien ja palvelupäällikön lisäksi sekä palvelu- että valikoimamestari. Malli otettiin käyttöön vuonna 2018, ja

Makupankissa jaetaan tuoteosaamista, tuote arvioita, suositteluargumentteja sekä tuotteiden ja tuottajien taustatarinoita, joita muut alkolaiset voivat hyödyntää.

ensimmäinen kaksivuotiskausi päättyi vuoden 2019 lopussa. Kauden aikana mestareille tarjottiin koulutusta ja valmennusta erityisesti tehtäviensä arjen toiminnan kehittämiseen sekä tehtävien hoitamiseen myymäläryhmässä. Valikoimamestareita valmennettiin myös valikoimastrategian näkökulmiin sekä tiedolla johtamiseen.

Myymlöiden palvelupäälliköitä ja palvelumestareita valmennettiin palvelun johtamiseen ja asiakkaiden kohtaamisiin sekä tiimille palautteen antamiseen osana maailmanluokan palvelun tavoitteita. Innostavat ja käytännön harjoituksia sisältäneet valmennukset saivat osallistujilta hyvän vastaanoton.

Lähdimme uudistamaan myymälähenkilökunnan työvuorosunnittelua tavoitteenä sujuva työ ja yhtenäiset toimintatavat. Siirrymme myymälähenkilöstön työvuorosunnittelussa keskitetympään toimintamalliin. Keskitettyä työvuorosunnittelua on testattu eri myymälöissä, ja kokemukset ovat olleet positiivisia. Tavoitteidemme mukaisesti olemme saaneet vähennettyä palvelupäälliköiden työvuorosunniteluun käyttämää työaika, ja aikaa on vapautunut enemmän johtamiseen. Lisäksi

olemme pystyneet keräämään yhteen työvuorosunnittelun hyviä toimintatapoja ja ottamaan niitä laajemmin käyttöön.

Käynnistimme vuonna 2019 myyjien kehitysohjelman. Ohjelman tavoitteena oli tunnistaa potentiaalisia esimiehiä ja auttaa kasvamaan myyjästä palvelupäälliköksi. Myyjät ovat saaneet valmennusta esimiestehtäviin ja tutustuneet palvelupäällikön työhön myös työharjoittelun ja erilaisten sijaisuuksien kautta. Kehitysohjelma jatkuu vielä vuoden 2020, mutta jo vuoden jälkeen on ohjelmasta rekrytoitu uusia myymäläryhmien palvelupäälliköitä.

Alkossa esimiesten kehittämisen painopisteet liittyivät strategian eläväksi tekemiseen sekä johtamisosaamiseen ja hyvinvointiin. Alkolaisen esimiestyön ja johtamisen malli määriteltiin uudelleen. Päivitimme johtamisosaamiset, ja asetimme tavoitteeksi 'Johtamiskohtauksia joita kehitetään'. Alkolainen esimies on valmentava, vastuullinen, innostava ja osallistava sekä ketterä ja tehokas. Nämä neljä osa-aluetta on avattu esimiehille käytännön arjen tekemiseksi. Lisäksi valmensimme esimiehiä työkykyjohtamiseen ja oman hyvinvoinnin johtamiseen niin lähipäivissä kuin verkkovalmennuksin.

TYÖHYVINVOINTI JA -TURVALLISUUS

Hyvinvoiva ja työkykyinen henkilöstö on avainasemassa maailmanluokan asiakaspalvelun tuottamisessa. Haluamme panostaa henkilöstömme hyvinvointiin mutta myös ennaltaehkäistä ja ratkoa aktiivisesti työkykyriskejä. Tarkastelemme hyvinvointia laaja-alaisesti, ja myös turvallisuus on tärkeä osa kokonaisuutta.

Työkykyjohtamisen osalta vuoden aikana on panostettu erityisesti raportoinnin kehitykseen, työkykyprosessien kehittämiseen sekä esimiesten työkykyjohtamisen tukemiseen ja kehittämiseen. Palvelupäälliköille pidettiin useampia koulutuksia työkykyjohtamisen teemoista kuten työkyvyn kohderyhmien tunnistamisesta onnistuvien työterveysneuvotteluiden tueksi. Myös työkyvyn eri tukimuotoja tehtiin tutuksi. Kaikki esimiehet kävivät työkykyjohtamisen verkkovalmennuksen, ja lisäksi esimiesten oman hyvinvoinnin tueksi tarjottiin valmennusta.

Yhdessä työterveyshuollon kanssa kehitimme entistä tiiviimpää työkyvyn tuen mallia ja palveluvalikoimaa työkyvyn tueksi. Vietimme vuoden aikana myös kaksi ergo-viikkoa, joiden avulla halusimme muistuttaa asian tärkeydestä. Teemoina ergo-viikoilla oli aivoergonomia ja palautuminen sekä 'Yksi muutos arkeen', jolla oli tarkoitus korostaa pientenkin tekojen merkitystä arjen hyvinvoinnissa ja jaksamisessa.

Alkolainen esimies on valmentava, vastuullinen, innostava, osallistava sekä ketterä ja tehokas.

Henkilöstön turvallisuusosaaminen on myymälän turvallisuuden perusta. On tärkeää, että henkilökunta tunnistaa ajoissa mahdolliset uhkaavat tilanteet ja häiriötilanteet ja osaa näissä tilanteissa toimia omaa ja asiakkaiden turvallisuutta vaarantamatta.

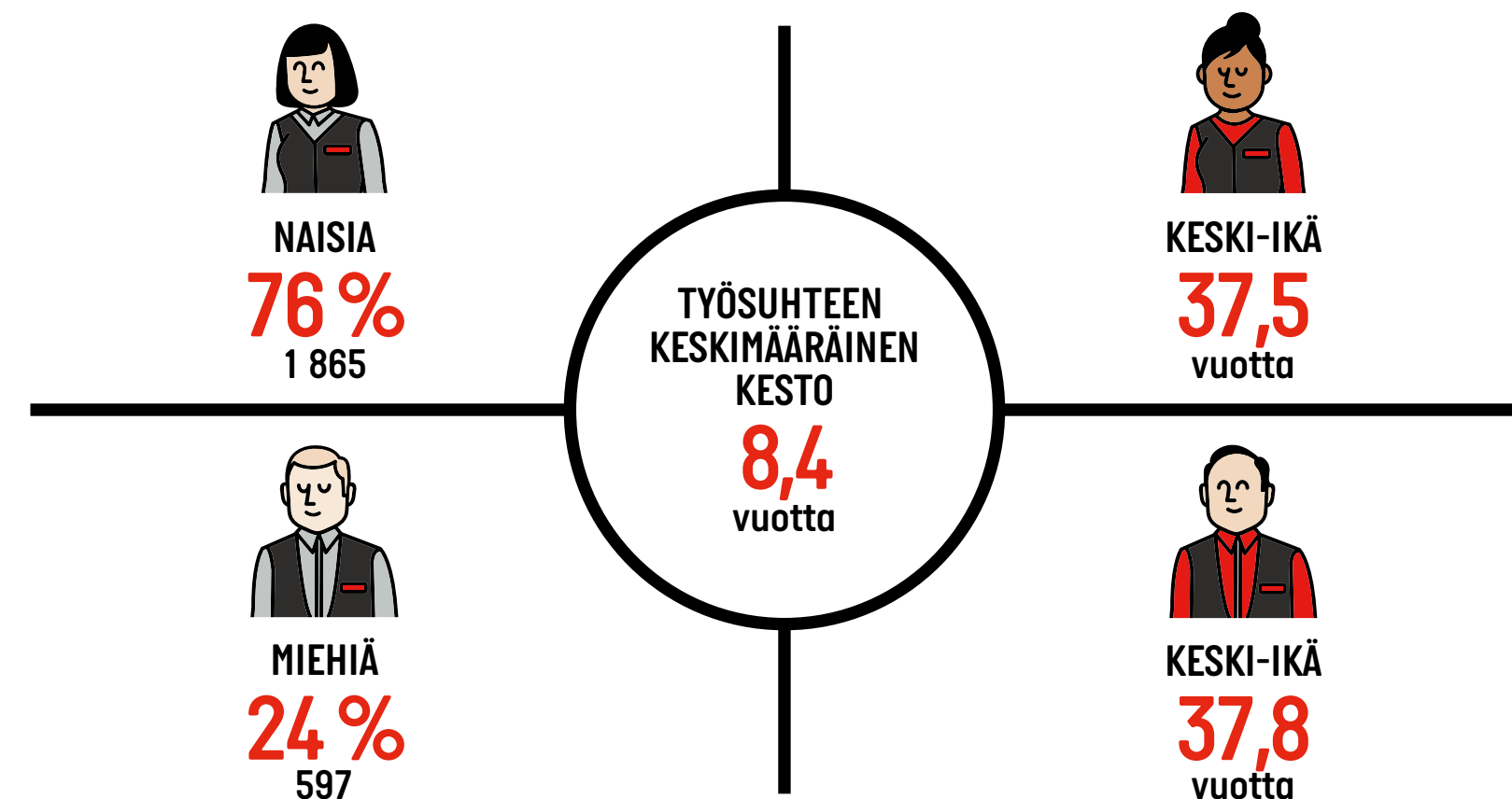
Myymälöiden turvallisuushavaintojen raportointi on olennainen osa työturvallisuutta. Turvallisuushavaintoja tehdään muun muassa poikkeus- ja uhkatilanteista, tapaturmista ja näpistyksistä. Henkilöstölle on korostettu pitkin vuotta tapahtuvan raportoinnin tärkeyttä, jotta näkymä myymälöiden turvallisuustilanteesta on mahdollisimman todenmukainen. Päivitimme alkuvuodesta myös henkilöstön turvallisuusperehdytyksen ja työturvallisuusoppaan. Lisäksi uhkatilanneverkkokoulutus uudistettiin.

TYÖEHTOSOPIMUKSET JA YHTEISTOIMINTA: HENKILÖSTÖN EDUSTAJAT AKTIIVISESTI KEHITTÄMISESSÄ MUKANA

Alkossa noudatetaan kahta työehtosopimusta: Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkon Liikeväki ALV ry:n välillä solmittua myymälätyöntekijöiden työehtosopimusta sekä Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n välillä solmittua toimihenkilöiden työehtosopimusta. Näitä työehtosopimuksia noudatetaan kaikissa Alkon työsuhteissa. Molemmat työehtosopimukset ovat voimassa 31.1.2020 asti, ja niiden uudistamisesta seuraavalle kaudelle neuvotellaan vuodenvaihteen 2019–2020 molemmin puolin. Tavoitteena on edelleen jatkaa työehtosopimusten yksinkertaistamista ja selkeyttämistä sekä sopia uudistuksista, jotka tukevat samanaikaisesti sekä henkilöstökokemusta että liiketoiminnan joustavia tarpeita.

Alkon yhteistoiminnan ytimessä on luottamusmiesjärjestelmä, joka perustuu työehtosopimusten liitteinä oleviin luottamusmiessopimuksiin. Yhteistoiminnalle tunnusomaista on jatkuva ja avoin vuorovaikutus henkilöstön ja työnantajan edustajien välillä. Yhteistoiminnan kulttuuriin kuuluu, että henkilöstön edustajat ovat aktiivisesti mukana yhtiön kehittämisessä. Tämä on osaltaan mahdollistanut monien Alkon toiminnan kannalta tärkeiden liiketoiminnallisten uudistusten onnistuneen toteuttamisen ja uusien toimintamallien onnistuneen jalkauttamisen myymäläverkostossa paitsi kuluneena vuonna myös laajemmin muutaman viimeisen vuoden aikana. Uskomme, että osallistava ja avoin yhteistoiminta on osa menestyksemme edellytyksiä myös tulevaisuudessa.

TYYPILLINEN ALKOLAINEN

HENKILÖSTÖN RAKENNE

Henkilöstömäärän kehittyminen

Vuonna 2019 henkilöstön määrässä ei tapahtunut suurta muutosta. Keskimäärin Alkossa työskenteli vuoden 2019 aikana 2 466 (2 452) henkilöä, mikä tarkoittaa 0,6%:n kasvua vuoteen 2018 verrattuna. Henkilöstön määrä vaihtelee Alkossa merkittävästi vuoden aikana, koska Alkon liiketoiminnalle on ominaista asiakasmäärien voimakas vaihtelu sesonkiaikoina ja niiden ulkopuolella. Erityisesti kesäisin ja joulun aikoina Alkoon rekrytoidaan paljon myymälähenkilöstöä määräaikaisiin työsuhteisiin, jotta pystymme varmistamaan asiakaspalvelun korkean laadun myös sesonkiajan kohtina asiakasmäärien noustessa ja toisaalta turvaamaan vakituiselle henkilöstölle häiriöttömät ja yhdenjaksoiset vuosilomat lomakausien aikana. Vuonna 2019 Alkossa panostettiin aiempaa vahvemmin ennakoiwaan henkilöstösuunnitteluun ja tarkem- paan henkilöstöresursointiin. Tämän myötä myös sesonkityöntekijöiden määrä pyri- tään pitämään edellä esiin tuodut rekrytointiperusteet huomioiden mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tasolla, jotta sesonkityöntekijöiden palkkaaminen ei vaikut- taisi vähentävästi vakituisen osa-aikaisen henkilöstön työtuntien määrään.

Koko- ja osa-aikaiset sekä vakituiset ja määräaikaiset työsuhteet

Alkossa työskenteli vuoden 2019 aikana kokoaikaisessa työsuhteessa keskimäärin 31 % ja osa-aikaisessa työsuhteessa 69 % henkilöstöstä. Vain myymäläverkostoa tarkasteltaessa kokoaikaisten osuus oli 25 % ja osa-aikaisten 75 %. Pääkonttorissa työskentelevistä asiantuntijoista lähes kaikki työskentelevät kokoaikaisessa työsuhteessa. Erityisesti loppuviikkoihin ja sesonkeihin vahvasti painottuvan liiketoiminnan vuoksi myymälätyöntekijöistä enemmistö on osa-aikaisia, jotta samanaikaisesti voidaan varmistaa joustavasti sekä asiakastarpeiden täyttäminen että tarkoituksenmukainen ja riittävän tehokas henkilöstöresursointi.

Keskimäärin Alkon henkilöstöstä työskenteli vuoden 2019 aikana vakituksessa työsuhteessa 91 % ja määräaikaisessa työsuhteessa 9 %.

HENKILÖSTÖ LUKUINA

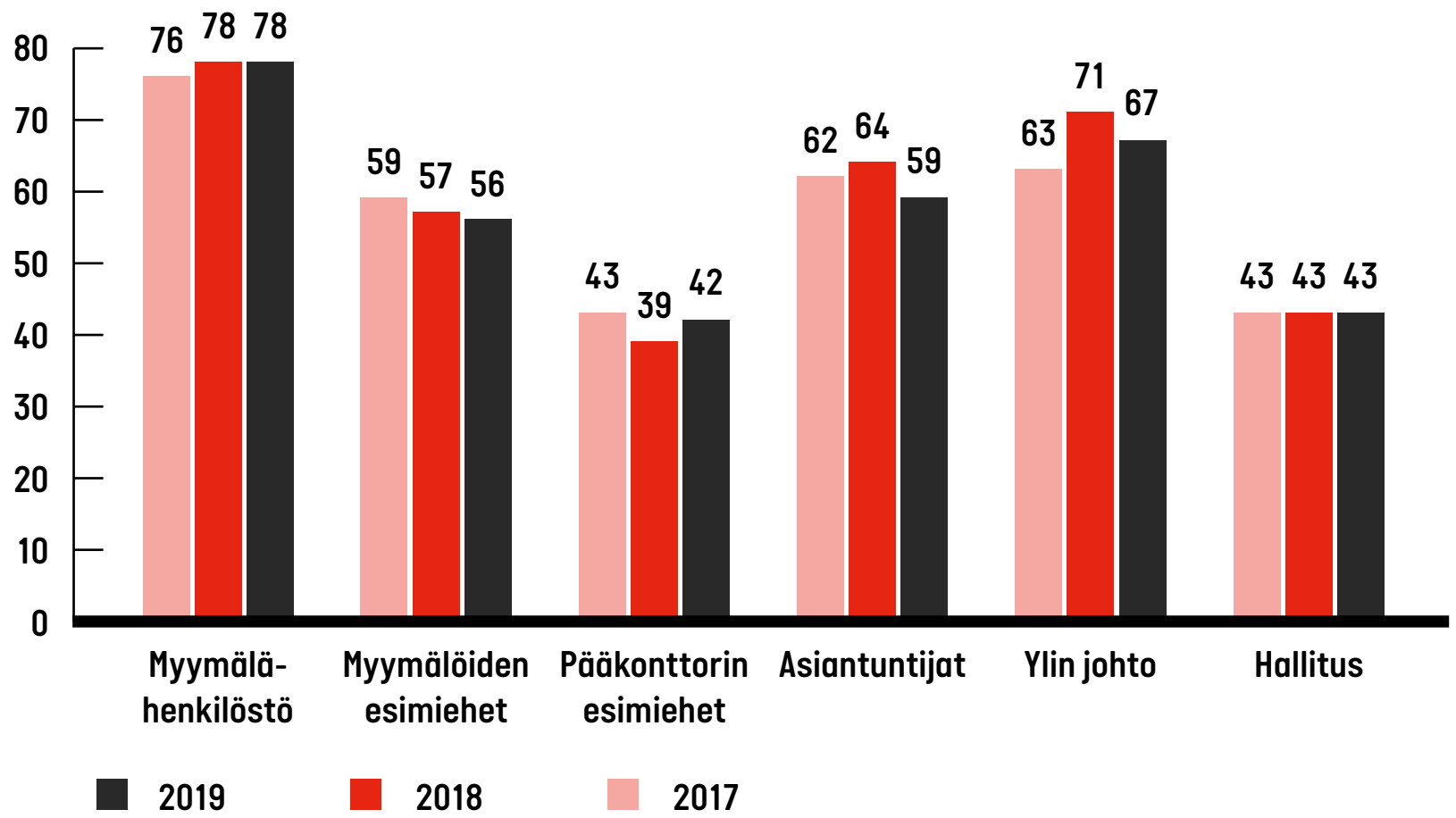
	2017	2018	2019
Innostusindeksi	4,08	3,99	3,91
Omaehtoinen vaihtuvuus	12,7 %	16,6 %	18,1 %
Sairauspoissaolot yhteensä	4,61 %	4,68 %	5,12 %
Työtapaturmat	130	108	122
Eläköitysmisikä (vanhuuseläke)	60,7	61,6	60,8
Henkilömäärä/Esimies (myymälät)			
- kaikki	17,5	18,8	16,1
- vakituiset	12,8	15,3	14,1
Henkilötyövuotta	1 870	1 924	1 898
Toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet vuoden lopussa	2 037	2 216	2 250
Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	2 401	2 452	2 466
Määräaikaisia työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	757	740	216

Työsuhteiden kesto ja vaihtuvuus

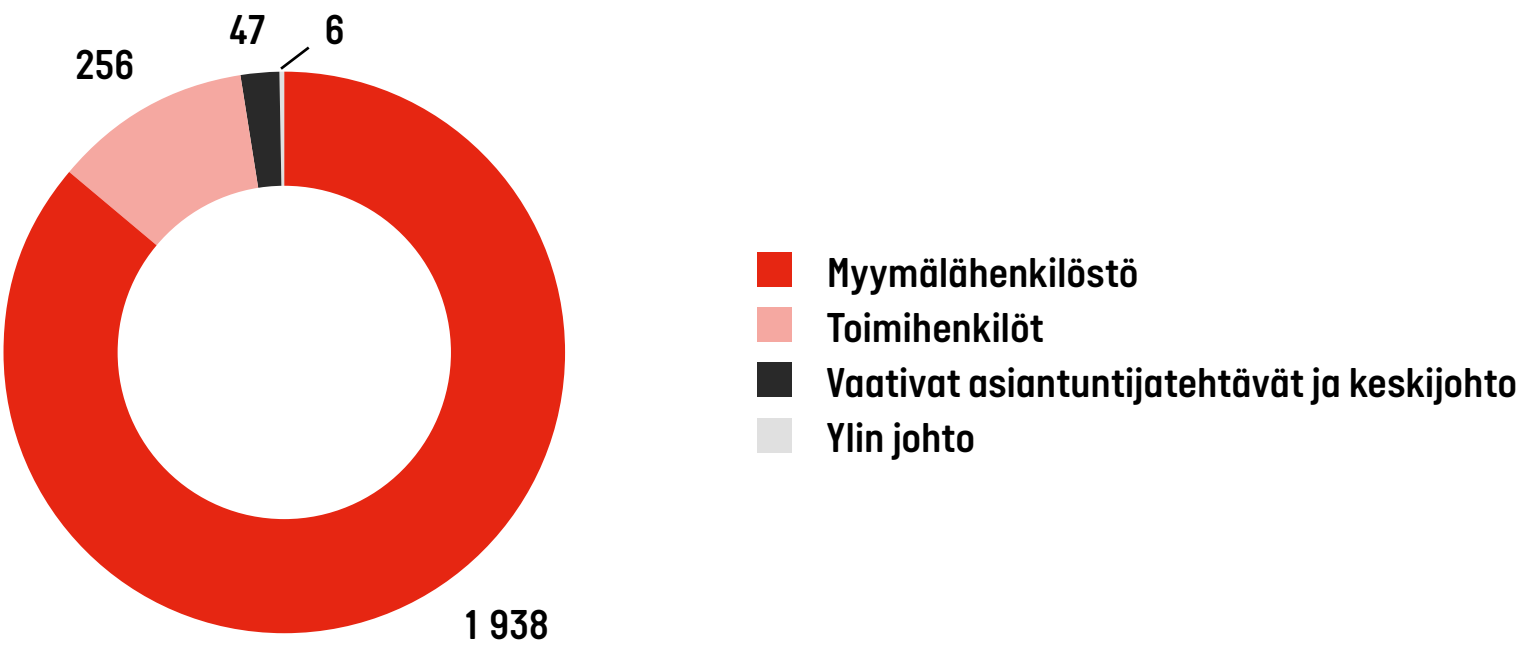
Alkossa työsuhteet ovat olleet perinteisesti pitkiä, mikä osaltaan kertoo henkilöstön vahvasta sitoutumisesta yhtiöön. Keskimääräinen työsuhteen pituus vuonna 2019 oli 8,4 vuotta – miehillä 10,2 ja naisilla 7,8 vuotta. Keskimääräinen eläköitymisikä oli 60,8 vuotta.

Vaihtuvuus jatkoi hieman kasvuaan edelliseen vuoteen verrattuna; omaehtoinen lähtövaihtuvuus oli 18,1 %, kun se vuotta aiemmin oli 16,6 %. Vaihtuvuuden kasvuun arvioidaan osaltaan vaikuttaneen yhteiskunnallisesti vakaa taloustilanne ja vilkastuneet ulkoiset työmarkkinat. Kohtuullisen pitkien työsuhteiden vuoksi ns. lähtöhaastatteluihin ei ole tunnistettu aiemmin tarvetta, mutta vaihtuvuuden kasvamisen myötä vuonna 2018 otettiin käyttöön sähköinen ja nimetön lähtökysely kaikille irtisanoutuneille työntekijöille. Kyselyn käyttöä jatkettiin edelleen vuonna 2019. Näin Alko pyrkii tunnistamaan kehityksen tarpeessa olevia osa-alueita ja etsimään juurisyytä, jotta lähtövaihtuvuuden nouseva trendi saataisiin katkaistua.

NAISTEN OSUUS TEHTÄVÄRYHMITÄIN, %

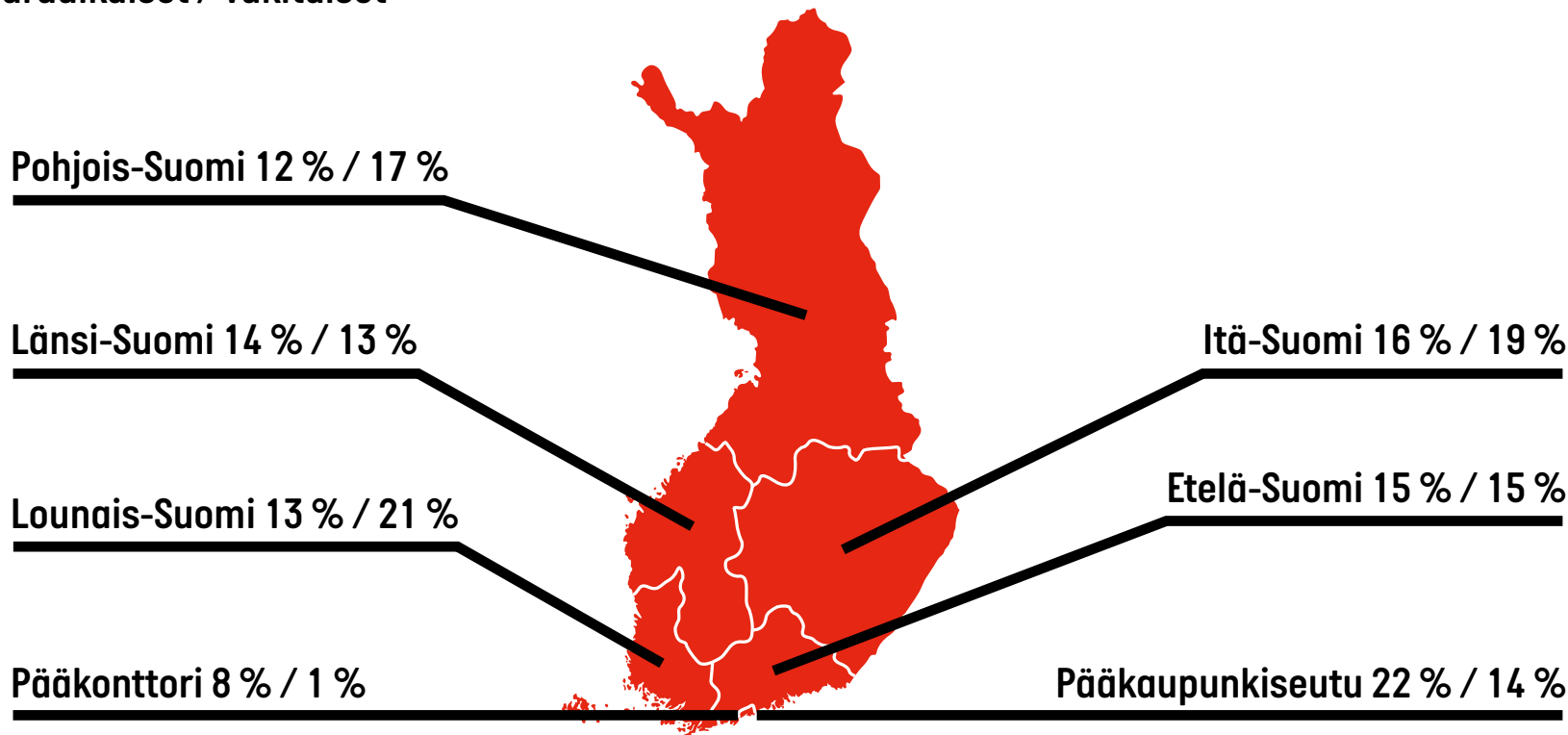

ALKON HENKILÖSTÖMÄÄRÄ HENKILÖSTÖRYHMITÄIN, VAKITUISET TYÖSUHTEET

ALKON HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN

Määräaikaiset / Vakituiset

Sukupuoli- ja ikäjakaumat

Vuonna 2019 Alkon henkilöstöstä oli naisia 76 % ja miehiä 24 %. Naisten ja miesten väliset osuudet ovat pysyneet viimeiset vuodet hyvin vakaalla tasolla paitsi koko yhtiön tasolla myös tehtäväryhmittäin tarkasteltuna. Myymälähenkilöstöstä noin neljä viidesosaa on naisia. Myymäläryhmien esimiehistä ja pääkonttorin asiantuntijoista selvästi yli puolet on naisia. Ylimmässä johdossa naisten osuus vuonna 2019 oli 67 %. Naisten keskimääräinen ikä vuonna 2019 oli 37,5 vuotta ja miesten 37,8 vuotta. Naiset edustavat enemmistöä kaikissa ikäryhmissä.

Sukupuolijakauman ohella myös henkilöstön ikäjakauma on pysynyt varsin muuttumattomana ja tasaisesti eri ryhmiin jakautuvana monta vuotta. Vuoden 2019 osalta jakauma on ikäryhmittäin seuraava:

	18–26 v.	26–35 v.	36–45 v.	46–55 v.	55– v.
Aluetoimistot	4,8 %	4,8 %	19,0 %	52,4 %	19,0 %
Myymälät	20,6 %	25,5 %	21,5 %	20,7 %	11,6 %
Pääkonttori	1,3 %	24,7 %	41,8 %	25,3 %	7,0 %
Kaikki yhteensä	19,1 %	25,3 %	22,9 %	21,3 %	11,4 %

PALKITSEMINEN PERUSTUU STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN

Alkon henkilöstölleen tarjoama palkitsemiskokonaisuus koostuu sekä rahallisesta palkitsemisesta että muista etuuksista. Rahallisen palkitsemisen ytimen muodostavat peruspalkka ja koko henkilöstölle suunnattu strategiapalkkiojärjestelmä, jonka pohjalta henkilöstöä palkitaan Alkon strategian kannalta keskeisimpien tavoitteiden toteutumisesta. Muut etuudet sisältävät joustavan mahdollisuuden työn ja muun elämän yhteensovittamiseen, hyvät ura- ja kehittymismahdollisuudet sekä erilaiset henkilöstöedut kuten lakisääteistä kattavamman työterveyshuollon ja tukea työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Myymälöissä peruspalkat määräytyvät työehtosopimuksella sovittujen palkkataulukoiden mukaisesti. Myymälähenkilöstön palkkausjärjestelmä on osaamispohjainen, ja palkitsemme myyjiä näkyvän osaamisen ja osaamisen kehittymisen perusteella. Palkkausjärjestelmään kuuluu olennaisena osana osaamisarviointiprosessi, jossa jokaisen myyjän osaaminen arvioidaan vuosittain. Palkkausjärjestelmän kehittäminen yhdessä henkilöstön edustajien kanssa jatkuu edelleen vuonna 2020. Tavoitteena on muun muassa keventää osaamisarviointiprosessia sekä varmistaa palkkausjärjestelmän kustannuskilpailukyky ja oikeanlainen kannustavuus niin liiketoiminnan kuin työntekijäkokemuksenkin näkökulmasta.

Esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivien peruspalkkaus määräytyy tehtävän vaativuuden sekä osaamisen ja suoriutumisen perusteella. Toimistotehtävissä käytetään HAY-järjestelmän mukaista vaativuusluokittelua ja sopimuspalkkajärjestelmää. HAY-järjestelmä perustuu Hay Groupin (nykyisin Korn Ferry) luomaan menetelmään ja on yksi maailman käytetyimmistä vaativuusluokittelujärjestelmistä.

Vaativuustekijät jakaantuvat tietotaitoon, vastuuseen ja ongelmanratkaisuun. Myymäläryhmien esimiehiin sovelletaan sopimuspohjaista palkkausjärjestelmää, jossa palkkojen minimitasot määräytyvät myymäläryhmän liikevaihtoon ja asiakasmäärään perustuen.

Strategiapalkkiojärjestelmän tarkoituksena on kannustaa ja ohjata alkolaisia toimimaan Alkon strategisten tavoitteiden Maailmanluokan palvelua, Innostamalla onnistumisia, Nautinnoksi, mutta vastuullisesti sekä Ketterä ja tehokas mukaisesti. Alkon hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johdon strategiapalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus myös hyväksyy toteutuvat palkkiot vuosittain. Vuoden 2019 strategiapalkkio on työnkuvas- ta riippuen enintään 6–16 prosenttia vuosipalkasta.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä. Johdon palkitsemisessa noudatetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.5.2016 antamaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä. Johdon strategiapalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategiasta valittuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumista arvioiviin mittareihin. Vuoden 2019 osalta johdon strategiapalkkio on enintään 60 prosenttia vuosipalkasta.

Mihin olemme menossa?

Työ innostavan ja onnistuvan työyhteisön sekä palvelusektorin halutuimman työnantaja -tavoitteen eteen jatkuu. Vuonna 2020 keskitymme erityisesti työyhteisöjen ja alkolaisen kulttuurin vahvistamiseen sekä tukemaan innostusta työn arjessa. Haluamme edelleen vahvistaa pääkonttorin ja myymäläverkoston yhteistyötä syventämällä ymmärrystä yhteisistä tavoitteista ja miettimällä uusia tapoja tehdä yhdessä töitä ja sujuvoittaa työn tekemistä.

Lähdemme tekemään konkreettisia tekoja monimuotoisuuden edistämiseksi. Tarkoituksena on, että monimuotoisuudesta ja mukaan ottamisesta tulee kiinteämpi osa toimintatapaamme.

Otamme käyttöön vuoden 2020 aikana koko myymäläverkostossamme uuden resurssin toimintamallin, joka kehittää myymälätyön sujuvuutta. Tavoitteena on vapauttaa myymälöiden esimiesten aikaa hallinnollisesta työstä henkilöstö- ja palvelujohtamiseen. Pystymme jatkossa paremmin varmistamaan työvuorosuunnittelun periaatteiden yhtenäisyyden sekä nopean ja yhtäaikaisen reagoinnin liiketoiminnan muutoksiin.

Osana uutta resurssin toimintamallia otamme käyttöön myös uuden työvuorosuunnittelujärjestelmän. Järjestelmällä pystymme automatisoimaan suunnittelua ja optimoimaan työvuoroja juuri niihin hetkiin, kun asiakasvirrat tai myymälän muut työt sitä edellyttävät. Myös henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen liittyviä asioita pystytään työvuorosuunnittelussa huomioimaan entistä paremmin.

Alkolaiseen osaamiseen panostetaan jatkossakin. Tulemme hakemaan uusia opetusmenetelmiä ja työkaluja oppimiseen sekä haemme uusia ja vaihtoehtoisia toteutuksia niin palvelu-, tuote- kuin turvallisuuskoulutukseen. Haluamme olla edelläkävijä osaamisen kehittämisessä ja oppimiskokemuksessa. Uudistamme henkilöstökyselymme, jotta se mittaisi entistä paremmin henkilöstömme innostumista, tunnelmaa ja pulssia ja tukisi liiketoiminnan mittareita.

Henkilöstömme hyvinvoinnin osalta jatkamme työkykyjohtamisosaamisen kehittämistä, päivitämme varhaisen tuen mallia sekä päihdemallia ja vahvistamme esimiestemme varhaisen välittämisen osaamista. Panostamme entistä vahvemmin työyhteisöjen hyvinvointiin ja toteutamme terveystarkastuksen yhteistyössä työterveyden kanssa. Kyselyn tulosten pohjalta tarjoamme yksilöllisiä valmennuspolkuja työkyvyn tueksi. Vuoden aikana keskitymme erityisesti mielen hyvinvointiin, minkä uskomme tukevan mahdollisuuksia innostua ja onnistua työssä.

Marjo Pelkonen
*Tuoteryhmäpäällikkö,
väkevät alkoholijuomat*

Marjo vastaa väkevien alkoholijuomien tuoteryhmästä. Väkeviä juomia hankitaan laajasti eri alkuperämaista. Vastuullisuuden toteuttamista edistetään yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa.

IHMIS- JA TYÖOIKEUDET JUOMIEN TUOTANNOSSA

Hankintaketjun läpinäkyvyys on siirtymässä uudelle aikakaudelle. Asiakkaat edellyttävät yhä yksityiskohtaisempaa tietoa tuotteen taustoista ostopäätöksen tueksi.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Teemme vuosittain asiakastutkimuksia, koska haluamme ymmärtää asiakkaidemme toiveita ja tarpeita sekä ostokäyttäytymistä. Keväällä 2019 selvitettiin Alkon asiakkaiden kiinnostusta eettisesti tuotettuihin tuotteisiin. Reilu Kauppa, Fair for Life, ja For Life -sertifioinnit ovat Alkon asiakasviestinnässä näkyviä tuotteiden eettisiä sertifiointeja. Tutkimustulokset osoittavat, että **asiakkaamme kiinnittävät huomiota näihin tuotteisiin** aiempaa herkemmin, ja 61 % kaikista vastaajista ilmoitti olevansa eettisesti tuotetuista tuotteista erittäin tai melko kiinnostuneita (Alkon valikoimatyytyväisyystutkimus, Dagmar Drive, tammikuu 2019). Juomien hankintaketjun läpinäkyvyyden ja eettisten toimintatapojen edistäminen ovat olennainen osa Alkon vastuullisuustyötä nyt ja tulevaisuudessa.

Tavoitteenamme on palvella kuluttajia entistä paremmin tarjoamalla tarkempaa tietoa hankintaketjun toimijoista ja raaka-aineiden alkuperästä. Alko aloitti vuoden 2019 aikana hankintaketjutiedon parantamiseen liittyvän järjestelmäprojektin, jonka tavoitteena on uuden työkalun portaittainen käyttöönotto loppuvuodesta 2020. Työkalun avulla pystymme avaamaan hankintaketjun läpinäkyvyyttä asiakkaille. Järjestelmä auttaa hankintaketjun osapuolten kartoittamisessa. Saamme luotettavampaa tietoa ketjun toimijoista ja syvennämme tuotetietoutta. Työkalu myös tukee ja tehostaa Alkon vastuullisuustyötä parantamalla tiedon analysointia ja korvaamalla nykyisiä manuaalisia toimintoja. Tavoitteena on, että läpinäkyvyydestä hyötyvät kuluttajien lisäksi myös tavarantoimittajat, tuottajat ja muut hankintaketjun osapuolet.

**Alko haluaa
varmistaa, että
juomatoimittajat
tekevät työtä
ihmisoikeusriskien
minimoimiseksi.**

ALKON HANKINTAKETJU ON KANSAINVÄLINEN JA MONIPORTAINEN

Alkon valikoimassa oli noin 9 500 tuotetta vuonna 2019. Alkolla ei ole omaa tuotantoa tai pullotusta. Ostamme kaikki myymämme tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta tavarantoimittajilta, joita oli yhteensä 651. Vuonna 2019 myimme tuotteita 77 alkuperämaasta, joista riskimaita on 35.

Alkon tavoitteena on tehdä näkymättömästä näkyvää. Tällä viitataan hankintaketjussamme työskentelevien ihmisten ihmisoikeuksien, työoikeuksien ja hyvien työolosuhteiden eteen tehtävään työhön. Jos ja kun epäkohtia ilmenee, teemme aktiivisesti yhteistyötä tavarantoimittajiemme kanssa näiden epäkohtien ratkaisemiseksi. Vuodesta 2011 alkaen yhtiön vastuullisen hankinnan toimintamalli on pohjautunut amforin Code of Conductiin ja sen jalkauttamiseen hankintaketjumme kaikille tasoille aina alkutuotantoon saakka. Nämä eettiset periaatteet, niiden hyväksyminen, noudattaminen ja edistäminen ovat osa [Alkon sopimusehtoja](#).

Alkon vastuullinen hankinta perustuu tehokkaaseen ja järjestelmälliseen tiedon keräämiseen, yhteistyökumppaneiden osaamisen kehittämiseen ja aktiiviseen sidosryhmäyhteistyöhön. Meille on tärkeää varmistaa juomatoimittajien riittävät menettelytavat ihmisoikeusriskien minimoimiseksi. Juomatoimittajayhteisön lisäksi tärkeässä roolissa ovat keskustelut muiden sidosryhmien kanssa. [Tapaamme säännöllisesti](#) kansalaisjärjestöjä, työntekijäjärjestöjä, vastuullisuusjärjestöjä, tuottajajärjestöjä, valmistajien edustajia sekä muita pohjoismaisia alkoholimonopoleja.

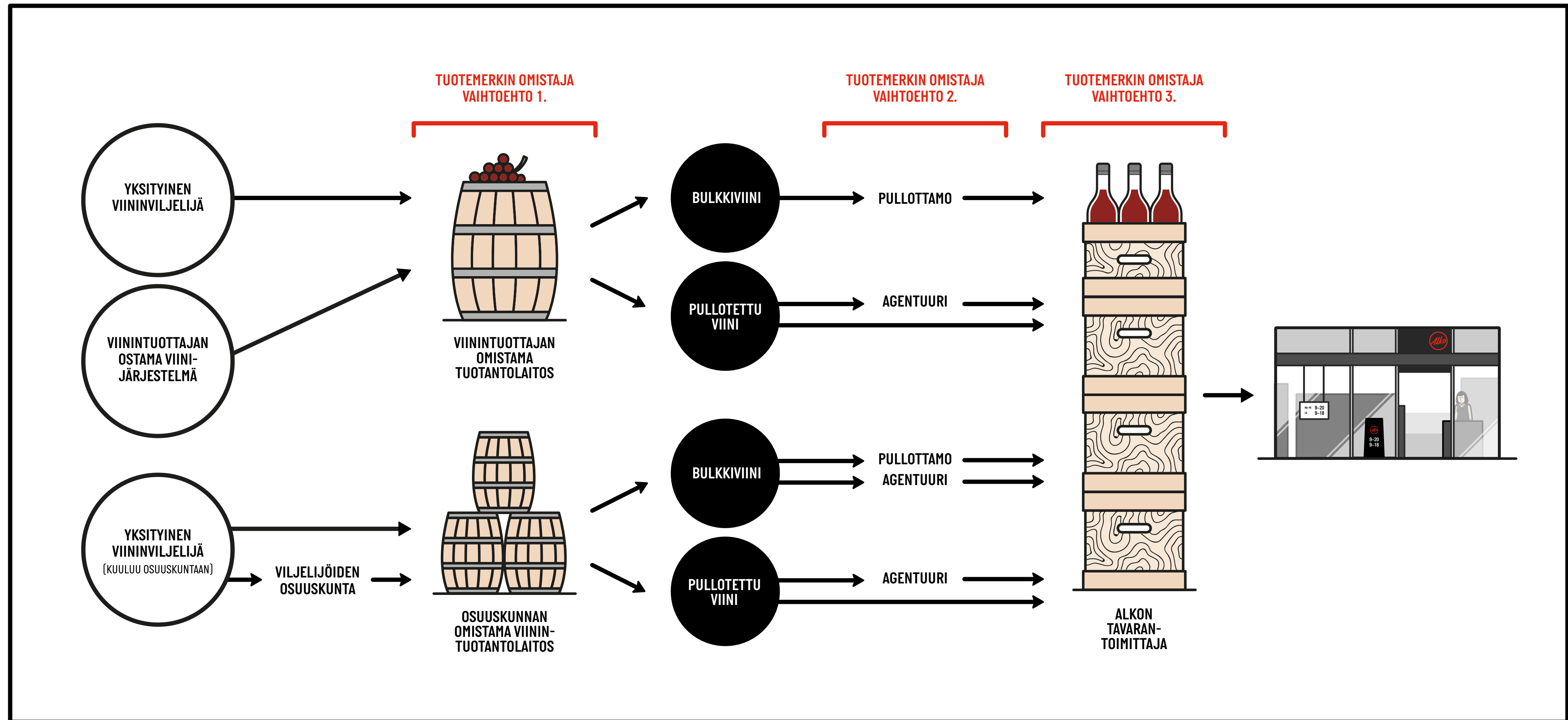
Vastuullista hankintaketjua kehitetään vastuullisen hankinnan strategian linjauksen pohjalta. Vastuullisen hankinnan strategia on osa yhtiön vastuullisuusohjelmaa, jonka yhtenä tavoitteena on tuottaa lisäarvoa sekä Alkon sidosryhmille että asiakkaille vastuullisten toimintatapojen avulla. Vastuullisuusohjelma pohjautuu yhtiön strategiseen nelikenttään, jossa [vastuullisuus on yksi osa-alue](#).

Miten varmistan työlläni hankintaketjun vastuullisuuden?

Ihmis- ja työoikeuksien toteutuminen hankintaketjussa kasvattaa merkitystään, kun ilmastonmuutoksen myötä tuotanto-olosuhteet muuttuvat entistä haastavammiksi ja arvaamattomammiksi eri puolilla maailmaa. Osalle kuluttajista tuotteen eettisyys ja ympäristövastuullisuus ovat jatkossa kriittisiä valintatekijöitä tuotetta valittaessa. Muutos voi olla nopeampaa, kuin mitä tällä hetkellä arvioimme. On tärkeää, että kaikki tahot hankintaketjussa ymmärtävät kehityksen suunnan. Sen varmistamiseksi vastuullisuus on tärkeä osa jokaista keskustelua, joita tavarantoimittajien kanssa käymme. Vaikka olemme kaukana alkutuotannosta, voi keskusteluilla, tiedon jakamisella ja jatkuvan parantamisen mallilla vaikuttaa vastuullisuuden toteutumiseen hankintaketjussa.

[Lue lisää](#) ▶

VIININ REITTEJÄ HANKINTAKETJUSSA

Yksittäisen toimijan vaikutusmahdollisuudet riskimaissa ovat rajalliset, joten panostamme yhteistyöhön muiden samoissa hankintaketjuissa toimivien kanssa.

Mitä olemme tehneet?

TYÖKALUT APUNA RISKIENHALLINNASSA

Erilaiset riskimaalistaukset, työvälineet ja sertifiointit ovat seurannan apuvälineitä Alkon pyrkimyksissä ennaltaehkäistä ihmisoikeusloukkauksia hankintaketjussa. Alko hyödyntää riskialueiden kartoittamisessa amforin riskimaalistausta, joka perustuu Maailman Pankin Worldwide Governance -indikaattoreihin. Tämän lisäksi otimme käyttöön vuonna 2019 uuden täydentävän kansainvälisen riskienhallinnan työkalun, jolla saadaan yksityiskohtaisempaa ja maantieteellisesti tarkempaa tietoa eri alueiden poliittisista, sosiaalisista sekä ympäristöön liittyvistä riskeistä. Seuraamme lisäksi aktiivisesti kansainvälistä keskustelua ja kuulemme eri sidosryhmiä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

YHDESSÄ IHMIS- JA TYÖOIKEUKSIEN PUOLESTA

Yhteistyö tavarantoimittajien kanssa on hankintaketjun vastuullisuustyön kulmakiviä. Vuonna 2019 Alko järjesti tavarantoimittajilleen neljä tavarantoimittajatilaisuutta, joiden yhteydessä järjestettiin 11 työpajaa ja koulutustilaisuutta. Näistä vastuullisuusaiheisia oli kolme: Sustainability visit -toimintamalli, amfori BSCI -koulutus ja hankintaketjun läpinäkyvyys asiakasviestinnässä. Vastuullisuustyöpajoihin ja -koulutuksiin ilmoittautui yhteensä 81 tavarantoimittajien ja/tai tuottajien edustajaa. Kaikkiaan Alkon järjestämät tavarantoimittajatilaisuudet keräsivät vuoden aikana 495 osallistumista.

Alkolla ja Suomen alkoholijuomakauppateollisuuden etujärjestön (SAJK) vastuullisuustyöryhmällä oli viisi vastuullisuusaiheista yhteistyötapaamista vuoden 2019 aikana. Tapaamisissa keskustellaan ja kehitetään juoma-alan toimijoiden ja vastuullisen hankinnan toimintatapaa. Toimintamallia jatketaan vuonna 2020.

Myös Pohjoismaiset alkoholimonopolit tekevät tiivistä yhteistyötä tällä osa-alueella. Ihmisoikeuteen, työoikeuteen ja työolosuhteisiin liittyviä teemoja käsitellään Social Group -työryhmässä, jossa on mukana jäseniä Suomen, Ruotsin, Norjan, Islannin ja Färsaarten alkoholimonopoleista. Social Group -työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja toteuttaa toimitusjohtajien yhdessä hyväksymää vuosittaista [toimintasuunnitelmaa](#).

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN HANKINTAKETJUSSA ON JATKUVAA TYÖTÄ

Kuten aikaisempinakin vuosina Alko jatkoi vuonna 2019 osaamisen kehittämiseen tähtääviä koulutuksia useissa tuotteiden alkuperämaissa. Järjestämme koulutuksia pääsääntöisesti yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Olemme mukana Stronger Together -aloitteessa, joka järjestää Etelä-Afrikassa koulutuksia viini- ja hedelmätuottajille nykyaikaisen orjuuden vähentämiseksi. Lisäksi Alko ja muut pohjoismaiset monopolit järjestivät yhteistyössä amforin kanssa face-to-face- ja online-koulutuksia Etelä-Afrikassa, Chilessä ja Argentiinassa. Vuonna 2019 koulutuksia kohdennettiin tuottajien lisäksi myös viljelytiloille. Näiden koulutusten aiheina olivat esimerkiksi johtamiskäytännöt, työterveys ja -turvallisuus sekä vastuullinen rekrytointi. Alko on tehostanut työolojen seurantaa ja koulutusta Etelä-Euroopassa, jonne on viime vuosina kohdistunut suuria siirtolaisvirtoja Afrikasta ja Lähi-Idästä ja raportoitu ihmisoikeusloukkauksista muun muassa maatalouden alkutuotannossa.

EETTISTEN TOIMINTAPERIAATTEIDEN TOTEUTUMISTA
HANKINTAKETJUSSA SEURATAAN

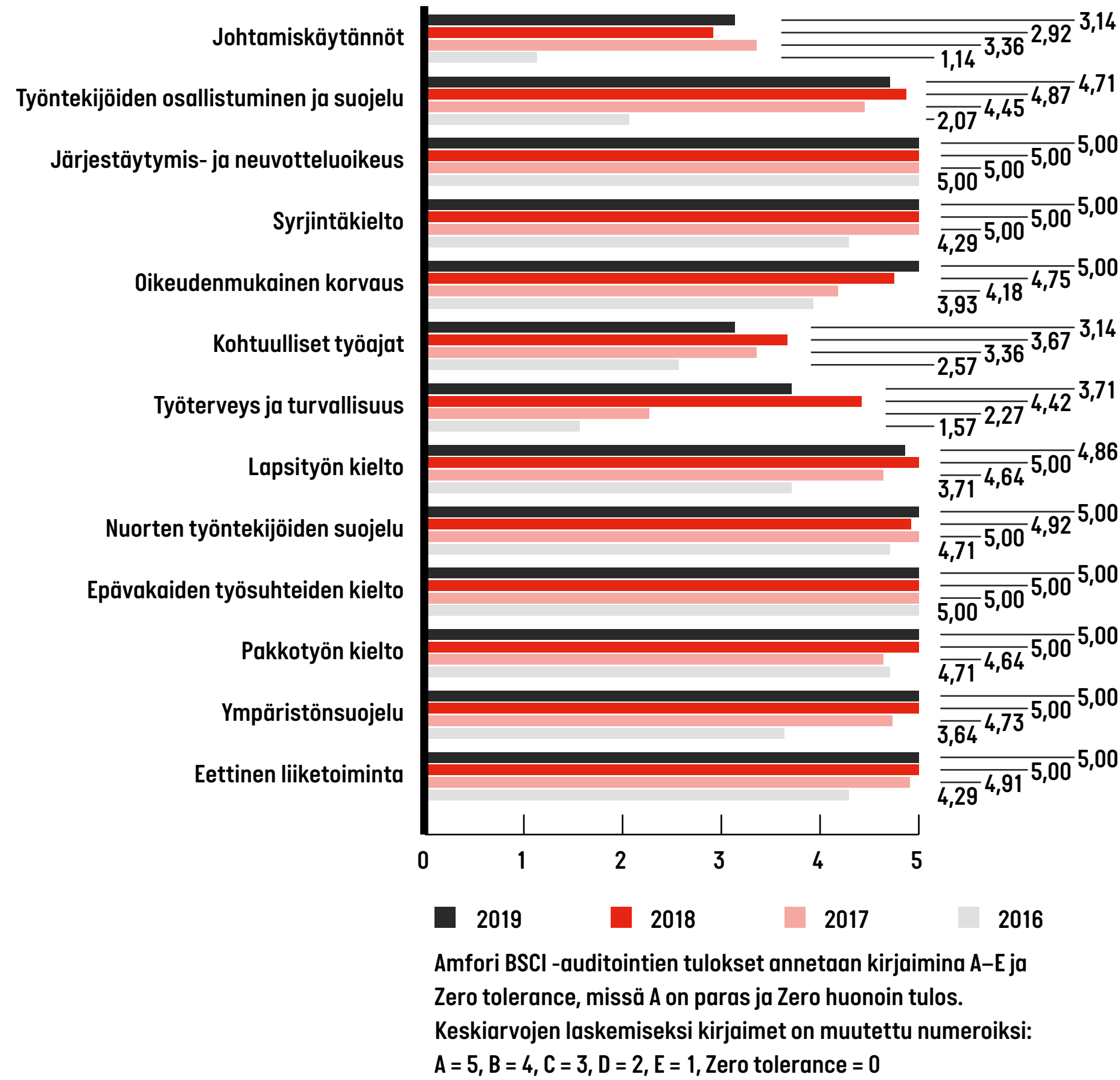
Alko teetti vuonna 2019 seitsemän auditointia Etelä-Afrikassa, Chilessä ja Argentiinassa. Auditoinnit kattoivat 7 tuotantolaitosta ja 8 farmia. Auditoinnit suorittaa amforin akredi-toima paikallinen kolmas osapuoli kyseessä olevassa maassa. Auditoinnit sisältävät yh-teensä 13 osa-aluetta, joissa huomioidaan tuotantolaitosten ja tilojen johtamiskäytännöt, työolosuhteet ja ympäristösuojelu. Tavoitteena on todentaa amfori BSCI:n toimintape-riaatteiden toteutuminen, tehokkuus ja toisaalta myös puutteet tuottajan prosesseissa. Auditointi kattaa tuotantolaitoksen lisäksi otoksen raaka-aineiden (rypäleiden) viljelytiloil-ta, sillä yhden tuotteen taustalla saattaa olla raaka-aineita useiltakin viljelytiloilta. Tuot-taja saa auditoinnista raportin ja jos puutteita havaitaan, on tuottajan toimitettava selvi-tys korjaavista toimenpiteistä kolmen kuukauden sisällä auditoinnista. Jos auditoinnin kokonaisarvosana jää alle C:n (taulukossa 3), suoritetaan seuranta-auditointi (follow-up) viimeistään vuoden sisällä ensimmäisestä auditoinnista. Jos kokonaisarvosana on C tai parempi (taulukossa 3, 4 tai 5) on auditointitulos voimassa seuraavat kaksi vuotta.

Taulukossa on yhteenveto vuosina 2016–2019 tehtyjen auditointien tuloksista. Eniten puutteita vuonna 2019 havaittiin seuraavilla osa-alueilla: PA1 Johtamiskäy-tännöt (Social Management System and Cascade Effect), PA6 Kohtuulliset työajat (Decent Working Hours) ja PA7 Työterveys ja -turvallisuus (Occupational Health and Safety). Nollatoleranssitapauksia (Zero Tolerance Case) ei tullut ilmi vuonna 2019 Alkon hankintaketjussa. Tulevana vuonna auditointeja jatketaan edelleen riskimais-sa, mutta painopiste on Euroopassa ja lähialueilla.

VASTUULLISUSVIERAILULLA ETELÄ-ESPANJASSA LUOTIIN
KATSAUS ALUEEN TOIMINTATAPOIHIN

Uutena seurantatoimenpiteenä Alko testasi vuonna 2019 vastuullisuusvierailumal-lia, jonka tavoitteena on lisätä tietoa viinintuottajien vastuullisuustoimenpiteistä ja vastuullisuuden huomioimisesta tuotantotasolla valitulla alueella. Lisäksi tärkeäs-sä roolissa on kartoittaa laajemmin alueellisia kehitystarpeita, joiden perusteella voidaan paremmin suunnitella tulevia vastuullisuustoimenpiteitä. Vierailut tehtiin Etelä-Espanjassa sijaitseville viidelle viinintuottajalle. Eteläiseen Eurooppaan on viime vuosina kohdistunut suuria siirtolaisvirtapaineita, ja erilaiset ihmisoikeusrikko-mukset maataloustuotteiden tuotannossa ovat olleet esillä sekä suomalaisessa että kansainvälisessä mediassa.

AMFORI BSCI -AUDITOINNEISSA HAVAITUT PUUTTEET

Vastuullisuusvierailut ovat Alkon kehittämä toimintamalli. Auditointien tavoin vastuullisuusvierailut toteutettiin kilpailutetun kolmannen osapuolen toimesta. Vierailuilla tehtävät tuottaja-arvioinnit perustuvat havaintoihin, haastatteluihin ja dokumentaation tarkastamiseen. Käynnit ovat amforin auditointeja kevyempiä tarkastuksia. Toimintamallin etuna ovat muun muassa nopea tiedonsaanti alueista, kevyt byrokratia ja huokeat kustannukset. Jokainen tuottaja sai käynnistä itselleen raportin ja ehdotukset mahdollisista kehitystoimenpiteistä. Tuloksena saatiin myös alueellinen yhteenvetoraportti. Sen perusteella voitiin todeta, että vaikka asiat pääsääntöisesti olivat hyvällä tasolla, löytyi puutteita johtamiskäytännöissä ja toimintamalleissa. Monissa tuotantolaitoksissa tehtiin myös sadonkorjuun aikaan ylitöitä yli lain sallima määrä, ja työterveyteen ja turvallisuuden liittyvät poikkeamat olivat yleisiä. Loppuraportin perusteella voidaan suunnitella alueelle kohdennettuja toimenpiteitä kuten esimerkiksi koulutuksia.

Tavoitteena on jatkaa vastaavia vastuullisuusvierailuja tulevina vuosina edelleen amfori-auditointien rinnalla. Vuonna 2020 vastuullisuusvierailut keskittyvät edelleen eteläiseen Eurooppaan.

SOKERIRUOKOTUOTANNOSSA IHMISOIKEUSHAASTEITA

Sokeriruo'on tuotantoon liittyvät ihmisoikeusongelmat ovat olleet jo pitkään pohjoismaisen yhteistyön keskiössä. Sokeriruoko on tärkeä melassin lähde, jota käytetään yhtenä raaka-aineena rommien tuotannossa. Vuonna 2019 Alko teetti kolmannen osapuolen tutkimuksen sokeriruo'on vastuullisuusriskeistä ja vaikutuksista rommintuotannon hankintaketjuun Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueilla. Keskeisenä tutkimustuloksena havaittiin, että rommeissa käytettävän melassin alkuperä on hankalasti jäljitettävissä. Tutkimus antoi lisätietoja erilaisista hankintaketjutyypeistä ja maakohtaista tietoa erityisesti sosiaalista riskeistä alueella. Tutkimuksen mukaan Latinalaisen Amerikan useissa maissa esiintyy lapsi- ja pakkotyövoiman käyttöä, joka katsotaan ihmisoikeuksien näkökulmasta erittäin vakavaksi riskiksi. Näiden lisäksi sokeriruo'on tuotantoon liittyy usein vakavia työterveys- ja turvallisuusriskejä. Tutkimuksen lopputuotoksena saatiin ehdotuksia siitä, kuinka Alko voi pyrkiä minimoimaan hankintaketjunsä vastuullisuusriskejä huolellisuusperiaatteen mukaisesti.

Raportti esiteltiin rommien hankintaketjuun liittyvässä sidosryhmätilaisuudessa syyskuussa. Järjestimme yhdessä muiden pohjoismaisten alkoholimonopoliensa kanssa syyskuussa 2019 seminaarin, jossa keskityttiin sokeriruo'on viljelyn eettisiin ongelmiin osana rommien tuotantoketjua. Seminaarin yli 100 osallistujaa koostuivat tavarantoimittajista, juomavalmistajista sekä rommintuotantoketjun edustajista. Tilaisuudessa kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja sokeriruokoviljelmien tuotanto-oloista, työperäisestä munuaissairaudesta sekä tuotannon sertifiointista ja sertifiointin hyödyistä.

Tilaisuuden tavoitteena oli edistää tiedonkulkua rommin hankintaketjuun liittyvän melassintuotannon ihmisoikeusongelmista ja tiivistää yhteistyötä ongelmien ratkomiseksi. Saimme tilaisuuden järjestämisestä runsaasti myönteistä palautetta, ja näillä näkymin tulemme järjestämään vastaavanlaisia vastuullisuusaiheisia seminaareja sidosryhmillemme myös tulevaisuudessa.

Jatkamme edelleen työtä rommien hankintaketjuun liittyvien riskien vähentämiseksi. Yhteistyötä pohjoismaisella rintamalla jatketaan, ja Alko suunnittelee rommien hankintaketjussa oleville tuottajille suunnattua itsearviointia. Lisäksi mahdollisuuksia järjestö- ja sidosryhmäyhteistyöhön Latinalaisen Amerikan alueella tutkitaan.

Yhteistyön tavoitteena on ennaltaehkäistä tunnistettujen ihmisoikeus- ja työoikeusriskien toteutumista juomien hankintaketjussa sekä varmistaa havaittujen epäkohtien ratkaiseminen.

YHTEISTYÖ KANSAINVÄLISTEN TYÖNTEKIJÄJÄRJESTÖJEN KANSSA SYVENEE

Alko on viimeisen kahden vuoden ajan käynyt neuvotteluja yhteistyön käynnistämiseksi International Union of Food, Agricultural, Restaurant Catering, Tobacco and Allied Workers (IUF) -järjestön kanssa. Erityisesti Etelä-Afrikan viinitoimialalla työskentelevien ihmisten oikeudet ja niihin kohdistuneet rikkomukset ovat olleet motivaattorina tämän yhteistyömallin luomiseksi. Yhteistyö paikallisten työntekijäjärjestöjen kanssa on ollut osa sidosryhmäyhteistyötämme jo aiemmin, mutta nyt sille luodaan systemaattinen toimintamalli. Alko, Palvelualojen ammattiliitto (PAM) ja IUF allekirjoittivat yhteistyösopimuksen (Memorandum of Understanding). Yhteistyön tavoitteena on ennalta ehkäistä tunnistettujen ihmisoikeus- ja työoikeusriskien toteutumista juomien hankintaketjussa sekä varmistaa havaittujen epäkohtien ratkaiseminen. Käytännön tasolla yhteistyö käynnistyy vuoden 2020 aikana.

Vastuullinen hankinta on yhteistyötä

Vastuullisen hankinnan vuosisuunnittelu noudattaa Alkon [vastuullisuuden johtamisen mallia](#). Vastuullisen hankinnan toimintamallia kehitetään yhdessä tuoterhyhmistä vastaavien henkilöiden, hankinnan asiantuntijoiden sekä vastuullisuuden asiantuntijoiden toimesta. Avoin ja aktiivinen sidosryhmädialogi on luonnollisesti olennainen osa kehitystyötä.

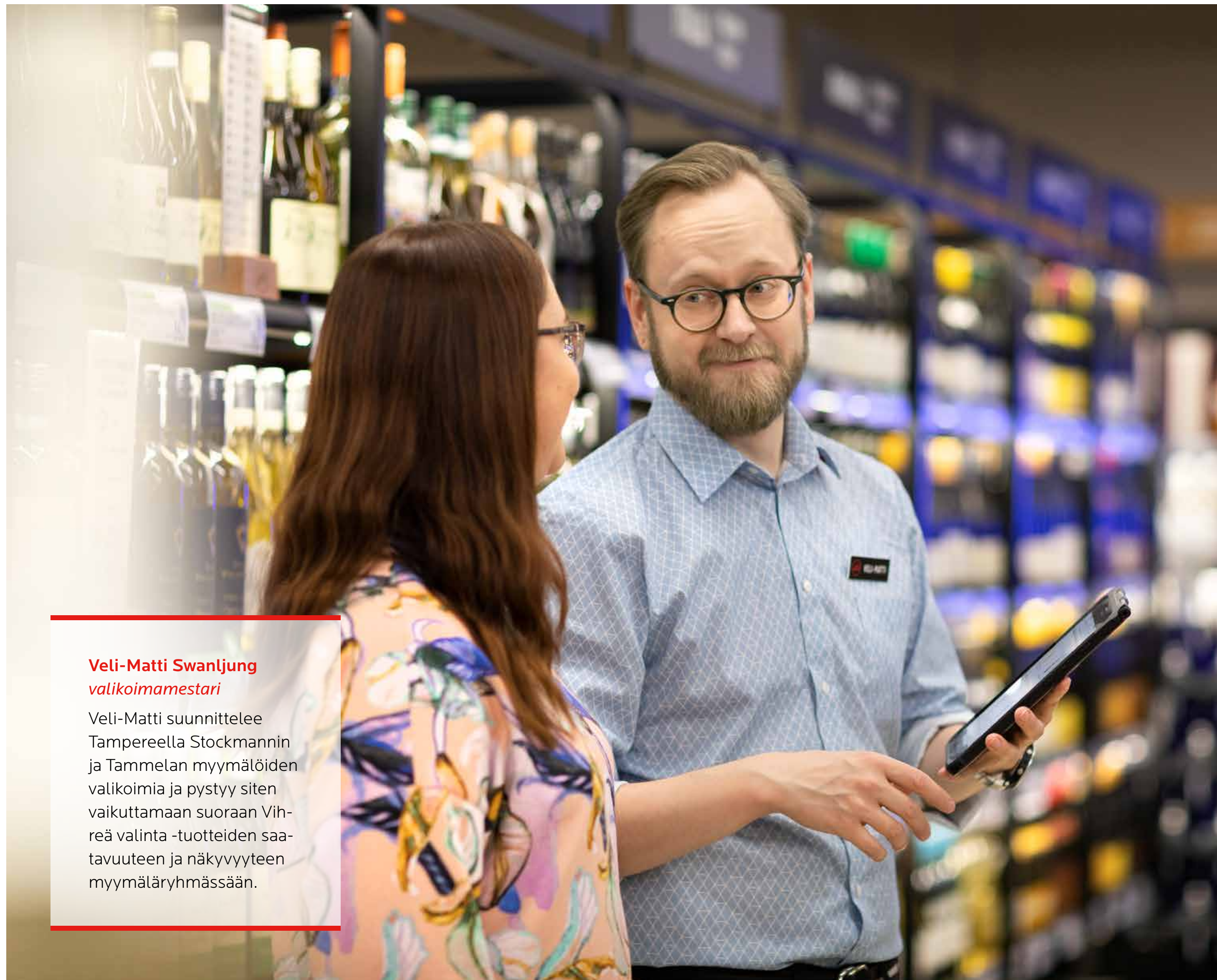
Mihin olemme menossa?

Alkon tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää vastuullisen hankinnan osalta onnistumisia erityisesti hankintaketjun läpinäkyvyyden parantamisessa. Jotta voimme vaikuttaa tuotteiden alkutuotannon olosuhteisiin, tarvitsemme lisää ajantasaista tietoa tuottajista ja raaka-aineiden alihankkijoista. Vuonna 2020 työskentelemme sen eteen, että pystymme tarjoamaan asiakkaillemme nykyistä avoimemmin tietoa myymiemme juomien taustoista.

Ihmisoikeuksiin ja työoloihin liittyvät ongelmat juontuvat usein maan historiasta ja yhteiskunnan rakenteista, eikä oikotietä niiden parantamiseksi ole olemassa. Työtä on paljon ja edistysaskeleet hitaita. Yksittäisen toimijan resurssit ovat pienet, joten on järkevää panostaa yhteistyöhön muiden samoissa hankintaketjuissa toimivien ja samojen haasteiden kanssa kohtaavien toimijoiden kanssa.

Pohjoismaisen yhteistyön kolme keskeisintä aluetta ovat vuonna 2020 vesi ja ihmisoikeudet, rommien hankintaketjuun liittyvät jatkotoimenpiteet sekä elämiseen riittävä palkka (Living Wage). Lisäksi olemme mukana amforin Sustainable Wine Program -ohjelmassa ja sen edelleen kehittämisessä.

Veli-Matti Swanljung
valikoimamestari

Veli-Matti suunnittelee Tampereella Stockmannin ja Tammelan myymälöiden valikoimia ja pystyy siten vaikuttamaan suoraan Vihreä valinta -tuotteiden saatavuuteen ja näkyvyyteen myymäläryhmässään.

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Lasipullot ovat suurin ilmastopäästöjen aiheuttaja viinien hankintaketjussa sekä suuri päästöjen aiheuttaja muissakin Alkon valikoiman tuotteissa. Siksi panostamme kevyempien juomapakkausten osuuden kasvattamiseen.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Alko on sitoutunut vähentämään toimintansa ympäristövaikutuksia ilmastokriisin hillitsemiseksi ja luonnonvarojen ylikäytön vähentämiseksi. Alko toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, joihin Suomen valtio on sitoutunut. Alkossa vuonna 2018 tehdyn olennaisuusanalyysin perusteella vaikutuksiltaan erittäin merkittäviksi ympäristönäkökohdiksi tunnistettiin kestävät pakkausmateriaalit, materiaalitehokkuus ja kierrätys sekä juomatuotannon ilmastovaikutukset ja vedenkulutus, sekä lisäksi sidosryhmillemme erittäin merkittäväksi vastuullisen ostopäätöksen tukeminen.

Alkon ympäristötyössä pyritään pienentämään valikoiman juomapakkausten ilmastovaikutuksia sekä vaikuttamaan hankintaketjussa toimiviin juomatuottajiin, jotta energiankulutus ja päästöt sekä vedenkulutus minimoitaisiin. Haluamme tukea asiakkaitamme tekemään vastuullisempia valintoja.

Oman toimintamme ilmastovaikutukset syntyvät myymälöiden ja pääkonttorin sähkön- ja lämmönkulutuksesta sekä Suomessa ajettavista tavarakuljetuksista. [Ilmastovaikutuksemme](#) ovat hyvin samantyyppisiä kuin vähittäiskaupan alalla yleisesti.

Asiakkaamme ovat yhä kiinnostuneempia tuotteisiin liittyvistä ympäristönäkökulmista, ja tavoitteemme on täyttää myös vaativimpien asiakkaiden odotuksia tällä saralla.

Viinintuotannossa merkittävimmät ilmastovaikutukset syntyvät juomapakkausten valmistuksesta. Mitä kevyempi ja kierrätettävämpi pakkaus on, sitä pienempi on myös ilmastokuormitus.

Ilmastokriisi on herättänyt kuluttajat miettimään vastuullisia valintoja. Tietoisuus omasta hiilijalanjäljestä on monelle jo arkipäivää ja kulutuksen ympäristövaikutuksiin kiinnitetään huomiota ja odotetaan vastuullisuutta sekä läpinäkyvyyttä myös yrityksiltä.

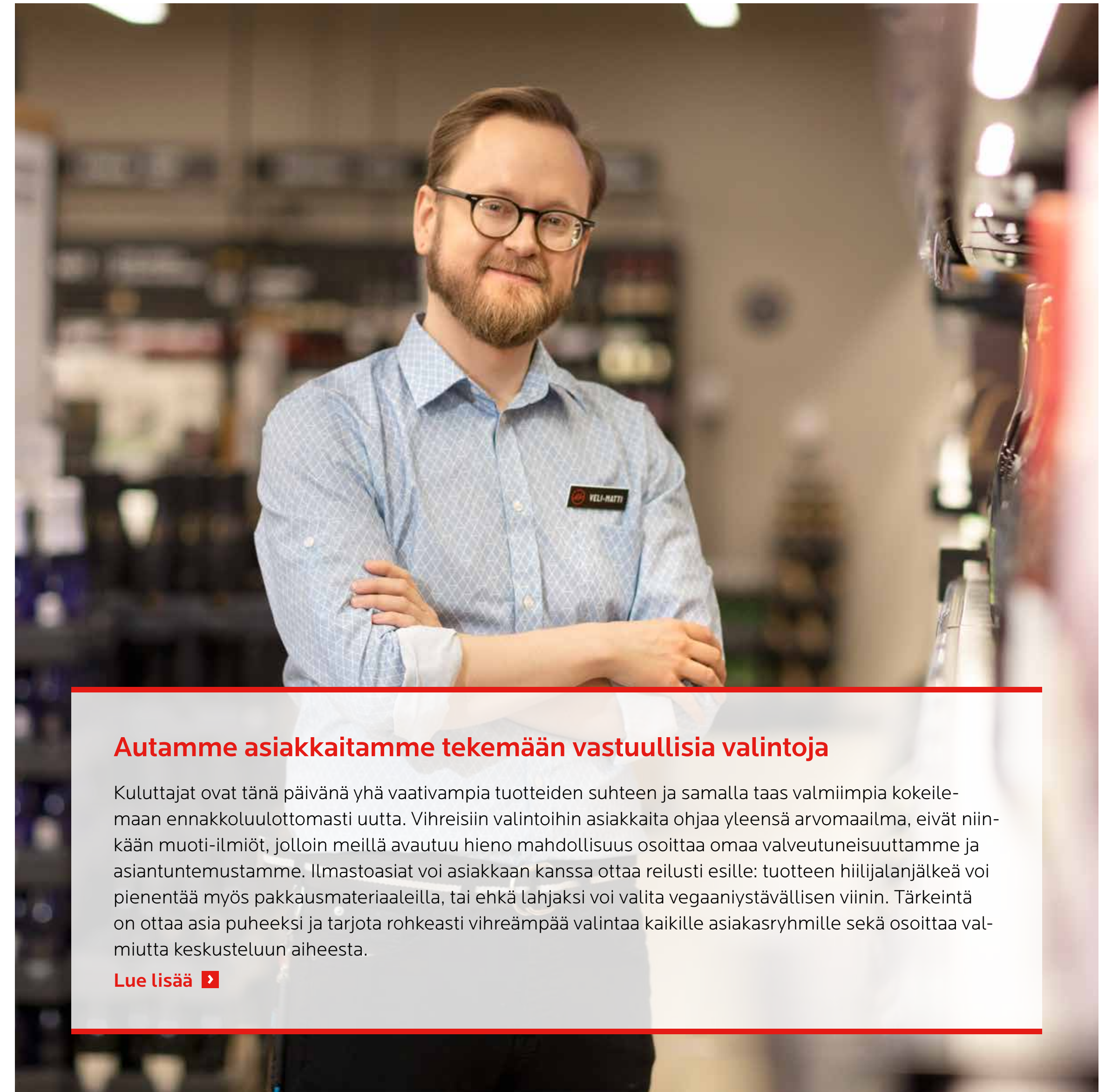
Viinintuotannossa merkittävimmät ilmastovaikutukset syntyvät juomapakkausten, etenkin lasipullojen valmistuksesta. Pakkauksen osuus viinin ilmastovaikutuksista on kolmannes, ilman kierrätystä jopa yli 40 prosenttia. Mitä kevyempi ja kierrätettävämpi pakkaus on, sitä pienempi on myös ympäristökuormitus. Toisin kuin elintarviketuotteissa yleensä, viinipakkauksella on suurempi kuormitus ympäristöön kuin itse juomalla.

Kuluttajat ovat alkaneet vaatia pakkauksilta yhä enemmän keveyttä ja ympäristöystävällisyyttä. Ekologinen ajattelu on vahvistunut myös viinintuottajien ja markkinoiden parissa.

Mitä olemme tehneet?

Yksi Alkon ympäristöviestintäteemoista sekä asiakkaille että tavarantoimittajille on ollut kevyet pakkausmateriaalit ja niiden ilmastopäästöjä pienentävä vaikutus. Yksi asiakaspalvelumme tavoitteista on tukea asiakkaan vastuullisia valintoja. Viinin voi valita ympäristöystävällisyys edellä: viini voi olla luomua, sillä voi olla kestävän kehityksen sertifiointi tai se voi olla pakattu esimerkiksi muovipulloon, joka on ilmastoystävällisempi kuin lasipullo. Muovikielteiset mielikuvat muodostavat suurimman esteen muovipullojen yleistymiselle. Pakkausmateriaali ei huononna viinin laatua ja muovipullo on hyvä vaihtoehto viineille, joita ei ole tarkoitus varastoida. Alkon valikoimassa oli vuoden 2019 aikana noin 360 muovipulloon pakattua tuotetta, joista viinejä oli noin 70. Ilmastönäkökulmasta hyviä pakkauksia ovat myös esimerkiksi kartonkipakkaukset ja viinipussit, sillä ne ovat kevyitä ja niillä on pieni hiilijalanjälki.

Alko viestii aktiivisesti eri pakkausmateriaaleista ja niiden hiilijalanjäljestä ja pyrkii tällä muuttamaan juurtuneita käsityksiä siitä, että lasinen viinipullo on se ainoa oikea. Tehdäksemme asiakkaillemme vastuullisten valintojen tekemisen mahdollisimman helpoksi, kertovat Vihreä valinta -merkinnät juoman tuottajan sitoutumista ympäristötyöhön ja kestävään kehitykseen. Pakkausten osalta Vihreiden va-

Autamme asiakkaitamme tekemään vastuullisia valintoja

Kuluttajat ovat tänä päivänä yhä vaativampia tuotteiden suhteen ja samalla taas valmiimpia kokeilemaan ennakkoluulottomasti uutta. Vihreisiin valintoihin asiakkaita ohjaa yleensä arvomaailma, eivät niinkään muoti-ilmiöt, jolloin meillä avautuu hieno mahdollisuus osoittaa omaa valveutuneisuuttamme ja asiantuntemustamme. Ilmastoasiat voi asiakkaan kanssa ottaa reilusti esille: tuotteen hiilijalanjälkeä voi pienentää myös pakkausmateriaaleilla, tai ehkä lahjaksi voi valita vegaaniystävällisen viinin. Tärkeintä on ottaa asia puheeksi ja tarjota rohkeasti vihreämpää valintaa kaikille asiakasryhmille sekä osoittaa valmiutta keskusteluun aiheesta.

Lue lisää ▶

Gaia Consultingin laskemien keskimääräisten päästöjen perusteella Alkon valikoiman viinien pakkausten aiheuttamat CO₂e-päästöt tonneina miljoonaa myyntilitraa kohden pienenevät 2 prosenttia edellisvuodesta, 391 tonnista 383 tonniin.

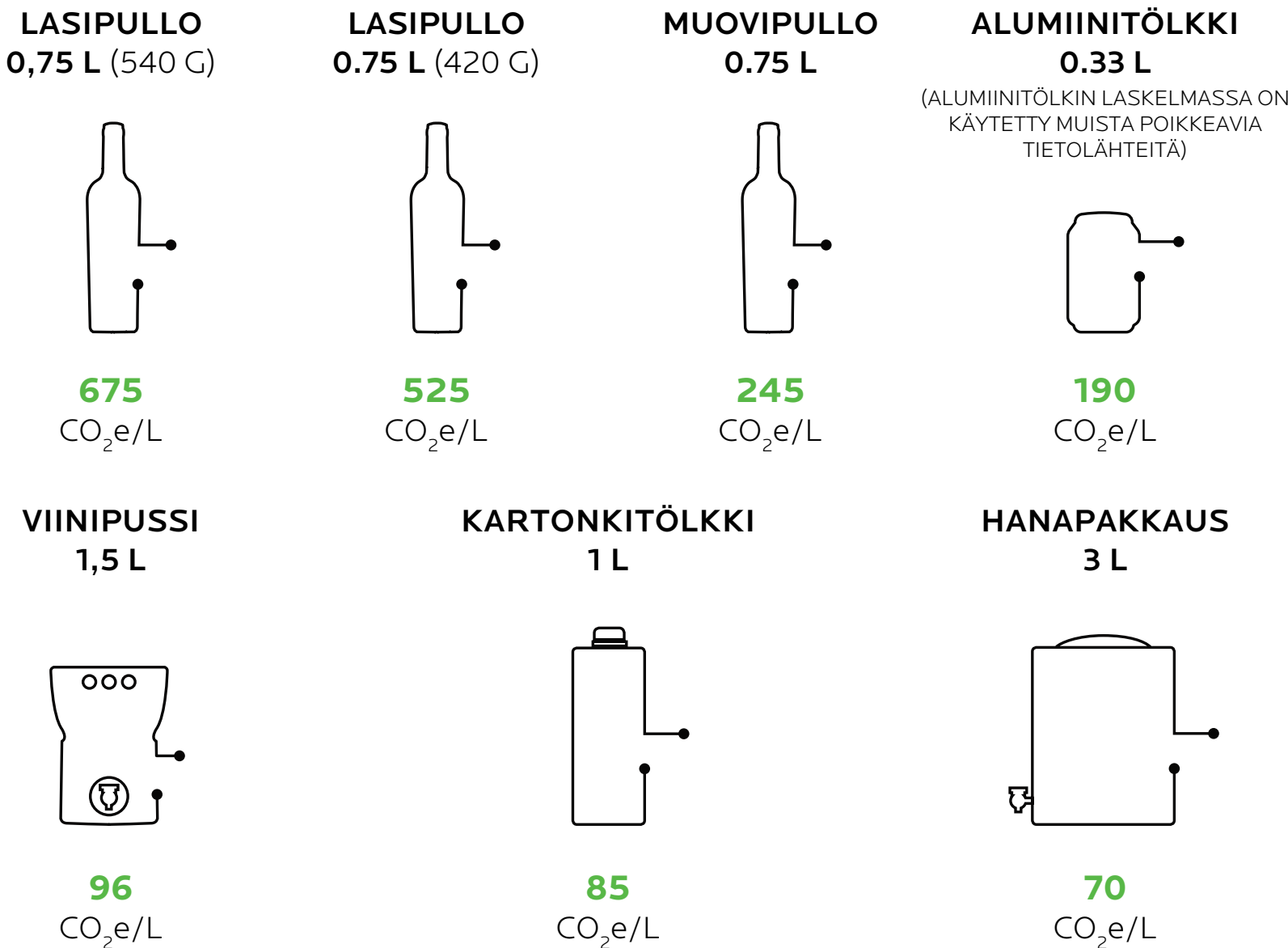
lintojen merkintää laajennettiin ottamalla merkin alle mukaan kevyemmät lasiset kuohuviinipullot sekä ympäristösertifioidut pakkaukset.

Vuonna 2019 Alko myi 113,8 miljoonaa kappaletta (2018: 124,2; 2017: 137,3; 2016: 137,8, miljoonaa) erilaisia juomapakkauksia.

Kevyempien lasipullojen osuus oli viinien litramyynnistä lähes 10 prosenttia. Muovipulloihin pakatun viinin osuus pysyi samana seitsemässä prosentissa.

Vuonna 2019 jatkoimme pakkausten tarkempien ilmastovaikutusten selvitystä Gaia Consulting Oy:n tutkimuksella alumiinipakkausten hiilijalanjäljestä. Tällä tiedolla pystytään jatkossa täydentämään pakkaustyyppien CO₂e-vaikutusten kokonaiskuvaa eri tuotekategorioissa. Gaia Consultingin laskemien keskimääräisten

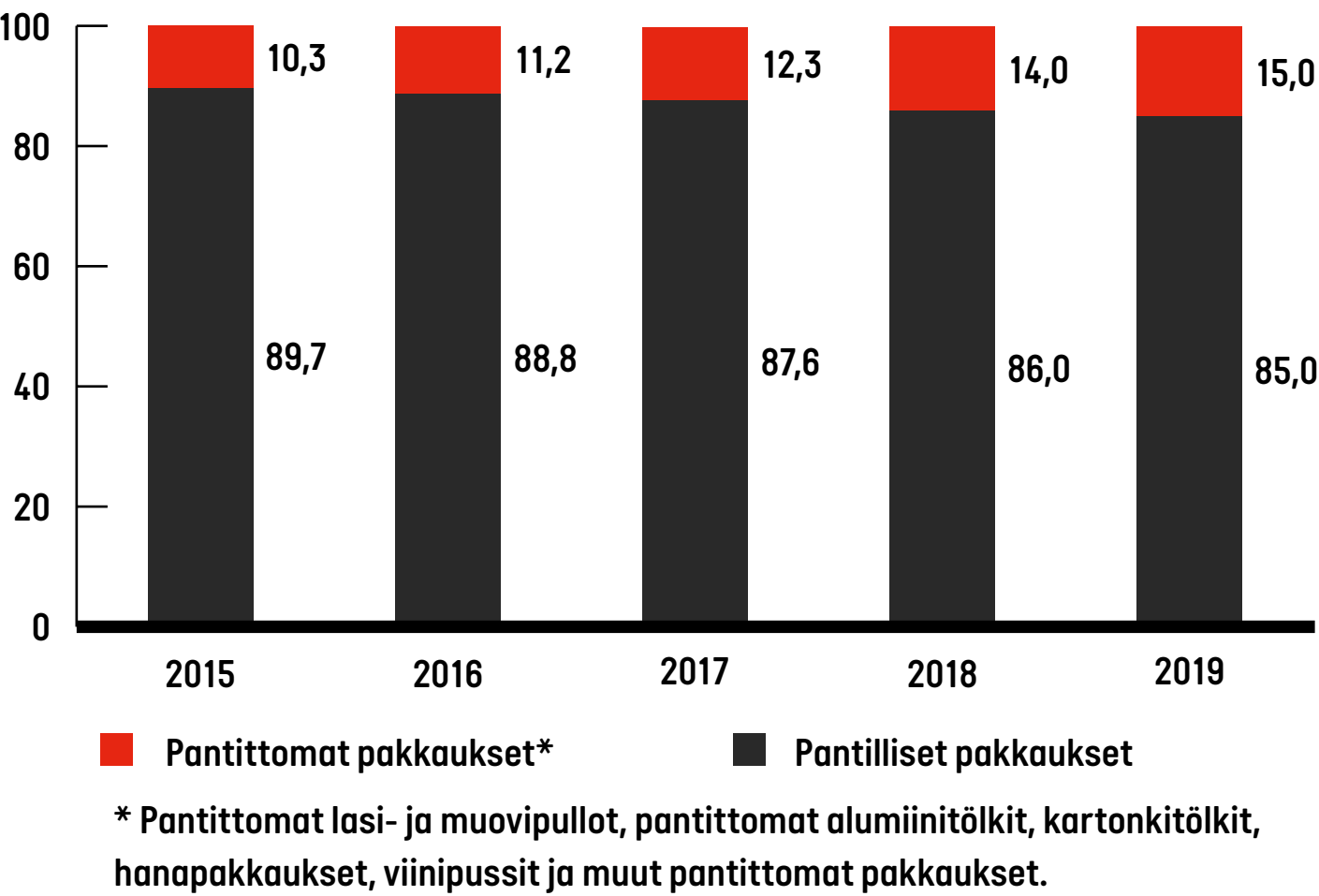
VIINIPAKKAUSTEN HIILIJALANJÄLJET

päästöjen perusteella Alkon valikoiman viinien pakkausten aiheuttamat CO₂e-päästöt tonneina miljoonaa myyntilitraa kohden pienenevät 2 prosenttia edellisvuodesta, 391 tonnista 383 tonniin.

Juomapakkausten pantillinen palautusjärjestelmä on oleellinen ja erittäin hyvin toimiva osa ympäristökuormituksen vähentämistä kaikissa Pohjoismaissa. Pantillisten pakkausten osuus myydyistä pakkauksista kuitenkin jatkoi vähittäistä laskuaan vuonna 2019. Haasteena palautusjärjestelmälle on, että pakkausten keventymisen, uusiutuvien materiaalien ja ilmastovaikutusten pienentämistavoitteen tahdissa ei-pantillisten juomapakkausten osuus tulee todennäköisesti jatkossakin kasvamaan.

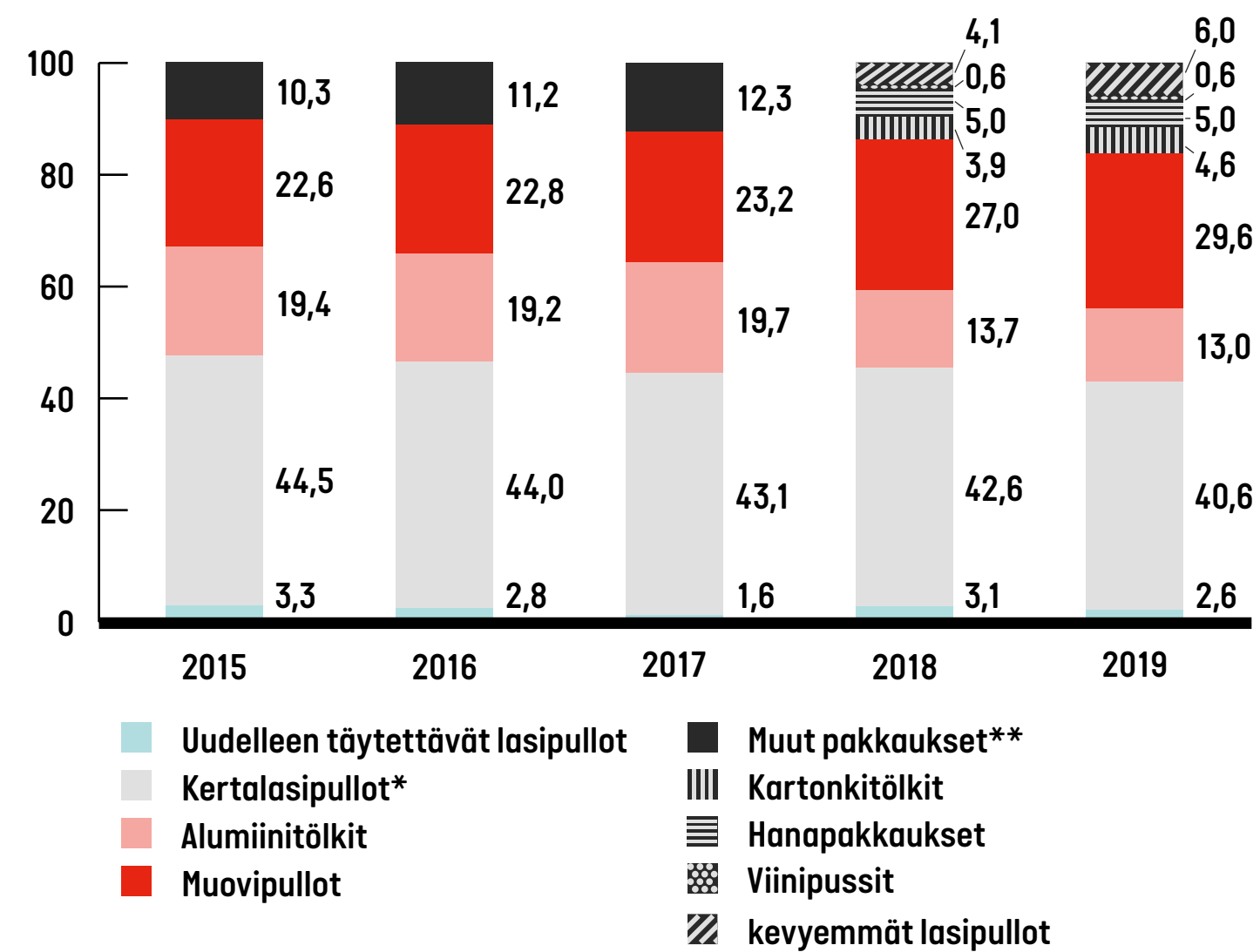
MYTYJEN PAKKAUSTEN PANTILLISUUS, %

Vuoden 2019 aikana Alko kaksinkertaisti hanapakkausten sisäpussien ja viinipussien keräysalueen. Kerättyjen, sementinvalmistukseen hyötykäyttöön menevien pussien määrä kasvoi vuoden aikana 23 %, 10,4 tonnista 12,8 tonniin.

Ympäristöjohtamistamme ohjaavat ISO 14001:2015 -sertifioidun ympäristöjärjestelmän tavoitteet ja vastuut. Myymäläverkoston ISO 14001 -sertifikaatti uusittiin marraskuussa 2019.

MYYDYT PAKKAUKSET 2015–2019, %

* Sisältää kevyemmät lasipullot, jotka raportoidaan

vuodesta 2019 alkaen omana kategorianaan

** Vuonna 2019 jakautuu kartonkitölkkeihin, hanapakkauksiin, viinipusseihin ja muihin pakkauksiin

YMPÄRISTÖVASTUUN HANKINTAKETJUSSA: ENERGIAN JA PÄÄSTÖJEN TEEMAVUOSI

Pohjoismaisten alkoholimonopolioiden Systembolaget, Vinmonopolet, ÅTVR, Rúsdrekkasølu Landsins ja Alko ympäristöyhteistyön teema oli vuonna 2019 energiankulutus ja päästöt. Tavoitteena oli selvittää juomatuottajien energiankulutuksen yleistä tasoa sekä löytää hyviä käytäntöjä

Monopolioiden ympäristöryhmä kävi kesäkuussa tutustumassa Itävallan viinintuotajaorganisaation kestävä kehityksen ohjelmaan. Vierailun aikana tavattiin viinintuottajia sekä paikallisen viinialan tutkimus- ja koulutusinstituutin asiantuntijoita. Vierailun myötä vahvistui näkemys, että edistykselliset viinintuottajat tekevät järjestelmällistä ja tehokasta ilmastotyötä. Samoihin vaatimuksiin voidaan myös vastata monella eri tavalla.

Viinintuotannon ilmastovaikutuksiin voidaan vaikuttaa esimerkiksi seuraavin keinoin:

- Tuotantolaitoksen yhteydessä uusiutuvaa sähköä tuottavat aurinkopaneelit
- Painovoiman hyödyntäminen valmistusprosessissa (vältetään kokonaan tai lähes kokonaan sähköpumppeiden tarve)
- Viherkatot rakennusten lämpötilojen säätelyssä
- Luonnonvalon käyttö tuotantotiloissa
- LED-valaistuksen ja sensorien käyttö tuotantotiloissa
- Biokaasutuksen käyttö lämpöenergian tuottamiseen
- Vihreän sähköenergian ostaminen
- Uusien, homesienille vastustuskykyisten rypälelajikkeiden käyttö, joka vähentää huomattavasti torjunta-aineruiskutusten tarvetta (ja siten traktoridieselin käyttöä)
- Kevyemmät lasipullot
- Hiilineutraalius: tarkat selvitykset ja laskelmat ilmastopäästöjen lähteistä ja määristä koko viinin viljely ja -tuotantoprosessissa, päästöjen vähentämistyö sekä jäljelle jäävien päästöjen kompensointi.

Sertifioinnin kehittäjät tulevat lähitulevaisuudessa ottamaan käyttöön energiankulutuksen avainlukujen laskemisen ja tilastoinnin tuottajayhteisön yhteiseksi hyödyksi.

Alko kysyi energia- ja ilmastopäästötietoja laajemmin viinialan paikallisten kestävä kehityksen sertifiointien myöntäjille lähetetyllä kyselyllä. Vastaajamäärä oli odotettua vähäisempi tällä ensimmäisellä kyselykierroksella. Vuoden 2020 aikana käyttöön otettava [hankintaketjutyökalu](#) antaa mahdollisuuden tehokkaammin kerä-

Suurin yksittäinen hiilijalanjäljen pienentämismahdollisuus syntyy, jos viini tuotetaan maahan tankeissa pullojen sijaan ja ne pakattaisiin ilmastoystävällisiin pakkauksiin Suomessa.

tä ja vertailla kaikkien juomakategorioiden tuottajien ympäristötietoja suoraan Alkon hankintaketjusta.

Juomapakkauksien keventämiseksi tehtävä työ tukee edelleen ilmastotyötä. Viinin elinkaaren hiilijalanjäljen tutkimiseksi Alko antoi vähittäismyyntiin maahantuodun viinin alkuperämaakohtaiset vuoden 2017 volyymitiedot Helsingin Yliopiston tutkijaryhmälle. Tutkijat tekivät systeemisen tutkimuksen Suomessa vähittäismyydyn viinin hankintaketjun keskimääräisestä hiilijalanjäljestä. Tutkimuksen mukaan keskimääräinen viinin koko elinkaarenaikainen hiilijalanjälki on 1,226 kg CO₂e/0,75 L. Suurin yksittäinen hiilijalanjäljen pienentämismahdollisuus syntyy, jos viini tuotetaan maahan tankeissa pullojen sijaan ja se pakattaisiin ilmastoystävällisiin pakkauksiin Suomessa. Yliopisto julkaisi [tutkimuksen](#) joulukuussa 2019.

Alkon koko toiminnan ilmastovaikutusten suhteelliset osuudet ovat karkealla tasolla johdettavissa pohjoismaisten alkoholimonopoliin vuonna 2016 teettämästä eri juomakategorioiden elinkaaritutkimuksesta. Kyseisen elinkaaritutkimuksen perusteella, eri tuotekategorioiden myyntiosuuksien perusteella painotettuna,

Alkon toiminnan kokonaisilmastokuormituksesta suurin osuus syntyy hankintaketjussa. Myymäläverkoston ja kotimaan kuljetusten osuus olisi siten 10 prosenttia koko ilmastovaikutuksista, kun taas juomien alkutuotannon, tuotannon ja maahantuonnin osuus kaikkiaan olisi yli 80 %. Pakkausten osuus tästä olisi hiukan alle 30 prosenttia.

TUOTELOGISTIIKAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Alkon maahantuontipalvelun osuus vuotuisesta myynnistä vaihtelee mutta on yleensä muutaman prosentin kokoluokkaa. Maahantuontipalvelun tuotteet tuodaan Euroopasta Suomeen rekkarahtina sekä kaukokohteista – kuten Aasia ja Etelä-Amerikka – tuotavat juomat tuodaan laivarahtina. Lentorahdin käyttö on pystytty minimoimaan, ja tätä mahdollisuutta käytetään vain poikkeustapauksissa. Vuonna 2018 Alkon maahantuontipalvelun päästöt olivat 357 tonnia ja vuonna 2019 vastavat päästöt ovat 173 tonnia. Tulevaisuuden suunnitelmissa on tutkia Aasian kohteiden tuotelogistiikkaa junarahtia hyödyntämällä. Alko tulee vuonna 2020 seuraamaan tarkemmalla tasolla maahantuontilogistiikasta aiheutuvia päästöjä, jolloin on mahdollista reagoida nopeammin tarvittavin toimenpitein kuljetuksesta syntyviin päästöihin.

Suomen jakelurahdin osalta Alko on tehnyt laajamittaista yhteistyötä logistiikkayhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ymmärtää syvemmillä tasolla, mistä Alkon toimitusketjun päästöt syntyvät ja mitkä ovat ne konkreettiset toimet mitä voidaan tehdä, jotta hiilijalanjälkeä voidaan kotimaan kuljetusten osalta vähentää. Ratkaisuja hiilijalanjäljen pienentämiseksi voisivat olla muun muassa vaihtoehtoiset energiaratkaisut, fyysiset ratkaisut jakelureitteihin sekä päästökompensointi.

Vuonna 2020 Alko tulee tekemään jakelussaan mitattavia muutoksia, joiden avulla hiilijalanjälkeä tullaan pienentämään myymäläkuljetuksissa. Yhä useammat logistiikkaterminaalit ovat ottaneet ekologisen harppauksen eteenpäin esimerkiksi aurinkovoimaa ja maalämpöä hyödyntämällä. Osa Alkon käyttämistä logistiikkaterminaaleista onkin jo täysin hiilineutraaleita.

YMPÄRISTÖTYÖN KUMPPANUUDET

Alko haluaa tukea paikallisesti vaikuttavaa ympäristötyötä. Valitsimme uudeksi ympäristökumppaniksemme Pidä Saaristo Siistinä ry:n, jonka toiminta tähtää Suomen merialueiden ja sisävesien, rantojen ja saariston puhtaana pitämiseen. Alko tuki

Vuonna 2020 Alko tulee tekemään jakelussaan mitattavia muutoksia, joiden avulla hiilijalanjälkeä tullaan pienentämään myymäläkuljetuksissa.

**Vuoden 2020 erityi-
nen ympäristöteema
pohjoismaisten
alkoholimonopoli-
en yhteistyössä on vesi
ja juomatuotannon
paikalliset vaikutuk-
set sen käyttöön
ja laatuun.**

PSS ry:tä Väliveden myyntituotoilla. Tuella PSS ry kehitti rantojen siivoustalkoiden SiistiBiitsi-ohjelmalleen uuden mobiilisovelluksen. Sovellus valmistui syksyllä. Alko jatkoi myös Pidä Lappi Siistinä ry:n työn tukemista Lapin luonnon säilymisen hyväksi.

Mihin olemme menossa?

Lasipullot ovat suurin yksittäinen ilmastopäästöjen lähde viinien hankintaketjussa sekä suuri päästöjen aiheuttaja myös muissa tuotekategorioissa. Alkolla on juoma-pakkauksiin myös vaikutusmahdollisuus, koska valikoimakehityksen osana voim-me hakea valikoimaan kevyempiä pakkausmateriaaleja sekä haastaa olemassa olevien tuotteiden osalta tavarantoimittajia ja tuottajia keventämään pakkausta tai vaihtamaan pakkausmateriaalia. Juomapakkaukset ovat jatkossakin se osa-alue, johon keskitämme suuren osan kehitystyöstämme. Osa tätä työtä on tietoisuu-den lisääminen juomapakkausten ilmastovaikutuksista. Teemme yhteistyötä alan toimijoiden, kuten tavarantoimittajiemme ja Suomen alkoholijuomakauppayhdis-tyksen vastuullisuustyöryhmän kanssa, sekä pohjoismaisten alkoholimonopoli-en ympäristöyhteistyössä.

Vuoden 2020 erityinen ympäristöteema pohjoismaisten alkoholimonopoli-en yhteistyössä on vesi ja juomatuotannon paikalliset vaikutukset sen käyttöön ja laa-tuun. Pohjoismaisten vastuullisuustyöryhmien tavoitteena on teettää tutkimus veden kulutukseen liittyvistä riskeistä, ongelmista ja ratkaisuista varsinkin viinin-tuotantomaissa sekä järjestää toimialan eri toimijoille ja sidosryhmille seminaari teemalla Vesi ja ihmisoikeudet. Vuonna 2021 pohjoismaista yhteistyötä jatketaan luonnon monimuotoisuus ja maaperän hedelmällisyys -teemojen parissa.

Alko teki vuonna 2019 laajamittaista yhteistyötä kotimaan logistiikkakumppanei-den kanssa tavoitteenaan ymmärtää, miten kuljetusten hiilijalanjälkeä voitaisiin pie-nentää. Selvityksen perusteella Alko ottaa vuoden 2020 aikana käyttöön jakelualue kerrallaan uudelleen suunnitellut jakelureitit ja aikataulut. Esimerkiksi pääkaupun-kiseudulla tällä toimenpiteellä arvioidaan päästöjen putoavan jopa 40 % aiempaa alemmalle tasolle.

Alkon ympäristövastuullisuuden tavoitteet vuoden 2020 loppuun mennessä

- 40 prosentilla Alkon valikoiman tuotteista on jokin ympäristötuotetieto.
- Kertakäyttöiset neitseelliset fossiiliset muovituotteet, mukaan lukien muoviset ostoskassit on korvattu kestävämmillä oheistuotevalikoiman tuotteilla. Tällä sitoumuksella olemme kaupan alan toimijana mukana toteuttamassa EU:n muovistrategiaa kertakäyttömuovien rajoittamiseksi.
- Myymälöissä kertyvän, tuotelogistiikassa syntyvän pakkausjätteen määrää (pahvi ja kirkas lavamuovi) on vähennetty kymmenellä prosentilla verrattuna vuoteen 2017.
- Myymälöiden ja pääkonttorin sähkönkulutusta (kWh/m²) on saatu pienennettyä kymmenellä prosentilla vuoteen 2017 verrattuna.
- Sähkönkulutuksesta aiheutuneita hiilidioksidipäästöjä on pienennetty 50 prosentilla verrattuna vuoteen 2017.

Syksyn 2019 aikana määrittelimme vuoteen 2030 mennessä toteutettaviksi ympäristötavoitteiksi

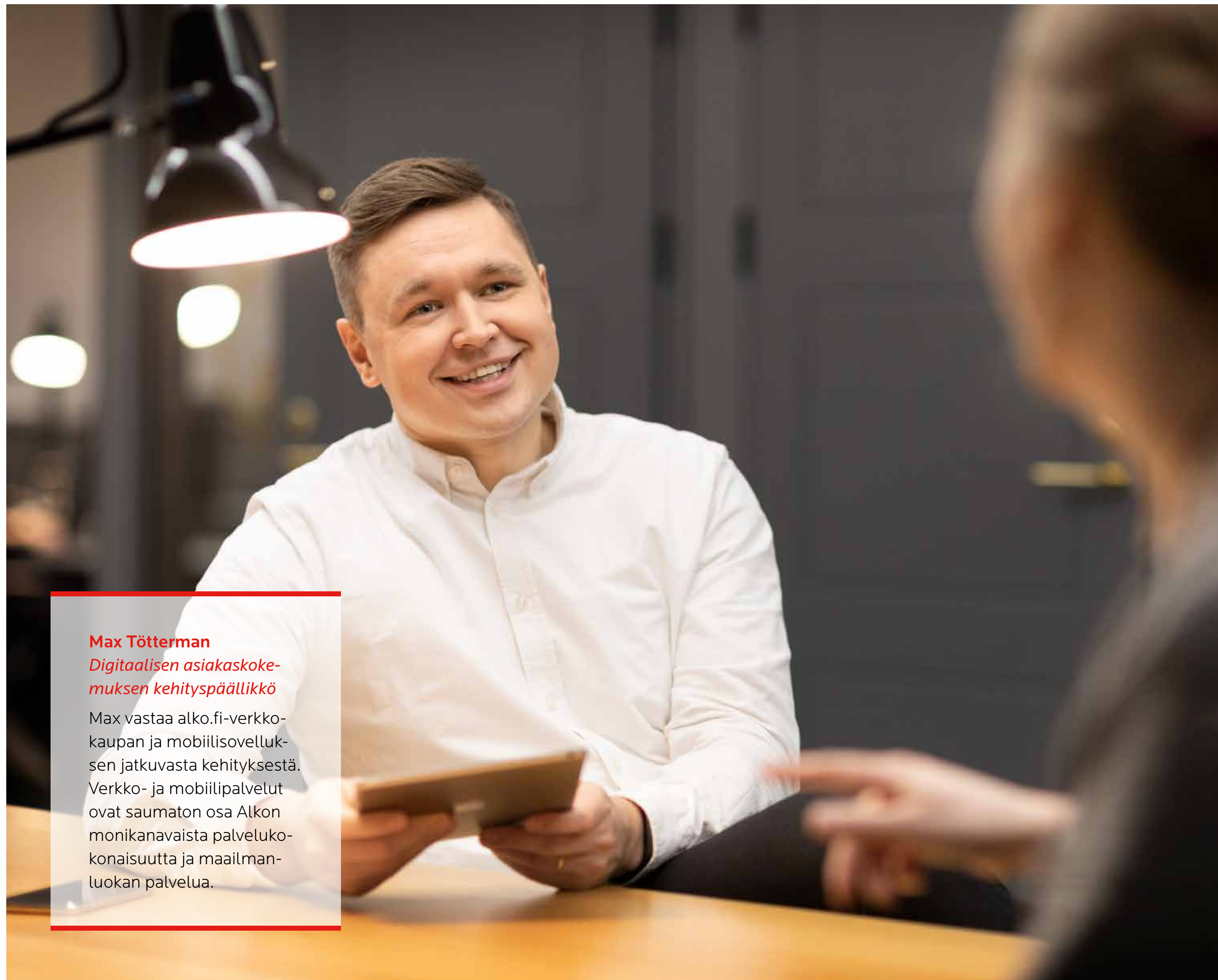
- Oman sähkönkulutuksen ja kotimaan kuljetusten osalta hiilineutraali Alko 2030.
- Vihreän valinnan tuotteiden osuus valikoimasta 70 %.
- Valikoiman juomapakkausten aiheuttamat ilmastopäästöt -50 % verrattuna vuoteen 2019.

Lue lisää:

Viinipakkausten uudet tuulet: kevyttä ja ympäristöystävällistä ➤

Vihreä valinta -merkintä kertoo juoman ympäristöystävällisyydestä ➤

Vihreitä valintoja viiniostoksilla ➤

Max Tötterman
Digitaalisen asiakaskokemuksen kehityspäällikkö

Max vastaa alko.fi-verkko-kaupan ja mobiilisovelluksen jatkuvasta kehityksestä. Verkko- ja mobiilipalvelut ovat saumaton osa Alkon monikanavaista palvelukonaisuutta ja maailmanluokan palvelua.

LÄPINÄKYVÄ JA TEHOKAS TOIMINTA

Alko parantaa ja kehittää toimintaansa jatkuvasti. Läpinäkyvyys ja tehokkuus saavutetaan vastuullisilla toimintatavoilla ja toiminnan ketterällä kehittämisellä.

Miksi tämä on meille tärkeää?

Läpinäkyvyys ja tehokkuus varmistavat omalta osaltaan Alkon strategisten tavoitteiden saavuttamisen. Alkon erityisaseman vuoksi toiminnan läpinäkyvyyden merkitys korostuu.

Reagoimalla muutoksiin ja asiakastoiveisiin nopeasti pystymme tarjoamaan parhaan asiakaskokemuksen ja toimimaan tehokkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Haluamme toimia vähintään yhtä tehokkaasti kuin mikä tahansa erikoisliike keskittyen omiin vahvuksiimme ja prosessien tehokkuuteen. Tehokkaat taustaprosessit ja tukitoiminnot vapauttavat myymälähenkilöstömme aikaa maailmanluokan asiakaspalveluun, josta olemme ylpeitä.

Alkon toiminnalla on laajoja taloudellisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan, ja taloudellinen vastuu on tärkeä osa yhtiön toimintaa. Kestävän taloudellisen tuloksen aikaansaamiseksi toiminnan on oltava tehokasta. Alkon on huomioitava sidosryhmät tasapuolisesti ja raportoitava taloudesta läpinäkyvästi ja avoimesti.

Kehityshankkeissa ja teknologiakehityksessä panostamme siihen, että ratkaisut luovat aitoa lisäarvoa joko meille alkolaisille tai asiakkaille, ja ne viedään käytäntöön tehokkaasti niin aikataulun kuin kustannusten osalta.

Digitaaliset palvelumme tarjoavat Alkon valikoiman saataville tasavertaisesti kaikille asuinpaikasta riippumatta.

Mitä olemme tehneet

Vuonna 2019 digitaalisen asiakaskokemuksen kehittäminen, toiminnan tehokkuuteen panostaminen ja ketterä kehittäminen ovat pysyneet Alkon toiminnan keskiössä.

KEHITIMME DIGITAALISTA ASIAKASKOKEMUSTA

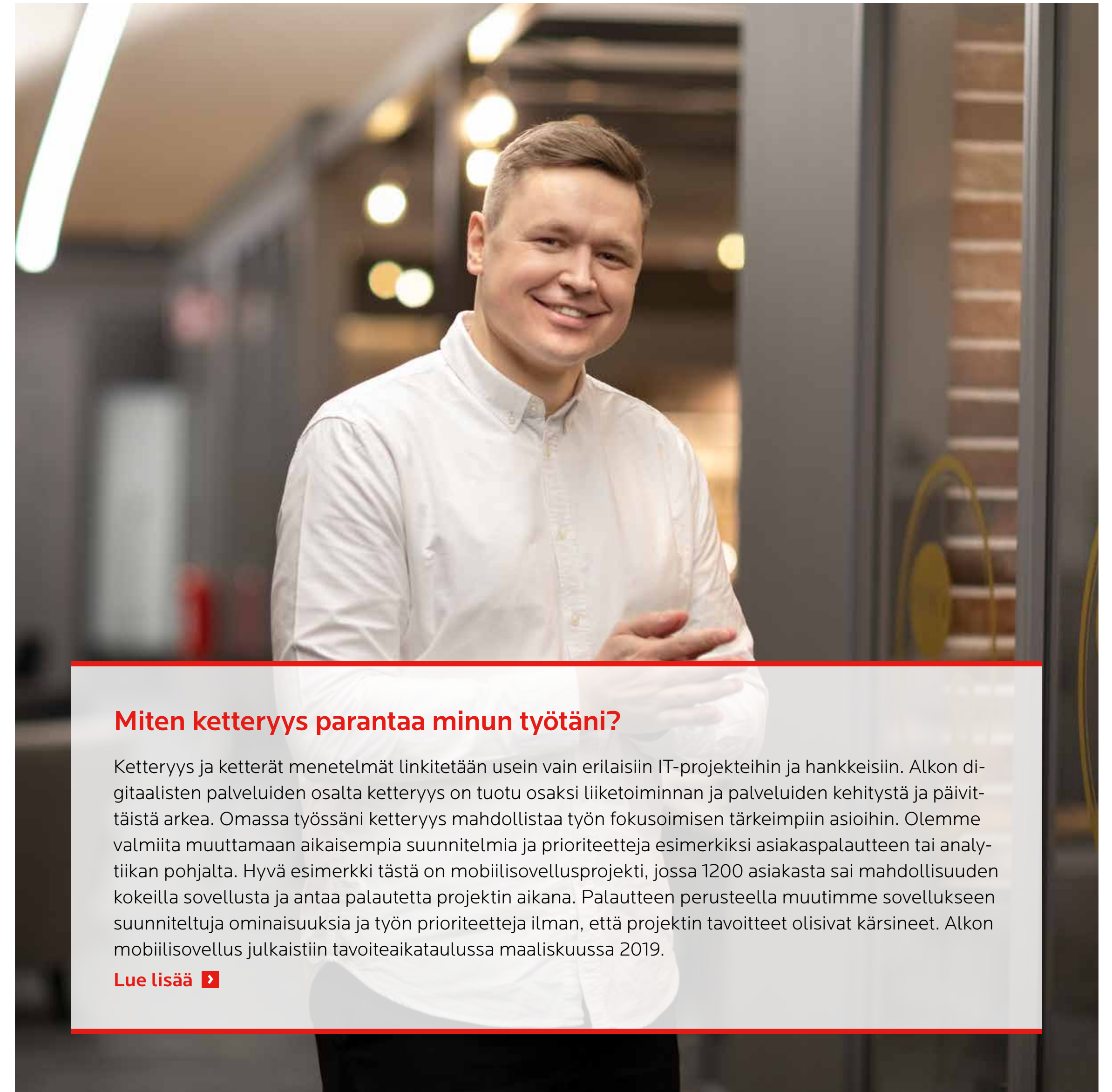
Asiakaskokemuksen kehittämisessä olemme keskittyneet asiointiin sujuvuuteen kanavasta riippumatta. Asiakkaamme odottavat myös Alkolta digitaalisten palveluiden saatavuutta. Alkon verkkokauppa ja keväällä julkaistu Alkon mobiilisovellus vahvistavat palveluverkostomme monikanavaisuutta ja tarjoavat valikoiman saataville tasavertaisesti kaikille asuinpaikasta riippumatta. Tavoitteenamme on yhdenmukainen ja tasalaatuinen palvelukokemus kaikissa palvelutilanteissa. Verkkokauppaa ja mobiilisovellusta on kehitetty aktiivisesti vuoden aikana tavoitteina maailmanluokan käyttäjäkokemus ja erinomainen käytettävyys. Mobiilisovellusta on ladattu kymmeniä tuhansia kertoja, ja asiakaspalaute on ollut positiivista.

Vuoden 2019 aikana otettiin merkittäviä kehitysaskelia verkkosivujemme tuotetiedon – erityisesti reaaliaikaisen tuotteiden saatavuustiedon – ajantasaisuudessa ja sen hyödynnettävyydessä asiakkaiden kannalta. Reaaliaikaiset tuotesaatavuustiedot ovat olennainen tekijä asiakaskokemuksen kehittämisessä. Kehitystoimenpiteet jatkuvat vuonna 2020.

ENEMMÄN AIKAA ASIAKKAALLE

Alko käynnisti vuoden 2019 alussa prosessien kehityksen työryhmät, joiden tavoitteena oli varmistaa nykyisten prosessien kontrollien riittävydet sekä tunnistaa ne kohdat, joissa voimme tehostaa toimintaa suoraviivaistamisella tai automaatiolla. Osa sovituista toimenpiteistä on käynnistetty välittömästi, ja loput on määritelty osaksi käynnissä olevia tai alkavia projekteja.

Liiketoiminnan palveluiden jatkuvuuden turvaaminen on tärkeimpiä tehokkuuden osatekijöitä ja tähän panostettiin merkittävästi vuonna 2019. ICT-arkkitehtuuria ja teknologian elinkaaren hallintaa, tietoliikenneverkon tietoturvaa ja luotettavuutta sekä tilaus-toimitusketjun monitorointia on kehitetty yhä toimintavarmemmiksi. Mitä häiriöttömämmät palvelut pystymme tarjoamaan, sen tehokkaammin ja asiakasystävällisemmin pystymme toimimaan.

Miten ketteryys parantaa minun työtäni?

Ketteryys ja ketterät menetelmät linkitetään usein vain erilaisiin IT-projekteihin ja hankkeisiin. Alkon digitaalisten palveluiden osalta ketteryys on tuotu osaksi liiketoiminnan ja palveluiden kehitystä ja päivitystä arkea. Omassa työssäni ketteryys mahdollistaa työn fokusoimisen tärkeimpiin asioihin. Olemme valmiita muuttamaan aikaisempia suunnitelmia ja prioriteetteja esimerkiksi asiakaspalautteen tai analytiikan pohjalta. Hyvä esimerkki tästä on mobiilisovellusprojekti, jossa 1200 asiakasta sai mahdollisuuden kokeilla sovellusta ja antaa palautetta projektin aikana. Palautteen perusteella muutimme sovellukseen suunniteltuja ominaisuuksia ja työn prioriteetteja ilman, että projektin tavoitteet olisivat kärsineet. Alkon mobiilisovellus julkaistiin tavoiteaikataulussa maaliskuussa 2019.

Lue lisää ▶

**Rohkea
kokeileva kulttuuri
mahdollistaa alko-
laisen työympäristön
kehittämistä suju-
vampaan ja asia-
kaskeskeisempään
suuntaan.**

KETTERÄ KEHITTÄMINEN TUOTTAA TULOKSIA

Ketterän kehittämisen kärkiteemoja olivat nopeampi asiakaspalautteeseen reagointi sekä palveluiden kehityksen priorisointi ja kustannusten ennustaminen arvopohjaisen mallin kautta.

Innovation Lab -toiminnan rohkea kokeileva kulttuuri mahdollistaa alkolaisen työympäristön kehittämistä sujuvampaan ja asiakaskeskeisempään suuntaan. Yksi esimerkki tästä kokeilusta on sähköisten hintalappujen testaus yhdessä myymälässä.

TALOUDELLINEN VASTUU

Alkon taloudellisen vastuun perusta, kestävä taloudellinen tulos, saavutetaan vastuullisilla toimintatavoilla. Alko toimii rehellisesti ja avoimesti sekä noudattaa voimassa olevia lakeja, säännöksiä ja sopimuksia. Tätä yhtiö edellyttää myös yhteistyökumppaneiltaan. Alko ei hyväksy lahjontaa tai korruptiota. Kassavarojen sijoittamisen tavoitteena on turvata sijoitettujen pääomien lisäksi maksuvalmius ja saada markkinaehtoista tuottoa sijoitetuille varoille alhaisella riskillä.

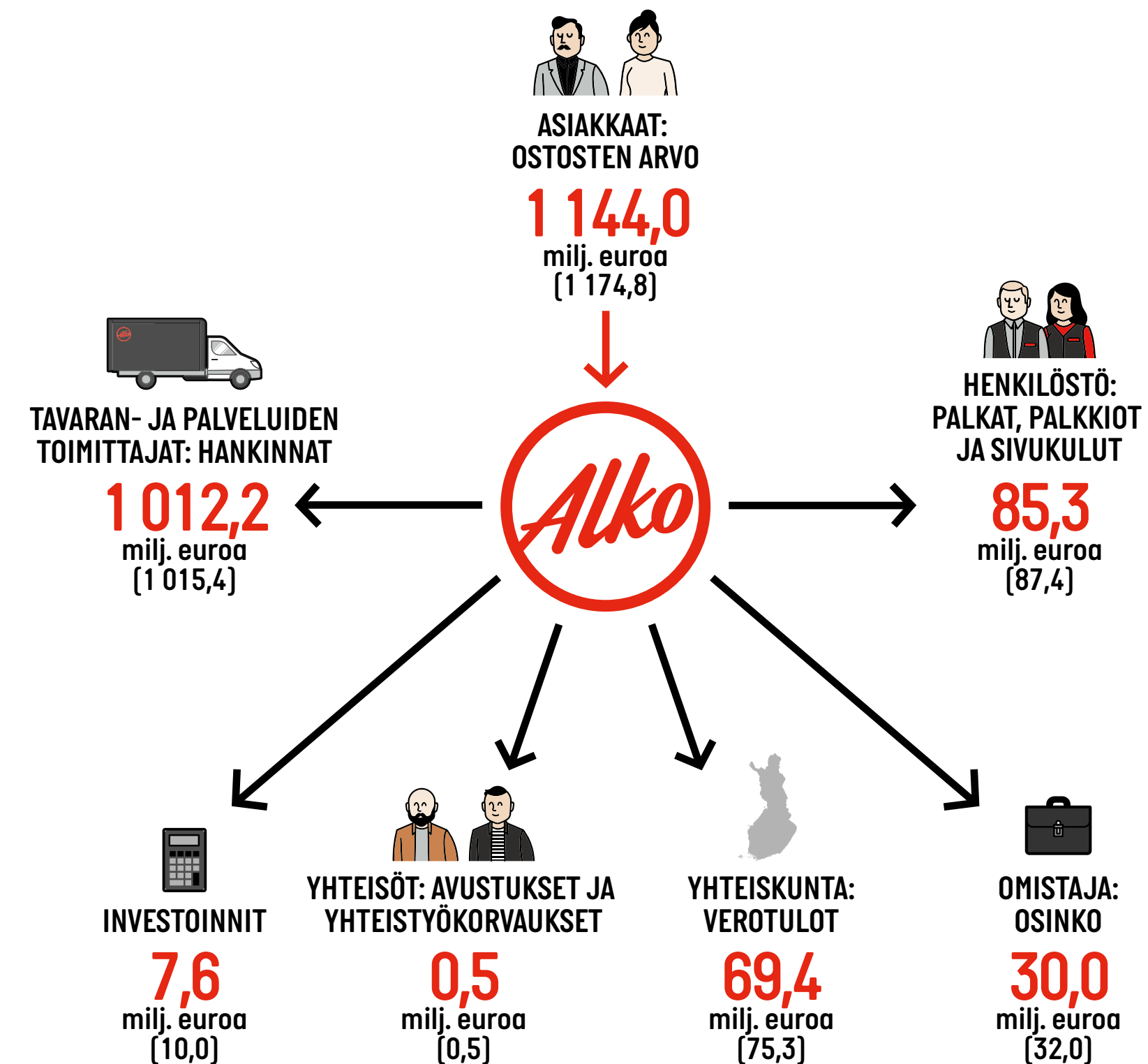
Asiakkaat

Alko tarjoaa asiakkailleen turvallisia ja laadukkaita tuotteita sekä erinomaista asiakaspalvelua. Vuonna 2019 alkoholijuomista saadut tuotot olivat 1 138,5 (1 148,1) miljoonaa euroa. Juomia myytiin Alkon myymäläverkoston ja verkkokaupan kautta. Palveluita ja tarvikkeita tuotettiin 5,5 (5,1) miljoonan euron arvosta. Luku sisältää Alkoholintarkastuslaboratorion analyysitutkimuksista saadut tuotot, 279 (304) tuhatta euroa. Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 1,9 (2,0) miljoonaa euroa, ja ne olivat pääasiassa vuokratuottoja.

Tavaran ja palvelun toimittajat

Pääosa Alkon hankinnoista on alkoholijuomia, joita vuonna 2019 ostettiin 651 alkoholijuomateollisuuden ja -tukkukaupan toimijalta 929,8 (935,2) miljoonalla eurolla. Näistä toimijoista 195 on suomalaisia. Alko osti alkoholijuomia myös 456 ulkomaiselta toimijalta 9,6 (12,4) miljoonan euron arvosta vuonna 2019. Alko ostaa alkoholijuomat euromääräisinä, jotta valuuttariskiä ei muodostu. Muita tuotteita ja palveluita ostettiin 26,9 (23,4) miljoonalla eurolla. Tämän lisäksi toimittajilta kirjattiin kiinteisiin kuluihin 55,5 (56,8) miljoonaa euroa hankintoja. Kaksi suurinta kulu-ryhmää olivat IT-palvelut ja myymälöiden vuokratulot. IT-palveluihin ja -konsultaa-

ERI SIDOSRYHMIEN SAAMA TALOUDELLINEN LISÄARVO ALKON TOIMINNASTA VUONNA 2019

tioihin käytettiin 12,2 (11,8) miljoonaa euroa. IT-kuluilla katettiin Alkon tarvitsemien järjestelmien ja IT-laitteiden sekä verkkokaupan ylläpito ja pienkehitys. Vuoden 2019 lopussa 361 myymälästä 342 sijaitsi vuokratuissa kiinteistöissä, joista maksettiin vuokraa 18,0 (17,7) miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Alko maksoi henkilöstölleen vuonna 2019 palkkoja, palkkioita ja sivukuluja 85,3 (87,4) miljoonaa euroa. Eläkekulujen suuruus oli 11,7 (12,6) miljoonaa euroa ja muut henkilöstösivukulut 1,7 (3,0) miljoonaa euroa. Huolimatta tammi-helmikuun pidentyneistä aukioloista henkilökäyttö pystyttiin pitämään matalammalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Yhteiskunta

Yhteiskunta saa Alkon toiminnasta verotuloja. Alkon veroasioita johtaa talousjohtaja, joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Tulkinallisissa tilanteissa voidaan hankkia verokonsultointia ulkopuoliselta veroasiantuntijalta tai pyytää ennakopäätös verottajalta. Alko ei tee verosuunnittelua tai ohjaa varoja ulkomaisille tileille vaan maksaa kaikista myydyistä tuotteista ja tuloksesta Suomen lain mukaiset verot.

Alkoholijuomaveroa myydyistä tuotteista kertyi 585,6 (589,1) miljoonaa euroa vuonna 2019. Tavarantoimittajat maksavat suurimman osan myytyjen tuotteiden alkoholijuomaveroista suoraan valtiolle. Alko maksaa alkoholijuoma- ja pakkausverot niistä tuotteista, jotka kulkevat Alkon keskusvaraston kautta. Alko maksoi suori-teperusteisesti alkoholijuomaveroa Alkon keskusvaraston kautta kulkevista juomista 10,6 (10,7) miljoonaa euroa ja juomapakkausveroa 0,3 (0,3) miljoonaa euroa. Alko maksoi arvonlisäveroa 36,5 (39,1) miljoonaa euroa ja yhteisöveroa 8,1 (10,5) miljoonaa euroa. Palkkaveroja Alko maksoi 13,4 (13,9) miljoonaa euroa ja sosiaaliturvamaksuja 0,6 (0,6) miljoonaa euroa.

Yhteisöt

Alko tekee yhteistyötä useiden järjestöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Koko vuoden tulosvaikutteiset avustukset ja yhteistyökorvaukset olivat 0,5 (0,5) miljoonaa euroa. Alko ei antanut avustuksia tai tukia poliittisille tahoille.

Yhteistyö perustuu pääosin yhteistyöhankkeisiin, joiden tavoitteet määritellään yhteistyösopimuksissa ja toimenpidesuunnitelmissa. Alkon yhtiökokous päättää lahjoituksista ja niihin vuosittain käytettävästä enimmäismäärästä.

Yhteistyöhankkeet

Alko tekee lasten, nuorten ja aikuisten alkoholihaittojen ehkäisyyn tähtäävää yhteistyötä A-klinikkasäätiön, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Suomen Vanhempain-

liiton, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n, Nuorten Akatemian, Suomen Olympiakomitean, Koulutus Elämään -säätiön sekä Kehitysvammaliiton kanssa. Tuemme myös Helsingin Nuorkauppakamarin Vuoden poliisin valintaa, Yhteiskuntapolitiikka-lehteä sekä Fragile-näytelmän kouluesityksiä näytelmän tuottajan Heikki Törmin yrityksen kautta. Näihin [yhteistyöhankkeisiin](#) käytettiin vuonna 2019 yhteensä 272 603 (292 440) euroa.

Alko tukee myös Pidä Lappi Siistinä, sekä Pidä Saaristo Siistinä ry:n toimintaa. Pidä Lappi siistinä -yhteistyön tavoitteena on säilyttää ja suojella Lapin luontoa. Pidä Saaristo Siistinä tekee työtä puhtaamman saaristo- ja järviluonnon puolesta. Yhteistyöhankkeisiin käytettiin yhteensä 13 000 euroa vuonna 2019 (3 000).

Lahjoitukset

Lahjoituksia voidaan antaa yleishyödylliseen tai siihen rinnastettavaan tarkoitukseen. Lahjoitusten kohteet ovat tutkimuslaitokset ja -hankkeet sekä valtakunnalliset alkoholihaittojen vähentämiseen liittyvät hankkeet. Lahjoitimme Alkoholitutkimussäätiölle 90 000 (67 300) euroa, Terveiden- ja hyvinvoinnin laitokselle Päihdetapauslaskentaan sekä Nuorten eurooppalaiseen päihdetutkimukseen (ESPAD) 105 000 euroa. Lahjoituksia maksettiin vuonna 2019 yhteensä 195 000 (187 300) euroa.

Muut lahjoitusten kohteet ovat hankkeita, jotka edistävät nuorten ja lasten liikunnasta, eri ikäryhmien hyvinvointia, kestävän kehityksen toimintaa tai tukevat alkoholialan historian säilyttämistä tai tutkimusta. Tuimme Hotelli- ja ravintolamuseota, Veikko ja Lahja Hurstin Laupeudentyö ry:n järjestämää vähävaraisten joulujuhlaa sekä Alko-Altian seniorit ry:tä yhteensä 44 000 eurolla (32 500).

Omistaja

Alkon omistaa sataprosenttisesti Suomen valtio. Alko maksoi omistajalleen vuoden 2018 tuloksesta osinkoa 30,0 (32,0) miljoonaa euroa. Osinko maksettiin vuonna 2019 kahdessa erässä: kesäkuussa 15,0 miljoonaa euroa ja syyskuussa 15,0 miljoonaa euroa. Alko ei saa valtiolta taloudellisia avustuksia.

Investoinnit

Alko investoi myymäläverkoston kehittämiseen ja strategian mukaisiin hankkeisiin. Myymälöiden kehittämiseen investoitiin 6,1 (6,4) miljoonaa euroa vuonna 2019. Vuonna 2019 avattiin kaksi uutta myymälää Helsingin Mall of Tripla -kauppakeskukseen sekä Tampereen Tesomalle. Uuteen liikepaikkaan siirtyi 12 myymälää. Alkon uudessa myymäläkonseptissa toteutuvat monikanavaisuus, asiantunteva ja henkilökohtainen palvelu. Alkolla on yksi yhtenäinen myymäläkonsepti mutta kolme eri myymälätyyppiä. Myymälätyyppi määrittää myymälän tuotevalikoiman, myymälän koon, liikepaikan ja henkilöstön painotetut tuoteosaamiset. Kaikista myymälöistämme löytyy verkkokaupan noutopiste.

Vuoden 2019 loppuun mennessä uuteen konseptiin on remontoitu jo 135 myymälää, ja vuonna 2020 uudistuksia on suunnitteilla noin 40. Strategian mukaisiin hankkeisiin investoitiin vuonna 2019 yhteensä 1,5 (3,6) miljoonaa euroa. Euromääräisesti suurin investointi oli 0,5 miljoonan euron data- ja analytiikka-alusta. Lisäksi investoimme 0,3 miljoonaa euroa työvuorosuunnittelujärjestelmän kehittämiseen, 0,2 miljoonaa euroa myymälöiden lukitusjärjestelmiin sekä 0,2 miljoonaa euroa mobiilisovelluksen kehittämiseen ja 0,3 miljoonaa euroa muihin hankkeisiin.

Mihin olemme menossa

Uskomme, että tehokkuus ja ketteryys tulevat korostumaan tarjotessamme asiakkaille maailmanluokan palvelua ja varmistaessamme liiketoiminnan kannattavuuden. Pyrimme jatkossakin hyödyntämään uusia teknologioita, kumppanuuksia ja ekosysteemejä siellä, missä ne tuottavat asiakkaalle lisäarvoa joko myymälöissä tai taustatoiminnoissa. Ketterän kehittämisen kulttuurin edistämistä jatketaan koko organisaatiossa.

Huolehdimme tehokkuudesta kaikessa toiminnassa turvataksemme liiketoimintamme kannattavuuden kiristävässä toimintaympäristössä. Kolme tärkeintä periaatettamme ovat, että tuomme asiakkaille arvoa toistuvien tehtävien sujuvoittamisella, pääsemme ideasta nopeaan toteuttamiseen ja pystymme mittaamaan vaikutuksia ja saatuja hyötyjä. Kannustamme henkilöstöämme tuomaan rohkeasti esiin työn kipupisteet ja hidasteet. Kaikessa Alkon kehittämisessä on lähtökohtana asiakas ja liiketoimintatarve, jota teknologia tukee.

Kaikessa Alkon kehittämisessä on lähtökohtana asiakas ja liiketoimintatarve, jota teknologia tukee.

Olemme rakentaneet ja rakennamme prosesseihin ja tekniseen ympäristöön peruspohjaa, muun muassa pilviympäristöä, jonka päälle voimme kehittää nopeampia ja joustavampia asiakaskokemuksen kehittämisen muotoja. Tästä esimerkkinä myymälöiden tuotteiden saatavuustiedon jakaminen reaaliaikaisena kaikissa palvelukanavissa.

Panostamme kehittämisen ketterään kulttuuriin ja rohkeuteen. Emme pelkää epäonnistua, mutta opimme virheistä. Kehitämme Alkon toimintaa laaja-alaisesti ja haluamme olla omalla alallamme tehokkuudessa vertailukelpoisia muiden toimijoiden kanssa.

RAPORTOINTIPERIAATEET

Alko on raportoinut vuosittain GRI:n raportointiohjeiston mukaisesti vuodesta 2004 lähtien.

Noudatamme raportissa Global Reporting Initiativen (GRI:n) kestävän kehityksen suositusten lisäksi Valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä vuodelta 2016 ja Ohjeistusta valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin vuodelta 2014. Tässä vastuullisuusraportissa viitataan GRI-indeksissä listattuihin GRI-standardien vuoden 2016 versioihin. Raportti ilmestyy suomeksi ja englanniksi, ja se julkaistaan ainoastaan pdf-versiona. Raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu.

RAPORTIN LASKENTARAJA

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä, jotka on määritelty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisen toiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidon luvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä. Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmistä, palkanlaskentajärjestelmistä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristö vastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta. Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolausokunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Hallinnointi-osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

OLENNAISET YHTEISKUNTAVASTUUN NÄKÖKOHDAT

Alkon vastuullisuuden olennaisuusarvion tarkoituksena on nimetä Alkolle ja sen sidosryhmille keskeisimmät vastuullisuusnäkökohdat. Olennaisuusarvio ohjaa Alkon vastuullisuus- ja sidosryhmätyöskentelyä ja määrittelee toimenpiteitä sidosryhmien odotusten täyttämiseksi. Olennaisuusarvio on päivitetty sidosryhmätutkimuksen pohjalta viimeksi vuonna 2018.

JOHTAMISTAPA OLENNAISTEN NÄKÖKOHTIEN OSALTA

Arvioinnin tuloksena Alkon kannalta olennaisiksi näkökohdiksi tunnistettiin seuraavat olennaisuudet:

1. Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti
2. Asiakaskokemuksen huipput
3. Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen
4. Innostava ja onnistuva työyhteisö
5. Ihmisoikeuksien ja työoikeuksien edistäminen juomien tuotannossa
6. Kestävät juomapakkausmateriaalit, materiaalitehokkuus ja kierrätys
7. Juomatuotannon ilmastovaikutukset ja vedenkulutus
8. Vastuullisuuden kehittäminen kumppanuuksien avulla
9. Läpinäkyvä ja tehokas toiminta

Tunnistettujen olennaisten teemojen lisäksi raportilla on myös muita kestävän kehityksen tietoja, joista Alkon sidosryhmät ovat kiinnostuneita. Tunnistettujen olennaisten teemojen laskentarajat arvioitiin sen perusteella, mikä niiden taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövaikutus on Alkon arvoketjulle.

OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA NIIDEN LASKENTARAJAT

Tunnistetut olennaiset näkökohdat	Laskentaraja
Taloudellinen vastuu	
Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti	Alko Oy, yhteiskunta
Läpinäkyvä ja tehokas toiminta	Alko Oy, yhteiskunta
Ympäristövastuu	
Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen	Alko Oy
Kestävät juomapakkausmateriaalit, materiaalitehokkuus ja kierrätys	Alko Oy, tavarantoimittajat
Juomatuotannon ilmastovaikutukset ja vedenkulutus	Alko Oy, tavarantoimittajat
Sosiaalinen vastuu	
Innostava ja onnistuva työyhteisö	Alko Oy
Ihmisoikeuksien ja työoikeuksien edistäminen juomien tuotannossa	Alko Oy, tavarantoimittajat
Asiakaskokemus	
Asiakaskokemuksen huippu	Alko Oy

ALKON YRITYSVASTUUINDIKAATTORIEN LASKENTAPERIAATTEET

Oma näkökohta: kestävät pakkausmateriaalit, materiaalitehokkuus ja kierrätys

Alkossa myydyt pakkaukset: eri pakkaustyyppien ja -materiaalien prosentuaaliset osuudet myynnistä. Alkossa myytyjen juomapakkausten määrät saadaan Alkon tietovarastosta (DW), josta Qlik-raportointijärjestelmän kautta saadaan tuotteiden myyntitietojen perusteella kappalemyynnit pakkaustyypeittäin. Viinivalikoiman pakkauksista aiheutuneet CO₂e-päästöt tonnia/miljoonaa litraa. Alkossa myytyjen viinipakkausten määrät saadaan Alkon tietovarastosta (DW),

josta Qlik-raportointijärjestelmän kautta saadaan viinimyynti pakkaustyypeittäin. Myyntivolyymi kerrotaan eri pakkaustyyppien keskimääräisillä CO₂e-arvoilla.

Oma näkökohta: Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen

Tuotteiden ympäristötiedot eli Vihreän valinnan tiedot (luomu, biodynaaminen, vegaaninen, alkuviini, paikallinen kestävän kehityksen sertifiointi ja ympäristövastuullinen pakkaus) ovat peräisin Alkon tuotehallintajärjestelmässä olevilta tuotetietokorteilta. Näiden tuotteiden myynti ja lukumäärätiedot raportoidaan Qlik-raportointijärjestelmästä, joka hakee tiedot Alkon tietovarastosta (DW). Indikaattoreina lasketaan Vihreän valinnan tuotteiden osuus juomavalikoimasta sekä kappalemääräisesti että myytyinä litroina, ja myynnin prosentuaalinen osuus kokonaisvolyymistä.

Myymälöiden ja pääkonttorin sähkön kokonaiskulutus

Sähkönkulutustieto kerätään automaattisyytteenä sähkön myyjältä tai kiinteistön järjestelmästä tai laskuttajakohtaisesti jälkikäteen laskuilta Granlund Manager -järjestelmään. Alle kymmenestä myymäläkohteesta ei ole saatavilla kulutustietoa, koska vuokranantaja ei laskuta kulutuksesta tai laskuttaa vuokran osana kiinteällä kuukausisummalla. Puuttuvien kulutustietojen osalta käytetään myymälätyyppikohtaista keskimääräistä sähkön neliökulutusta kerrottuna kunkin myymälän neliömäärällä.

Tuontikuljetusten CO₂-päästöt

Tiedot kerätään Alkon tietovarastosta (DW), jonne tallentuvat GOLD-järjestelmään kirjatut tiedot Alkon keskusvarastoon vuoden aikana tehdyistä vastaanotoista. Tiedolle tehdään pivot-yhdistely siten, että jokaisen maan (lähtöpostinumeron) toimitusten painot lasketaan yhteen. Tämän jälkeen haetaan aikaisempien vuosien datasta etäisyydet lähtöpostinumeron ja Alkon keskusvaraston välille (maantie ja merikuljetus erikseen). Jos kauden aikana on tullut uusia lähtöalueita, päivitetään näiden osalta etäisyydet. Haetut etäisyydet kerrotaan maa- ja merikuljetusten päästökertoimilla (CO₂/tn*km). Näiden summa kertoo tuontikuljetusten kokonaispäästöt vuoden aikana.

Kotimaan myymäläjakelukuljetusten CO₂-päästöt

Luvut saadaan Alkon käyttämien kuljetusliikkeiden toimittamien päästöraporttien tiedoista yhdistämällä.

Alkon myymälöistä paluukuormien mukana kerätyt pakkausmateriaalit

Indikaattorin tiedot kerätään ajamalla GOLD-järjestelmästä kaikkien myymälöiden varastotapahtumat (palautukset) pakkausmateriaaleille, joista on tehty omat tuotteen. Tietoihin lasketaan yhteen kunkin pakkausmateriaalin palautetut määrät, kerrotaan ne oletuspainoilla (tuotenumeron kolme viimeistä numeroa) ja lasketaan materiaaleittain yhteen. Yhtiö raportoi vain myymälöistä paluukuormien mukana kerätyt ja edelleen kierrätykseen ohjatut materiaalmäärät. Kiinteistöjen yms. kautta kierrätetyt määrät eivät ole mukana luvuissa.

Päihtymysepäily-, ikäraja- ja välitysepäilytarkastukset

Myyjät rekisteröivät asiakkaan ostokelpoisuuden tarkastamisen kassapäätteelle pikanäppäimellä.

Mystery shopping -testiasioinnit

Alkon ikärajavalvonnan onnistumista mitataan vuosittain ulkopuolisen tahon toteuttamilla mystery shopping -asioinneilla, jossa ikärajavalvontaa testataan 18–25-vuotiaan testiasiakkaan käynnillä.

Vastuullisen hankinnan toimenpiteet

Alko seuraa hankintaketjun eettisten toimintaperiaatteiden toteutumista amfori BSCI -auditointien avulla. Tiedot auditointien tuloksista kerätään amfori BSCI:n tietokannasta. Koulutuksiin, työpajoihin tai muihin vastaaviin yhteistyömuotoihin viittaavat luvut kerätään Alkon omista järjestelmistä, palveluntarjoajilta ja yhteistyökumppaneilta.

Raportin sidosryhmät

Raportin tärkeimpiä kohderyhmiä ovat Alkon henkilökunta, asiakkaat, omistaja, viranomaiset, tavarantoimittajat ja media.

Raportointijakso ja yhteystiedot

Tämä raportti kertoo vuoden 2019 vastuullisuustyömme tuloksista. Raportti vuodelta 2018 ilmestyi maaliskuussa 2019.

Lisätietoja

Alkon viestintäyksikön vastuullisuusasiantuntija Virpi Valtonen, virpi.valtonen@alko.fi
viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho, maritta.iso-aho@alko.fi.

GRI-SISÄLTÖINDEKSI 2019

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
GRI 102: Yleinen sisältö				2016
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Alko vuonna 2019		
102-2	Toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Alkon tehtävä ja liiketoiminta		
102-3	Pääkonttorin sijainti	Alko vuonna 2019		
102-4	Toimintojen sijainti	Alko vuonna 2019		
102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Alko vuonna 2019		
102-6	Markkina-alueet	Alko vuonna 2019		
102-7	Organisaation koko	Alko vuonna 2019		
102-8	Henkilöstö ja muut työntekijät	Innostava ja onnistuva työyhteisö		
102-9	Toimitusketju	Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa		
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Alko vuonna 2019, Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa		
102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Valintoja ympäristön hyväksi		
102-12	Ulkopuoliset aloitteet	Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa		
102-13	Jäsenyydet	Vastuullisuustyö Alkossa		
102-14	Ylimmän johdon lausunto	Toimitusjohtajan katsaus		
102-16	Arvot, periaatteet, normit ja standardit	Hallinnointiperaatteet		
102-18	Hallintorakenne	Hallinnointiperaatteet, Vastuullisuustyö Alkossa		
102-22	Hallituksen kokoonpano	Hallitus ja valiokunnat		
102-23	Hallituksen puheenjohtajan asema	Hallitus ja valiokunnat	Hallituksen puheenjohtaja ei ole toimivan johdon jäsen.	
102-35	Palkitsemiskäytännöt	Palkka- ja palkkioselvitys 2019		
102-36	Palkkioiden määrittelyprosessit	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Palkkioiden määrittelyssä ei ole käytetty ulkopuolisia palkitsemiskonsultteja.	
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Vastuullisuustyö Alkossa		
102-41	Työehtosopimukset	Innostava ja onnistuva työyhteisö		

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
102-42	Sidosryhmien tunnistaminen- ja valinta	Vastuullisuustyö Alkossa		
102-43	Sidosryhmien osallistamisen tavat	Vastuullisuustyö Alkossa		
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Vastuullisuustyö Alkossa		
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Tilinpäätös	Alko Oy ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo	
102-46	Raportin sisällön määrittely ja aihekohtaiset laskentarajat	Vastuullisuustyö Alkossa, Raportointiperiaatteet		
102-47	Olennaiset yritys vastuun aiheet	Vastuullisuustyö Alkossa, Raportointiperiaatteet		
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Raportointiperiaatteet		
102-49	Muutokset raportoinnissa	Raportointiperiaatteet		
102-50	Raportointijakso	Raportointiperiaatteet		
102-51	Edellisen raportin päiväys	Raportointiperiaatteet		
102-52	Raportin julkaisutiheys	Raportointiperiaatteet		
102-53	Yhteystiedot lisätiedoille	Raportointiperiaatteet		
102-54	GRI-standardien soveltamistason ilmaiseminen	Raportointiperiaatteet		
102-55	GRI-sisältöhakemisto	GRI-sisältöindeksi 2019		
102-56	Ulkoisen varmennus	Raportointiperiaatteet	Raportille ei ole tehty ulkoista varmennusta.	
GRI 103: Johtamiskäytännöt				2016
103-1	Olennaiset aiheet ja niiden laskentarajat	Vastuullisuustyö Alkossa, Raportointiperiaatteet		
103-2	Johtamiskäytännön ja sen osa-alueiden kuvaus	Vastuullisuustyö Alkossa		
103-3	Johtamiskäytännön tehokkuuden arviointi	Vastuullisuustyö Alkossa		
TALOUELLISET STANDARDIT				
GRI 201: Taloudellinen toiminta				2016
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Läpinäkyvä ja tehokas toiminta		
201-2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	Riskienhallinta, Valintoja ympäristön hyväksi	Riskien ja mahdollisuuksien rahamääräisiä arvioita tai toteutumia ei ole raportoitu. Tietoa ei ole saatavilla, koska ilmastonmuutoksen vaikutuksia on vaikea ennakoida.	
201-4	Valtiolta saadut avustukset		Alko ei saa avustuksia. Suomen valtio omistaa Alkon.	

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
GRI 203: Välilliset taloudelliset vaikutukset				2016
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Läpinäkyvä ja tehokas toiminta		
GRI 205: Korruptionvastaisuus				2016
205-2	Korruption vastaisiin toimintatapoihin liittyvä tiedonanto ja koulutus	Hallinnointiperiaatteet	Korruption vastaiset periaatteet ovat osa yhtiön Liiketapaperiaatteita, jotka päivitettiin vuonna 2019 ja niiden nimi muutettiin Eettisiksi periaatteiksi. Periaatteet ovat koko henkilöstön nähtävillä intranetissä. Uudet periaatteet tullaan kouluttamaan koko henkilöstölle vuoden 2020 alussa. Vuonna 2019 näiden osalta ei järjestetty erillistä koulutusta. Eettiset periaatteet ovat osa perehdyttämiskoulutusta kaikille uusille alkolaisille.	
205-3	Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Hallinnointiperiaatteet	Vuoden 2019 aikana ei ollut korruption tai lahjontaan liittyviä oikeustapauksia, joissa Alko Oy olisi ollut vastaajana.	
GRI 206: Kilpailun rajoittaminen				2016
206-1	Oikeustoimet kilpailun vastaisesta toiminnasta		Vuoden 2019 aikana ei ole ollut oikeustoimia, sakkoja tai muita seuraamuksia kilpailuoikeudellisiin säännöksiin liittyen.	
YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET				
	Oma näkökohta: kestävät pakkausmateriaalit, materiaalitehokkuus ja kierrätys	Valintoja ympäristön hyväksi		
	Oma näkökohta Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen	Valintoja ympäristön hyväksi, Maailmanluokan asiakaspalvelua		
GRI 302: Energia				2016
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Valintoja ympäristön hyväksi	Alkon kokonaissähkönkulutus vuonna 2019 oli 11,7 GWh. Luku sisältää myymäläverkoston ja pääkonttorin sähkönkulutuksen, ja perustuu pienen määrän myymälöitä osalta vastaavantyyppisten myymälöiden keskimääräiseen neliökulutukseen.	

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
GRI 305: Päästöt				2016
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonepäästöt (scope 3)	Valintoja ympäristön hyväksi	Alkon kotimaankuljetusten ja myymäläjakelun CO ₂ -päästöt olivat vuonna 2019 242,6 tonnia ja oman maahantuonnin päästöt olivat 173 tonnia.	
GRI 306: Jätevedet ja jätteet				2016
306-2	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	Valintoja ympäristön hyväksi	Alkon kierrätykseen ohjaaman pahvijätteen määrä oli vuonna 2019 1 251 tonnia ja lavamuovin 145,5 tonnia. Pahvijätteestä osa kierrätetään kiinteistönomistajien järjestämänä yhteiskeräyksen kautta. Alko raportoi vain itse järjestämänsä kierrätyksen osuuden. Alkon toiminnasta ei synny tilastoitavaa vaarallista jätettä.	
SOSIAALISET VAIKUTUKSET				
Oma näkökohta: Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti		Vastuullinen alkoholinmyynti		
GRI 401: Työllistäminen				2016
401-1	Uuden henkilöstön palkkaaminen ja henkilöstön vaihtuvuus	Innostava ja onnistuva työyhteisö		
401-2	Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle	Innostava ja onnistuva työyhteisö		
GRI 402: Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet				2016
402-1	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Työvoiman vähentämistä koskevissa yhteistoimintaneuvotteluissa noudatetaan yhteistoimintalaissa määriteltyä vähimmäisilmoitusaikaa (viisi päivää) ja saman lain mukaisia neuvotteluaikoja (14 päivää/ kuusi viikkoa) Yhteistoimintasopimukset ovat molempien työehtosopimusten liitteinä. Niissä on määritelty Alkossa noudatettavan yhteistoiminnan tarkoitus ja tavoitteet, sekä yhteistoiminnan osapuolet. Yhteistoimintasopimukseen on kirjattu myös YT-neuvottelukuntaa koskevat määräykset. YT-neuvottelukuntaan kuuluu Alkossa työnantajan edustajan lisäksi edustajat molemmista henkilöstöjärjestöistä.	

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
GRI 403: Työterveys ja työturvallisuus				2016
403-1	Työterveyden ja työturvallisuuden johtamisjärjestelmä	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Kaikki työntekijät kuuluvat työsuojeluorganisaation piiriin.	
403-2	Tapaturmien tunnistaminen, riskien hallinta ja vaaratilanteiden tutkinta	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Jokainen Alkon toimipaikka arvioi vuodessa kvartaaleittain työturvallisuuteen liittyviä riskejä vuosikellon mukaisesti. Riskienarvioinnin yhteydessä havaitut puutteet vastuutetaan esimiehelle, joka vastaa kehittämistoimepiteistä työturvallisuuteen liittyvien vaarojen poistamiseksi ja työturvallisuuden kehittämiseksi. Riskienarvioinnin suorittaminen on osa henkilöstön perehdytysohjelmaa. Toimipaikkojen raportoimat työpaikkatapaturmat tutkitaan työsuojeluorganisaation toimesta. Työmatkatapaturmia ei tutkita, koska niihin vaikuttaminen on haasteellisempaa, sillä emme voi vaikuttaa toimipaikkamme ulkopuoliseen toimintaympäristöön.	
403-4	Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveydestä ja työturvallisuudesta	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Työsuojelusopimus sisältyy työehtosopimukseen. Alkossa on Alko-tason työsuojelutoimikunta, jossa mukana henkilöstöryhmien edustajat. Kokoonpano: 4 työntekijöiden/myyjien edustajaa, 2 toimihenkilöiden edustajaa, 2 työnantajan edustajaa.	
GRI 404: Koulutus				2016
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Kaikista koulutuspäivistä ei ole vielä saatavilla tietoja sukupuolen ja työntekijäryhmän mukaan. Raportointia kehitetään jatkossa.	
404-2	Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja muutuskoulutusohjelmat	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Muutostilanteisiin tarjotaan valmennusta tarpeen mukaan. Vuonna 2019 ei ollut tällaisia olennaisia muutoksia. Eläköitymiseen liittyviä muutuskoulutusohjelmia ei ole käytössä.	
404-3	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Tavoite- ja osaamiskeskusteluja käydään Alkossa säännöllisesti 1-2 kertaa vuodessa. Koko henkilöstö on lähtökohtaisesti keskustelujen piirissä.	

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
GRI 405: Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet				2016
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	Innostava ja onnistuva työyhteisö, Hallitus ja valiokunnat, Johtoryhmä		
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	Innostava ja onnistuva työyhteisö	Tietoa ei ole saatavana. Kehitämme raportointia jatkossa.	
GRI 406: Syrjimättömyys				2016
406-1	Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa, Innostava ja onnistuva työyhteisö	Tiedossamme ei ole yhtään syrjintätapausta vuonna 2019.	
GRI 407: Järjestäytyminen ja työehtosopimukset				2016
407-1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta järjestäytymisen vapautta ja oikeutta kollektiivisesti neuvoteltuihin työehtosopimuksiin on rikottu	Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa	Alkossa on perustuslakiin pohjautuva järjestäytymisvapaus. Alkon tiedossa ei ole, että järjestäytymisvapautta olisi rikottu Alkossa tai sen toimitusketjussa. Tekemissämme auditoinneissa ei tullut esiin rikkomuksia järjestäytymisvapauteen liittyen.	
GRI 414: Toimittajien sosiaalisten vaikutusten arviointi				2016
414-1	Uudet toimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliin vaikutuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	Ihmis- ja työoikeudet juomien tuotannossa	Alkon kaikki tavarantoimittajat allekirjoittavat eettiset toimintaperiaatteet tarjotessaan tuotteita valikoimaan. Tuottajia auditoidaan riskiperusteisesti. Yhtiö ei ole tilastoinut auditointien prosenttiosuutta kokonaisvalikoimasta. Vuonna 2020 toteutettavan hankintaketjujärjestelmä -projektin myötä tämä tieto on mahdollista raportoida.	
GRI 415: Poliittinen vaikuttaminen				2016
415-1	Poliittiset tuet	Läpinäkyvä ja tehokas toiminta	Alko ei anna taloudellista tukea poliittisille tahoille.	
GRI 416: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus				2016
416-1	Tuote- ja palvelukategorioiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arvioinnit	Maailmanluokan asiakaspalvelua	Vakio-, kausi ja suurten erikoiserien tuotteet arvioidaan aistinvaraisesti. Kaikille valikoimaan tuleville tuotteille edellytetään laboratoriotestausta ennen valikoimaan ottoa. Vakio- ja kausivalikoimassa tämä testaus tehdään aina Alkon omassa laboratoriossa. Lisäksi tuotelaatua seurataan riskiperusteisesti rakennetun laadunvalvontaohjelman ja asiakaspalautteen perusteella.	

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Puutteet ja lisätiedot	Standardin versio
416-2	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutuksia koskevien säännösten rikkomukset	Maailmanluokan asiakaspalvelua	Vuonna 2019 oli yksi tuotteiden julkinen kuluttajakaisinveto, joka liittyi pähkinä-allergeenin puuttumiseen tuotteen etikettitiedoista. Alko toimii kyseisen tuotteen maahantuoja.	
GRI 417: Markkinointi ja tuotemerkinnät				2016
417-1	Vaatimukset liittyen tuoteinformaatioon ja -merkintöihin	Maailmanluokan asiakaspalvelu ja tuotteet	Etiketterimerkintöjen tarkastuksen sisällyttämistä tuotteiden laaduntarkastuksiin on valmisteltu vuonna 2019. Tilastotietoa merkintätarkastuksista on saatavissa vuonna 2020.	
GRI 419: Sosiaalisiin ja taloudellisiin aiheisiin liittyvien säännösten noudattaminen				2016
419-1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta		Alkossa ei ollut vuonna 2019 rikkomuksia sosiaalisten- ja taloudellisten tekijöiden osalta. Alkon tekemissä hankintaketjun auditoinneissa esiintyi ylityörikkomuksia 5 auditoinnissa 7:stä. Työ- ja lepoajat määritellään kansallisissa laeissa.	

TILINPÄÄTÖS

1. HALLITUKSEN
TOIMINTAKERTOMUS

2. KONSERNIN TULOSLASKELMA
JA TASE

3. KONSERNIN
RAHOITUSLASKELMA

4. ALKO OY TULOSLASKELMA
JA TASE

5. ALKO OY
RAHOITUSLASKELMA

6. LIITETIEDOT

7. TUNNUSLUVUT

8. HALLITUKSEN VOITONJAKO-
EHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

9. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

10. HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

HALLITUKSEN KATSAUS

Alkon tavoitteena on myydä alkoholia vastuullisesti sekä palvella asiakkaita ja hyvinvointiyhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. Yhtiön toiminta perustuu sosiaali- ja terveystaloudellisiin tavoitteisiin vähentää alkoholista aiheutuvia yhteiskunnallisia, terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja. Vuoden 2018 alussa voimaan tullut alkoholilaki toi mukanaan Alkon kannalta useita muutoksia. Päivittäistavarakaupassa myytävä alkoholi vahveni 5,5 prosenttiin ja valmistustaparajoite poistui. Muutosten jälkeen yhtiöllä on yksinoikeus yli 5,5 tilavuusprosenttisten alkoholi-juomien vähittäismyyntiin.

Vuonna 2019 sataprosenttisena alkoholina alkoholin kokonaiskulutus väheni. Alkon myynti litroina väheni 3,7 prosenttia ja päivittäistavarakaupan 1,7 prosenttia. Alkoholijuomien matkustajatuonti sataprosenttisena alkoholina laski edellisvuodesta 12,4 prosenttia mutta litroina mitattuna se kasvoi 1,5 prosenttia.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset haastavat toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Vastuullisuuden ja hyvinvoinnin merkitykset korostuvat entisestään ja luonnon kestävä kehitys haastaa ottamaan ympäristön huomioon koko toiminnassa. Pääkaupunkiseudun ja alueellisten kasvukeskusten väkimäärä lisääntyy ja maaseudulla vähenee. Väestön ikääntyminen aiheuttaa tulevaisuuden yhteiskunnassa isoja muutoksia ja ne näkyvät esimerkiksi hoivan tarpeessa. Demografiset muutokset vaikuttavat muun muassa työvoiman saatavuuteen eri alueilla. Työn tekemisen tavat ovat murroksessa kaikilla aloilla uusien teknologioiden ja ekosysteemien seurauksena. Kuluttajien odotukset palvelua, valikoimaa ja monikanavaisuutta kohtaan kasvavat koko ajan.

Alkon uusi strategia otettiin käyttöön vuoden 2019 alusta. Strategia toteuttaa yhtiölle annettua tehtävää suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan palvelemisesta ja oman roolinsa kautta hyvinvoinnin lisäämisestä. Yhteiskunnan palvelemisen rinnalla jatkaa asiakaskokemuksen kehittäminen. Vastuullisuus on mukana kaikessa Alkon toiminnassa. Vastuulliset ja kestävä kehityksen mukaiset ratkaisut ovat osa kaikkea toimintaa. Yhtiö ehkäisee osaltaan ilmastokriisiä ja tekee ekologisesti ja eettisesti vastuullisten valintojen tekemisen mahdollisimman helppoksi asiakkaille. Yhtiön toiminnalla on laajoja taloudellisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Kestävä taloudellinen tulos saavutetaan vastuullisilla arvoilla ja toimintatavoilla. Uusi strategia vie yhtiön vastuullisuutta ja asiakaskokemusta entistä kunnianhimoisempaan suuntaan. Yhtiön missiona on Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia, visiona Asiakkaiden arvostama sekä lupauksena Maailmanluokan palvelua. Yhtiön strategiset painopisteet ovat maailmanluokan palvelua, nautinnoksi, mutta vastuullisesti, innostumalla onnistumisia sekä ketterä ja tehokas.

Suomalaisista 68 (66) prosenttia pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina tai haluaisi tiukentaa niitä ja 28 (28) prosenttia haluaisi löysentää rajoituksia. Naiset toivovat tiukempia rajoitteita kuin miehet. Suomalaisista 62 (59) prosenttia pitää Alkoa hyvänä tapana rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta. Suomalaisista 85 (81) pro-

senttia katsoo, että Alko on onnistunut asiakaspalvelussa erittäin tai melko hyvin. Vastuullisuuden osalta 83 (82) prosentin mielestä yhtiö on täyttänyt tavoitteensa erittäin hyvin tai melko hyvin. Tiedot selviävät Kantar TNS Oy:n ja Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosittaisesta Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksesta, jota on tehty vuodesta 1984. Tutkimus julkaistiin helmikuussa 2020.

Alkon alkoholijuomamarkkinan liikevaihto oli 1 144,0 miljoonaa euroa (1 153,6). Liikevaihto ilman alkoholijuomamaveroa oli 558,3 miljoonaa euroa (564,3). Liikevaihdon laskuun vaikutti 5,5-prosenttisten alkoholituotteiden myynti päivittäistavarakaupoissa vuoden 2018 alusta. Liikevoitto oli 40,1 miljoonaa euroa (46,0) milj. euroa, joka on 3,5 prosenttia alkoholijuomamarkkinasta liikevaihdosta (4,0). Kiinteät kustannukset olivat 149,1 miljoonaa euroa (151,0). Kiinteät kustannukset laskivat sekä henkilöstökuluissa että liiketoiminnan muissa kuluissa. Poistot kasvoivat edellisvuodesta. Alkon tulos heikkeni edellisvuodesta liikevaihdon laskusta ja myyntikatteen heikkene- misestä johtuen. Tulos oli kuitenkin suunnitelman mukaisella tasolla.

Rahoitustuotot ja -kulut vuonna 2019 olivat 0,0 miljoonaa euroa (0,4). Tilikauden voitto oli 31,9 miljoonaa euroa (37,0). Taseen loppusumma oli 262,0 miljoonaa euroa (261,8). Omavaraisuusaste oli 35,5 prosenttia (34,8). Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 7,6 miljoonaa euroa (10,1). Investoinnit kohdistuivat myymäläverkon kehittämiseen sekä strategian mukaisiin hankkeisiin. Alko jatkoi edelleen panostuksiaan myymäläverkoston ja monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämiseen.

Tunnusluvut

	2017	2018	2 019
Liikevaihto, milj. euroa	1 174,8	1 153,6	1 144,0
Liikevaihto ilman alkoholijuomamaveroa, milj. euroa	596,5	564,3	558,3
Liikevoitto, milj. euroa	52,6	46,0	40,1
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta, milj. euroa	-10,5	-9,3	-8,1
Tilikauden voitto, milj. euroa	40,7	37,0	31,9
Varsinaisen toiminnan tulos, milj. euroa	40,7	37,0	31,9
Osinko (ehdotus 2019), milj. euroa	32,0	30,0	30,0
Oman pääoman tuotto, %	50,4	41,8	34,6
Omavaraisuusaste, %	31,9	34,8	35,5
Taseen loppusumma, milj. euroa	271,2	261,8	262,0
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. euroa	7,9	10,1	7,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 401	2 452	2 466

MYNNIN KEHITYS

Verotus ja hinnat

Vuoden 2019 alussa alkoholin valmisteveroja korotettiin keskimäärin 2,5 prosenttia.

Alkon vähittäismyyntihinnat nousivat vuoden aikana 0,8 prosenttia, joka johtui pääosin alkoholiverojen korotuksista. Tavarantoimittajilla oli mahdollisuus muuttaa hintoja tammi-, kesä- ja lokakuussa.

Maailmanluokan palvelua

Alkolla oli vuoden 2019 lopussa 361 (359) myymälää, verkkokauppa ja mobiilisovellus. Myymäläverkostoa täydensi 100 (65) noutopistettä. Myymälöissä kävi 54,2 (55,3) miljoonaa asiakasta. Verkkokaupassa oli vuoden päätteeksi yhteensä 65 300 rekisteröitynyttä asiakasta ja maalikuussa lanseeratulla mobiilisovelluksella lähes 45 000 käyttäjää.

Alkon palvelua mitataan Taloustutkimuksen tekemällä Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimuksella (KAP). Alko sai KAP-tutkimuksessa vuoden 2019 kahdella tutkimuskierroksella suomalaisen kaupan alan parhaat tulokset. Alkon KAP-tutkimusten keskiarvo oli 8,57 (tavoite 8,58). Asiakkaat arvostivat yhtiön palvelun kaupan alan parhaaksi 11. kerran peräkkäin. Kaikista palveluyrityksistä Alko oli toisella sijalla, kirjasto oli ensimmäisellä sijalla.

Asiakaspalvelukeskuksen palveluneuvojat palvelevat asiakkaita puhelimitse, sähköpostitse, sosiaalisessa mediassa sekä chatissa myymälöiden aukioloaikoina. Asiakaspalvelukeskukseen tuli vuoden 2019 aikana yhteensä 82 000 asiakasyhteydenottoa.

Alko jatkoi palveluverkoston ja digitaalisen asiakaskokemuksen kehittämistä tavoitteena entistä sujuvampi palvelukokemus.

Koko maailma lasissa

Alkon valikoimassa oli juomia 73 (76) maasta. Juomia ostettiin 651 (604) tavarantoimittajalta. Vuoden 2019 aikana Alkon valikoimassa oli 10 991 (9 578) eri tuotetta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Kausituotteet ja erikoiserät mukaan lukien tuli vuonna 2019 vakiovalikoimaan 989 (1 034) uutta tuotetta. Tilausvalikoimaan uutuuksia tuli 1 450 (1 471). Alkon valikoimassa oli alkoholittomia juomia 178 (139).

Alko tutkii asiakkaiden valikoimatyytyväisyyttä kaksi kertaa vuodessa laajalla kyselytutkimuksella (toteuttaja Dagmar Drive). Valikoimatyytyväisyys vuonna 2019 säilyi kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, lukema oli kouluarvosanalla 8,52.

MAAILMAN VASTUULLISIN TAPA MYYDÄ ALKOHOLIA

Strategiassa Nautinnoksi, mutta vastuullisesti -painopisteen tavoitteena on olla edelläkävijä vastuullisuudessa.

Vastuullisuus on tärkeä arvo kaikille alkolaisille, ja sen toteutuminen varmistetaan päätöksenteossa ja kaikkien työssä.

Vuonna 2019 vastuullisuuden tärkeimmät toimenpiteet olivat vastuullisen alkoholin myynnin varmistaminen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, ympäristövastuullisemman juomavalikoiman kehittäminen sekä osaamisen kehittäminen juomien hankintaketjun eri vaiheissa.

Vastuullisen asiakaspalvelun merkittävämpiä tekoja olivat Väivesi-lanseeraus, Ei tippa, vaan tapa -kampanja ja Huolikortin käyttöönotto myymälöissä. Välivedellä halutaan muistuttaa asiakkaita vedenjuonnin tärkeydestä, etenkin alkoholijuomien käytön yhteydessä. Ei tippa, vaan tapa -teema tukee Alkon tehtävää ja herättelee keskustelemaan oman alkoholinkäytön kohtuullisuudesta sekä sen vaikutuksista omaan terveyteen ja läheisten hyvinvointiin. Huolikortti on työkalu Alkon myymälähenkilökunnalle tilanteisiin, joissa asiakas oma-aloitteisesti ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Korttiin on koottu yhteystietoja tahoista, joiden puoleen avuntarvitsija voi kääntyä.

Alkoholin hinta ja alkoholin saatavuuden rajoittaminen ovat laajan tutkimusnäytön perusteella tehokkaimmat keinot alkoholin kulutukseen ohjaamisessa.

Vastuullisen alkoholin myynnin lisäksi Alko viesti alkoholin terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista sekä teki yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ja tutkimuslaitosten kanssa.

Kansainvälinen tutkimusryhmä kanadalaisprofessori Tim Stockwellin johdolla julkaisi lokakuussa ”Finnish alcohol policy at the crossroads” -tutkimuksen, joka tarjoaa puolueetonta ja faktoihin pohjautuvaa tietoa alkoholipolitiikan vaikutuksista yhteiskuntaan. Itsenäisen tutkimusryhmän tulosten perusteella kaikkien alkoholijuomien myyminen kaikissa vähittäismyyntipisteissä johtaisi kulutuksen ja siten haittojen kasvuun. Alko rahoitti tutkimuksen. Tutkimuksen julkaisun yhteydessä järjestettiin alkoholitutkijoille suunnattu tilaisuus, jossa Stockwell esitteli ryhmänsä tuloksia.

Alko toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa sidosryhmiensä kanssa. Saadun palautteen pohjalta kehitetään jatkuvasti sekä yhtiön toimintatapoja että toimintakulttuuria.

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuullista toimintatapaa toteutetaan läpi koko Alkon. Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiseksi asetetaan vuosittain tavoitteita ja onnistumisen mittareita.

Vastuullisuuden työryhmä käsitteli vastuullisuuden kehitysprojektit ja toimenpiteet. Työryhmän puheenjohtajana toimii vastuullisuuspäällikkö, joka raportoi viestintäjohtajalle. Johtoryhmä käsittelee strategian ja toimintasuunnitelman kannalta keskeiset vastuullisuusasiat. Operatiivisesta johtamisesta vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä.

Hallitus käsittelee säännöllisesti vastuullisuusasioita, jotka hallituksen vastuullisuusvaliokunta on valmisteellut. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuustoimenpiteiden suunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan ja antaa kertomuksen edellisenä vuonna tehdyistä toimenpiteistä. Toimitusjohtaja raportoi vastuullisuustoimenpiteistä Alkon yhtiökokouksessa. Yhtiökokous päättää yhtiön antamien lahjoitusten enimmäismäärästä.

Alko tekee tiivistä yhteistyötä ympäristöasioissa sekä hankintaketjun jäljitettävyydessä ja eettisyydessä Ruotsin, Norjan, Islannin ja Färsaarten alkoholimonopoliin kanssa.

Yhtiötason tavoitteet ja tulokset

Alko arvioi alkoholipoliittisessa tehtävässä onnistumistaan vuosittain toteutettavalla THL:n ja Kantar TNS Oy:n alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksella. Alkon hyväksyttävyyys vuonna 2019 oli 62 prosenttia (59 prosenttia). Alkon vastuullisuudessa onnistumista mitataan suuren yleisön keskuudessa T-Media Oy:n Luottamus & Maine -tutkimuksen vastuullisuusosatekijän arvosanalla. Vuoden 2019 tulos 3,44 ylitti asetetun tavoitteen.

Alkon hyväksyttävyyys

Mittari	2016	2017	2018	2019 tavoite	2019
Onko valtion alkoholimonopoli Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien vähittäismyyntiin mielestäsi hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta? (TNS Kantar, THL)	62 %	60 %	59 %	60 %	62 %
Luottamus&Maine -tutkimus, vastuullisuus-osatekijä, asteikko 1-5 (T-Media)	3,42	3,31	3,28	3,37	3,44

NAUTINNOKSI, MUTTA VASTUULLISESTI

Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan

Alko jatkoi vuonna 2019 Selvästi hyvää työtä- ja Lasten seurassa -ohjelmien toteutusta. Selvästi hyvää työtä -tuella edistettiin A-klinikkasäätiön Ota puheeksi päihteet -työkalun jatkokehitystä sekä työkalun markkinointia työpaikoille. HR-ammattilaisille järjestettiin Ei tippa, vaan tapa: Neuvoja arjen kohtaamisiin -tilaisuus, jossa etsittiin vastauksia alkoholia ja työelämää koskeviin kysymyksiin. Lasten seurassa -ohjelman kohokohtia oli Koulutus Elämään Säätiön Alko tuella toteuttama uusi Harold-peli, joka tarjoaa tukea ja valmennusta 4.-6.-luokkalaisten terveellisten valintojen tueksi. Alko on yksi Olympiakomitean Anna nuorelle siivet -kampanjan pääyhteistyökumppaneista. Hankkeella tuetaan nuorten harrastamista, terveellisiä elämäntapoja ja kokonaisvaltaista elämänhallintaa. Alko palkitsi Urheilugaalassa Vuoden urheiluseuran ja osallistui Olympia-

komitean #seurasydän-kampanjaan. Fragile – särkyvää -koulukiertue vieraili useilla paikkakunnilla ja tavoitti lähes 1 000 yläkouluikäistä nuorta. Nuorten Akatemian Mahis-ohjaajille järjestettiin kaksi Fragile-taidetyöpajakoulutusta ja ensimmäinen alkolaisista vapaaehtoisista koostuva ryhmä kouluttautui Mahis- ja Fragile-taidetyöpaja-ohjaajaksi. Alko on mukana vuonna 2019 käynnistyneessä Tietoon perustuva ehkäisevän päihdetyön johtamisen malli Keski-Suomessa -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on rakentaa uusi ehkäisevän päihdetyön johtamisen malli maakuntaan. Yhtiö tuki taloudellisesti Terveiden- ja hyvinvoinnin laitoksen Päihdetapauslaskentaa ja Nuorten eurooppalais-ten päihdetutkimusta (ESPAD) sekä Alkoholitutkimussäätiön kautta alkoholitutkimusta.

Tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu

Ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilytarkastukset ovat osa Alkon vastuullista asiakaspalvelutyötä ja konkreettinen keino torjua alkoholihaittoja yksilötasolla. Alko mittaa näiden tarkastusten onnistumista mystery shopping -tutkimuksella. Mystery shopping on havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa nuoret testiasiakkaat asioivat yrityksessä tavallisina palvelua tarvitsevinä asiakkaina.

Tavoitteet ja tulokset

Mittari	2016	2017	2018	2019 tavoite	2019
Ikärajamysteryt	91 %	95 %	95 %	93 %	96 %
Omavalvonta ikätarkistukset	3,8 milj.	4,6 milj.	4,6 milj.	-	4,6 milj.
Omavalvonta päihtymystarkistukset	0,6 milj.	0,6 milj.	0,5 milj.	-	0,5 milj.
Omavalvonta välitysepäilytarkistukset	0,3 milj.	0,4 milj.	0,3 milj.	-	0,3 milj.

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Alkoholijuoma-alan suurimmat ympäristöriskit ovat ilmastonmuutoksesta johtuvia, hankintaketjussa raaka-aineiden alkutuotantoon vaikuttavia muutoksia ympäristöolosuhteissa. Niistä merkittävimpiä ovat kohoavat kasvukauden keskilämpötilat ja paheneva kuivuus jo ennestään veden saatavuuden osalta kriittisillä alueilla. Tällaisia viinialueita ovat esimerkiksi Etelä-Afrikka, Kalifornia, Etelä-Espanja, Etelä-Italia ja Australia. Ilmastonmuutos on myös muuttanut kasvukauden sään vaikeasti ennakoitavaksi. Toimialalla mahdolliset paikalliset, tuottajakohtaiset ympäristöriskit liittyvät lähinnä torjunta-aineiden käyttöön alkutuotannossa ja siitä johtuviin välittömiin ja toisaalta pidemmän aikavälin haittoihin paikalliselle ekosysteemille ja yhteisölle. Alkossa ei ole erikseen määritelty liiketoiminnan ympäristöriskejä. Alko noudattaa ympäristöasioissa, kuten muussakin toiminnassaan, lainsäädäntöä, seuraa sen kehitystä sekä toimii asiakkaiden, sidosryhmien ja yhteiskunnan asettamien odotusten mukaisesti.

Tavoitteet ja tulokset

Alko on sitoutunut vähentämään toimintansa ympäristövaikutuksia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja luonnonvarojen ylikäytön vähentämiseksi. Alko toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, joihin Suomen valtio on sitoutunut. Alkon ympäristötyö perustuu yhtiön strategiaan ja ympäristöpolitiikkaan.

Hankintaketjun merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät pakkausten valmistuksesta (erityisesti lasipakkaukset), raaka-aineiden viljelystä (rypäleet, vilja) sekä juomateollisuuden energiankulutuksesta.

Alkon ympäristövastuullisuuden 2020-tavoitteet:

- 40 prosentilla valikoiman tuotteista on jokin Vihreä valinta -ympäristötuotetieto
- kertakäyttöiset muovituotteet, mukaan lukien muoviset ostokassit on korvattu kestävämmillä oheistuotevalikoiman tuotteilla
- myymälöissä kertyvän, tuotelogistiikassa syntyvän pakkausjätteen määrän (pahvi ja kirkas kutistemuovi) vähennys kymmenellä prosentilla verrattuna vuoteen 2017
- myymälöiden ja pääkonttorin sähkönkulutuksen (kWh/m²) pienentäminen kymmenellä prosentilla vuoteen 2017 verrattuna
- sähkönkulutuksesta aiheutuneiden hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 50 prosenttia verrattuna vuoteen 2017.
- vuoden 2019 lopussa 20 prosentilla valikoimasta oli jokin Vihreä valinta -tuotetieto

Pohjoismaisten alkoholimonopolienv ympäristöyhteistyön vuoden 2019 teema oli energia ja päästöt erityisesti hankintaketjussa ja kuljetuksissa. Juomapakkausten päästökuormituksen vähentämiseksi tehtävän työn ohella tuottajien energiankulutuksesta ja energiatehokkuustoimenpiteistä haettiin lisätietoa sekä tuottajavierailujen että kyselyn avulla. Kotimaan logistiikkakumppaneiden kanssa yhteistyössä tehtiin vuonna 2020 toteutettava tehostamissuunnitelma, jolla polttoaineen kulutusta ja siten päästöjä pystytään vähentämään jakelualuekohtaisesti jopa 40 prosenttia.

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020 TAVOITE
Sähkön kokonaiskulutus (Alkon myymälöiden, aluetoimistojen ja pääkonttorin sähkön kokonaiskulutus. Luku perustuu osittain arvioon.)	12 GWh	11,6 GWh	10,7 GWh	11,7 GWh	-10 % vuoteen 2017 verrattuna eli 10,44 GWh
Alkon myymälöistä kierrätykseen tai hyötykäyttöön toimitettu materiaali:					
Pahvijätettä (Luku edustaa 308 myymälää, joista pahvijäte on ohjattu Alkon omien paluukuljetuksien välityksellä kierrätykseen)	1 005 tonnia	1 115,6 tonnia	1194,7 tonnia	1 251 tonnia	- 10 % vuoteen 2017 verrattuna eli 1 004 tonnia
Lavamuovia (Luku kattaa kaikki myymälät)	132 tonnia	146,1 tonnia	132,8 tonnia	145,5 tonnia	-10 % vuoteen 2017 verrattuna eli 131,5 tonnia
Hanapakkausten sisäpusseja	3,6 tonnia	3,7 tonnia	10,4 tonnia	12,8 tonnia	

INNOSTUMALLA ONNISTUMISIA

Vuonna 2019 Alko vei uudistettua strategiaansa arkeen yhdessä koko henkilöstön kanssa. Strategian vaikutusta ja valintoja päivittäisessä tekemisessä työstettiin ja pohdittiin myymälätiimeissä, esimiesten kanssa sekä pääkonttorilla eri kokoonpanoilla pelillisin keinoin. Alkolaiset johtamisosaamiset päivitettiin strategiaa tukeviksi.

Alko teetti kulttuurikartoituksen, jossa selvitettiin kulttuurin eri osatekijöitä, niin vahvuuksia kuin vahvistettavia elementtejä. Kokonaisvaltainen kuva nykykulttuurista auttaa jatkossa kehittämään Alkoa yrityksenä ja palvelualan halutuimpana työpaikkana. Vuoden aikana määriteltiin myös henkilöstön monimuotoisuuden ulottuvuuksia ja huomioitiin monimuotoisuutta yhä vahvemmin niin henkilöstön kehittämisessä kuin johtamisessa.

Alkon palveluksessa työskenteli vuoden 2019 aikana keskimäärin 2 466 (2 452) henkilöä. Henkilöstön työtunnit suunnitellaan asiakasvirtojen perusteella painottaen erityisesti sesonkeihin ja muihin asiakasvirtojen huippuihin. Tämän vuoksi henkilöstön määrä vuoden aikana vaihtelee runsaasti. Jotta sesonkiaikoina voidaan taata asiakkaille korkea palvelutaso, rekrytoidaan sesonkiaikoihin määräaikaisia työntekijöitä. Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 898 (1 924) henkilötyövuotta.

Myymälähenkilökunnan resursoinnin uutta toimintamallia sekä työvuorosuunnittelua on uudistettu. Uudistuksen tavoitteena on entistä sujuvampi työ ja yhtenäiset toimintatavat. Keskitettyä työvuorosuunnittelua on pilotoitu myymälöissä hyvin kokemuksin.

Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja kehitetään lähikoulutustilaisuuksien lisäksi verkko-opinnoilla ja työssä oppimalla. Erilaisten oman päätyön ohella tehtävien vastuuroolien kautta tarjotaan työ- ja urakehittymismahdollisuuksia. Näitä ovat muun muassa palvelu- ja valikoimamestarien tehtävät sekä oto-kouluttajan tehtävät. Esi- miestyön kehittämisessä keskityttiin vuonna 2019 erityisesti palvelujohtamiseen.

Alkon strategiapalkkiojärjestelmä ohjaa strategian toteuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa yhdessä onnistumiseen vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja tehokkuusnäkökulmien tavoitteiden ja mittareiden kautta. Vuonna 2019 palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat tilinpäätöstietojen mukaan yhteensä 71,8 milj. euroa (71,8). Vuodelta 2019 henkilökunnalle ja johdolle maksetaan kannustinpalkkiota henkilösivukuluineen 3,12 milj. euroa (3,11) eli 4,4 prosenttia (4,3) henkilöstökuluista.

Alkossa panostetaan henkilöstön hyvinvointiin ja työkykyriskien ennaltaehkäisyyn, jossa työterveyshuolto ja turvallisuus ovat tärkeä osa kokonaisuutta. Vuoden 2019 painopisteenä on ollut erityisesti ennakkoiva työkykyjohtaminen. Työkykyjohtamisen osalta vuoden aikana on panostettu erityisesti raportoinnin kehitykseen, työkykyprosessien kehittämiseen sekä esimiesten työkykyjohtamisen tukemiseen ja kehittämiseen.

Työturvallisuuden johtamista ja toimenpiteiden entistä parempaa kohdentamista on parannettu liiketoimintajohdolle käyttöön otetulla turvallisuusraportoinnilla. Yhtiössä seurataan aktiivisesti niin työtapaturmien määrää kuin niistä seuranneita sairauslomia sekä uhkatilanteita. Turvallisuuden ja työterveyshuollon tiedon pohjalta keskitetään toimenpiteitä, joilla henkilöstön hyvinvointia voidaan tukea mahdollisimman hyvin ja ennen kaikkea ennakoivasti.

Tulokset

Mittari	2016	2017	2018	2019
Innostusindeksi	4,09	4,08	3,99	3,91
Omaehtoinen vaihtuvuus	8,72 %	10,1 %	16,6 %	18,1 %
Sairaspoissaolot yhteensä	4,33	4,61	4,68	5,12
Työtapaturmat	120	112	108	122
Maksuluokka	5	3	2	3
Eläköitysmisikä (vanhuuseläke)	61	60,7	61,6	60,8
Henkilömäärä/esimies (myymälät)				
kaikki	-	17,5	18,8	16,1
vakituiset	8,8	12,8	15,3	14,1

IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN

Alko on sitoutunut kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Yhtiö on julkaissut ihmisoikeuksia koskevan sitoumuksen joulukuussa 2017. Yhtiö arvioi toimintaansa YK:n ihmisoikeuksia ja yrityksiä koskevat ohjaavat periaatteet huomioiden.

Kaikkien yhtiön juomatoimittajien tulee sitoutua hankintaketjua koskeviin amfori BSCI:n eettisten toimintaperiaatteiden noudattamiseen. Eettiset periaatteet perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin ja ne sisältävät seuraavat asiat: yhdistymisvapaus ja neuvotteluoikeus, lainmukainen korvaus työstä, työterveys ja -turval-

lisuus, nuorten työntekijöiden suojelu, pakkotyökielto, eettinen liiketoiminta, syrjintäkielto, kohtuullinen työaika, lapsityövoimankielto, vakaa työsuhte ja ympäristönsuojelu.

Ihmisoikeusriskit

Alkoholijuomateollisuuden kansainvälisissä hankintaketjuissa merkittävimmät tunnistetut ihmisoikeusriskit liittyvät raaka-aineiden alkutuotantoon ja työn sesonkiluonteisuuteen. Sadonkorjuu on hyvin työvoimaintensiivistä. Vuokratyövoiman käyttö on yleistä. Toimialalla tunnistettuja ongelmia ovat epäselvät johtamiskäytännöt, lakisääteisten työaikojen ylittäminen ja työturvallisuudesta sekä -terveydestä tinkiminen. Erityisesti sesonkityöntekijät ovat alttiita ihmisoikeus- ja työoikeuksien rikkomuksille. Alkon toiminnan kannalta olennaisimmat viiniteollisuuden riskialueet ovat Etelä-Afrikka, Chile, Argentiina ja Välimeren rannikkoalueet. Muiden tuoteryhmien osalta sokeriruokoviljelmillä tunnistetut ihmisoikeusrikkomukset ovat Alkon huomion keskipisteenä. Ihmisoikeusriskiarviointi on myös osa Alkon epäsuorien hankintojen toimintamallia.

Tavoitteet ja tulokset

Vuonna 2019 Alko jatkoi osaamisen kehittämistä hankintaketjun eri tasoilla. Yhtiö tarjosi niin itse kuin yhteistyökumppaneiden kautta koulutusta eri alkuperämaissa. Osaamisen kehittämisen tavoitteena on varmistaa eettisten toimintaperiaatteiden toteutuminen käytännössä.

Yhdessä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa Alko järjesti syyskuussa 2019 seminaarin, jossa keskityttiin sokeriruo'on viljelyn eettisiin ongelmiin osana rommien tuotantoketjua. Seminaarin yli 100 osallistujaa koostui tavarantoimittajista, juomavalmistajista sekä rommintuotantoketjun edustajista. Tilaisuudessa kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja sokeriruokoviljelmien tuotanto-oloista, esimerkiksi liian kuumista työoloista kehityvästä työperäisestä munuaissairaudesta sekä tuotannon sertifiointista ja sertifiointin hyödyistä. Tilaisuuden tavoitteena oli edistää tiedonkulkua romminhankintaketjuun liittyvän melassintuotannon ihmisoikeusongelmista ja tiivistää yhteistyötä ongelmien ratkomiseksi.

Vuonna 2019 Alkon tilaamia tarkastuskäyntejä eli auditointeja tehtiin seitsemälle tuotantolaitokselle ja kahdeksalle tilalle, Etelä-Afrikassa, Argentiinassa ja Chilessä. Alkolla ja muilla pohjoismaisilla alkoholimonopoleilla on yhteisiä tavarantoimittajia, ja siten muiden monopolioiden auditoinnit tukevat Alkon hankintaketjun vastuullisuuden varmistamista ja kehittämistä. Tehtyjen auditointien yleisimmät kehityskohteet ovat puutteet työterveydessä ja -turvallisuudessa. Myös ylitöiden tekeminen yli lainsäädäntöön kirjattujen enimmäismäärien on yleistä erityisesti sadonkorjuun aikana. Vuoden 2019 aikana Alkon hankintaketjussa ei tullut ilmi amfori BSCI -protokollan mukaisia nollatoleranssitapauksia. Nollatoleranssitapaukset ovat luonteeltaan räikeitä rikkomuksia tai laiminlyöntejä, jotka vaativat välitöntä puuttumista. Niitä käsitellään tavanomaisia seurantatoimenpiteitä nopeammalla aikataululla.

Auditointien lisäksi toteutettiin niin sanottuja Sustainability visits -vierailuja Etelä-Espanjassa sijaitseville viinintuottajalle. Eteläiseen Eurooppaan on viime vuosina kohdistunut suuria siirtolaisvirtapaineita, ja erilaiset

ihmisoikeusrikkomukset maataloustuotteiden tuotannossa ovat olleet esillä sekä suomalaisessa että kansainvälisessä mediassa. Auditointien tavoin vastuullisuusvierailut toteutettiin kilpailutetun kolmannen osapuolen toimesta. Vierailulla tehtävä arviointi perustuu havaintoihin, haastatteluihin ja dokumentaation tarkastamiseen. Toimintamalli on ketterämpi ja kustannustehokkaampi kuin amfori-auditoinnit.

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020 TAVOITE
Amfori BSCI-auditoinnit	17	16	12	7	2/3 riskimaiden (ltr) hankinnoista on amfori auditoitu tai muutoin eettisesti sertifioitua

Vuonna 2019 aloitettiin yksi strategiakauden tärkeimmistä projekteista hankintaketjun läpinäkyvyyden edistämiseksi. Tavoitteena on tarjota asiakkaille vuoden 2021 alusta parempi näkyvyys tuotteiden taustoihin vastuullisten ostopäätöksen mahdollistamiseksi.

Alko sai päätökseen neuvottelut yhteistyön käynnistämiseksi elintarvike-, maatalous-, hotelli- ja ravintola-alojen ammattiliittojen maailmanjärjestö IUF:n kanssa. Alko, Palvelualojen ammattiliitto (PAM) ja IUF allekirjoittivat loppuvuodesta 2019 yhteistyösopimuksen (Memorandum of Understanding). Yhteistyön tavoitteena on ennalta ehkäistä tunnistettujen ihmisoikeus- ja työoikeusriskien toteutumista juomien hankintaketjussa sekä varmistaa havaittujen epäkohtien ratkaiseminen. Käytännön tasolla yhteistyö käynnistyy vuoden 2020 aikana.

EETTISET PERIAATTEET

Alkossa on käytössä hallituksen hyväksymät eettiset periaatteet, jotka päivitettiin vuonna 2019. Koko henkilöstö suorittaa eettisiä periaatteita koskevan verkkokoulutuksen vuoden 2020 alussa, minkä lisäksi periaatteet ovat osa perehdytysohjelmaa. Eettiset periaatteet ohjaavat vastuulliseen toimintaan jokaista Alkon henkilökuntaan kuuluvaa yhtiön johdon hyväksymien arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Mahdolliset muutokset eettisiin periaatteisiin hyväksyy yhtiön hallitus.

Eettisten periaatteiden mukaan Alkon henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona. Alko edellyttää, että jokainen työntekijä noudattaa eettisiä periaatteita ja edistää niiden toteutumista. Noudattamatta jääneistä eettisistä periaatteista tulee ilmoittaa omalle esimiehelle, organisaatiossa tämän yläpuolella olevalle esimiehelle tai sisäiselle tarkastukselle. Yhtiöllä ei ole käytössä erillistä ilmiäntöjärjestelmää.

Alko on laatinut pelisäännöt ostohenkilöstön ja tavarantoimittajien yhteistyölle samoin kuin myymälöiden ja tavarantoimittajien väliselle kanssakäymiselle tasapuolisen tavarantoimittajayhteistyön turvaamiseksi.

Vuoden 2019 aikana ei ole ollut Alkon kilpailun vastaista toimintaa koskevia tutkintoja tai vireillä olevia oikeudenkäyntejä.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJA

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta. Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan.

HALLINNOINTI

Alkon yhtiökokous valitsi 25.4.2019 hallituksen puheenjohtajaksi ekonomi Harri Sailaksen ja varapuheenjohtajaksi valtiotieteiden maisteri, ylijohtaja Kirsi Varhilan. Jäseniksi yhtiökokous valitsi, filosofian maisteri Kuisma Niemelän, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja Kirsi Paakkarin, valtiotieteiden tohtori Pekka Perttulan ja valtiotieteiden kandidaatti, Executive Vice President, viestintä ja brändit Ulrika Romantschukin ja lääketieteen tohtori, pääjohtaja Markku Tervahaudan. Kirsi Varhila erosi hallituksen jäsenen tehtävästä 1.10.2019 alkaen hänen tultuaan nimitetyksi sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäälliköksi. Omistaja nimitti osakeyhtiölain mukaisella yksimielisellä omistajan päätöksellä Markku Tervahaudan hallituksen varapuheenjohtajaksi 1.10.2019 alkaen.

Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuivat henkilöstön edustajat Riina Väntsi (1.5. –28.10. välisen ajan Juha Parviainen) ja Sini Heikkinen.

Hallituksella on tarkastus-, henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Vastuullisena tarkastajana toimi KHT Lasse Holopainen.

RISKIENHALLINTA

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin ja operatiivisiin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Yksiköt arvioivat omien vastuualueidensa operatiivisia riskejä riskienhallinnan vuosikellon mukaisesti. Riskienarviontien yhteydessä riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta. Kriittisimmät riskit ovat:

- Mikäli alkoholilakiin tulisi muutoksia, saattaisi se vaikuttaa yhtiöön merkittävästi.
- Mikäli alkoholijuomaveroon tulisi muutoksia, saattaisi se vaikuttaa alkoholijuomien matkustajatuonnin määrään sekä Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen.
- Alkon toiminnan keskeinen osa on vastuullinen asiakaspalvelu siten, että alaikäisille tai selkeästi päihtyneille ei myydä alkoholia. Mahdolliset poikkeamat aiheuttavat yritykselle maineriskin.
- Yhtiön liiketoiminta perustuu toimiville ja luotettaville tietojärjestelmille. Tietojärjestelmien mahdolliset toimintahäiriöt tai se, etteivät ne vastaa liiketoiminnan vaatimuksiin, voivat aiheuttaa katkoksia liiketoiminnassa.
- Ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa voivat toteutuessaan heikentää yhtiön mainetta vastuullisena toimijana.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ole ollut merkittäviä normaalista liiketoiminnasta poikkeavia tapahtumia.

NÄKYMÄT VUODELLE 2020

Alkon alkuvuoden myyntivolyymi on ollut lähes viime vuoden tasolla. Yleinen taloustilanteen epävarmuus on kasvanut alkuvuodesta koronaviruksen vuoksi. Taloustilanne, kuluttajatrendit sekä matkustajatuonti vaikuttavat alkoholin myyntiin Suomessa.

Alko jatkaa vastuullisen ja monikanavaisen palvelun kehittämistä vastatakseen erilaisiin asiakastarpeisiin ja vuonna 2018 uudistetun strategian mukaisia toimenpiteitä.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTTÄMISESTÄ

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 149 094,95 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2019 ovat 74 825 548,71 euroa (72 806 189,15 euroa), josta tilikauden voitto on 31 870 264,61 euroa (37 045 661,55 euroa).

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan	30 000 000,00 euroa
- jätetään omaan pääomaan	44 825 548,71 euroa
	74 825 548,71 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TULOSLASKELMA JA TASE

ALKO KONSERNI

TULOSLASKELMA, FAS* MEUR	Liite	1.1-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
LIKEVAIHTO		1 144,1	1 153,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1	1,9	2,0
Materiaalit ja palvelut	2.2	-956,7	-959,0
Henkilöstökulut	2.4	-85,3	-87,4
Poistot ja arvonalentumiset	2.6	-8,4	-6,9
Liiketoiminnan muut kulut	2.8	-54,9	-56,3
LIKEVOITTO		40,7	46,0
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10	-0,0	0,4
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		40,7	46,4
Tuloverot	2.11	-8,0	-9,3
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		32,7	37,1

* FAS = Finnish Accounting Standards

TASE, FAS* MEUR	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4	3,6	5,2
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5	45,6	43,9
Sijoitukset	3.3, 3.6	3,9	4,0
PYSYVÄT VASTAAVAT		53,1	53,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	4.3	77,5	76,5
Pitkäaikaiset saamiset	4.4	1,7	1,7
Laskennallinen verosaaminen		0,9	0,7
Lyhytaikaiset saamiset	4.6	20,0	15,2
Rahat ja pankkisaamiset	4.1	112,0	116,9
VAIHTUVAT VASTAAVAT		212,2	211,0
VASTAAVAA		265,2	264,2
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		16,8	16,8
Muut rahastot		1,4	1,5
Edellisten tilikausien voitto		43,8	36,6
Tilikauden voitto/tappio		32,7	37,1
OMA PÄÄOMA	5.1	94,7	92,0
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1	0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka		1,4	1,4
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2	169,1	170,8
VIERAS PÄÄOMA		170,5	172,2
VASTATTAVAA		265,2	264,2

RAHOITUSLASKELMA

ALKO KONSERNI

RAHOITUSLASKELMA, FAS* MEUR	2019	2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	32,5	37,1
OIKAISUT:		
Poistot ja arvonalentumiset	8,4	6,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-0,3	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	-0,4
Tuloverot	8,1	10,5
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	48,8	54,1
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS:		
Vaihto-omaisuuden lisäys(-) / vähennys(+)	-1,1	-5,2
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-4,1	6,9
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1,6	-14,6
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	42,0	41,2
RAHOITUSRAHOITUS:		
Maksetut korot liiketoiminnasta	-0,0	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	0,5	0,2
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-9,3	-9,3
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	33,1	32,0

* FAS = Finnish Accounting Standards

RAHOITUSLASKELMA, FAS* MEUR	2019	2018
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-8,4	-10,5
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,2
Luovutustulot muista sijoituksista	0,4	0,1
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-8,0	-10,2
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-30,0	-32,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-30,0	-32,0
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat tilikauden alussa	116,9	127,0
Rahavarojen muutos	-4,9	-10,2
Rahavarat tilikauden lopussa	112,0	116,9

TULOSLASKELMA JA TASE

ALKO OY

TULOSLASKELMA, FAS* MEUR	Liite	1.1 - 31.12.2019	1.1.-31.12.2018
LIKEVAIHTO		1 144,0	1 153,6
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1	1,9	2,0
Materiaalit ja palvelut	2.2	-956,7	-959,0
Henkilöstökulut	2.4	-85,3	-87,4
Poistot ja arvonalentumiset	2.6	-8,4	-6,9
Liiketoiminnan muut kulut	2.8	-55,5	-56,3
LIKEVOITTO		40,1	46,0
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10	-0,0	0,4
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		40,0	46,4
Tuloverot	2.11	-8,1	-9,3
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		31,9	37,0

* FAS = Finnish Accounting Standards

TASE, FAS* MEUR	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4	3,6	5,2
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5	16,0	15,1
Sijoitukset	3.3, 3.6	31,1	31,2
PYSYVÄT VASTAAVAT		50,7	51,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	4.3	77,5	76,5
Pitkäaikaiset saamiset	4.4	1,7	1,7
Lyhytaikaiset saamiset	4.6	20,0	15,2
Rahat ja pankkisaamiset	4.1	112,0	116,8
VAIHTUVAT VASTAAVAT		211,3	210,3
VASTAAVAA		262,0	261,8
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		16,8	16,8
Muut rahastot		1,4	1,5
Edellisten tilikausien voitto		43,0	35,8
Tilikauden voitto/tappio		31,9	37,0
OMA PÄÄOMA	5.1	93,0	91,2
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1	0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2	169,0	170,7
VIERAS PÄÄOMA		169,0	170,7
VASTATTAVAA		262,0	261,8

RAHOITUSLASKELMA

ALKO OY

RAHOITUSLASKELMA, FAS* MEUR	2019	2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	31,9	37,0
OIKAISUT:		
Poistot ja arvonalentumiset	8,4	6,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-0,3	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	-0,4
Tuloverot	8,1	10,5
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	48,1	54,1
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS:		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-1,1	-5,2
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-4,1	6,7
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1,7	-14,5
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	41,2	41,1
Maksetut korot liiketoiminnasta	-0,0	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	0,5	0,2
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-9,3	-9,3
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	32,4	32,0

* FAS = Finnish Accounting Standards

RAHOITUSLASKELMA, FAS* MEUR	2019	2018
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-7,6	-10,1
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,4	0,1
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7,2	-10,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-30,0	-32,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-30,0	-32,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4,8	-10,0
Rahavarat tilikauden alussa	116,8	126,9
Rahavarojen muutos	-4,8	-10,0
Rahavarat tilikauden lopussa	112,0	116,8

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LAADINTAPERIAATTEET

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy (Y-tunnus: 1505551-4) emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä. Puolangan Keskus (50,48%), Raahen Asemakatu 12 (57,9%), Vuoksenniskan Harjulanrinne (100%) ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo (100%).

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadiantalo. Muilla tytäryhtiöillä ja osakkuusyhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

SISÄINEN OSAKKEENOMISTUS

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Poistot tehdään poistosuunnitelman mukaan.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA KATTEET

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuuksia ei ole.

TILINPÄÄTÖKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

ARVOSTUSPERIAATTEET

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottokaudesta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna. Poistoajat ovat:

	vuosia
Rakennukset	25–40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3–5
Myymälähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskihintaan. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Voutilassa sijaitseva keskusvarasto on valmisteveroton.

Rahoitusomaisuuden arvostaminen

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättämispäivän kurssiin.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
2.1 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Vuokratuotot	1,1	1,3	1,1	1,3
Liiketoiminnan muut tuotot	0,5	0,6	0,5	0,6
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,3	0,0	0,3	0,0
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	1,9	2,0	1,9	2,0
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Ostot tilikauden aikana	-953,5	-960,1	-953,5	-960,1
Varastojen lisäys tai vähennys	1,2	5,3	1,2	5,3
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-952,4	-954,8	-952,4	-954,8
Ulkopuoliset palvelut	-4,4	-4,3	-4,4	-4,3
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-956,7	-959,0	-956,7	-959,0
2.3 HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELLA				
	2 466	2 452	2 466	2 452
2.4 HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	-71,8	-71,8	-71,8	-71,8
Eläkekulut	-11,7	-12,6	-11,7	-12,6
Muut henkilösivukulut	-1,7	-3,0	-1,7	-3,0
Henkilöstökulut yhteensä	-85,3	-87,4	-85,3	-87,4

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta. Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävakuutusrahasto 31.12.2019: 18,1 milj euroa (20,8 milj euroa). Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
2.5 JOHDON PALKAT, PALKKIOT JA LUONTOISEDUT				
Toimitusjohtaja	0,5	0,4	0,5	0,4
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	0,7	0,6	0,7	0,6
Palkkoihin sisältyvät kannustepalkkiot ovat maksuperusteiset.				
2.6 POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8,4	-6,9	-8,4	-6,9
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-8,4	-6,9	-8,4	-6,9
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-8,4	-6,9	-8,4	-6,9
2.7 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT				
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

ALKO KONSERNI			ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
2.8 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Vuokrat	-20,6	-20,2	-21,9	-20,8
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-1,3	-1,5	-1,3	-1,5
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	0,0	0,0	0,0	0,0
Annetut avustukset	-0,0	-0,2	-0,0	-0,2
Energia	-1,3	-1,1	-1,2	-1,1
Työvaatteet ja tarvikkeet	-2,1	-2,4	-2,1	-2,4
Rakennus- ja korjauspalvelut	-0,6	-0,6	-0,3	-0,6
IT-palvelut	-12,2	-11,8	-12,2	-11,8
Kuljetukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut ostetut palvelut	-5,7	-6,5	-5,7	-6,5
Viestintä ja markkinointi	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Puhelin ja tietoliikenne	-1,3	-1,5	-1,3	-1,5
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-4,7	-4,2	-4,7	-4,2
Muut kulut	-2,2	-3,4	-1,8	-2,8
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-54,9	-56,3	-55,5	-56,3

ALKO KONSERNI			ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
2.9 RAHOITUSTUOTOT				
Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	0,5	0,4	0,5	0,4
Muut rahoitustuotot	0,5	0,4	0,5	0,4
Rahoitustuotot yhteensä	0,5	0,4	0,5	0,4
2.10 RAHOITUSKULUT				
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut rahoituskulut	-0,5	0,0	-0,5	0,0
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	-0,5	0,0	-0,5	0,0
Rahoituskulut yhteensä	-0,5	0,0	-0,5	0,0
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-0,0	0,4	-0,0	0,4
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
2.11 VÄLITTÖMÄT VEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-8,1	-9,3	-8,1	-9,3
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,1	0,0	0,0	0,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-8,0	-9,3	-8,1	-9,3

TASEEN LIITETIEDOT

3 Pysyvät vastaavat

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	3,3	4,8	3,3	4,8
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	0,3	0,4	0,3	0,4
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3,6	5,2	3,6	5,2
3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	13,9	13,9	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	15,7	14,9	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	16,0	15,1	16,0	15,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut keskeneräiset hankinnat	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	45,6	43,9	16,0	15,1
3.3 SIOITUKSET				
Osuudet saman kons. yrityksissä	0,1	0,1	27,2	27,2
Osuudet osakkuusyhtiöissä	0,9	0,9	0,9	0,9
Muut osakkeet ja osuudet	2,9	3,1	2,9	3,1
Sijoitukset yhteensä	3,9	4,0	31,1	31,2
Pysyvät vastaavat yhteensä	53,1	53,2	50,7	51,5

TASEEN LIITETIEDOT

3.4 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI				
Aineettomat hyödykkeet 2018	MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		24,1	1,3	25,4
Lisäykset		0,0	2,0	2,0
Vähennykset				
Siirrot erien välillä		2,9	-2,9	
Hankintameno 31.12.		27,0	0,4	27,4
Kertyneet poistot 1.1.		-20,2		-20,2
Tilikauden poisto		-2,0		-2,0
Kertyneet poistot 31.12.		-22,2		-22,2
Kirjanpitoarvo 31.12.		4,8	0,4	5,2

Aineettomat hyödykkeet 2019	MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		27,0	0,4	27,4
Lisäykset		0,0	1,1	1,1
Siirrot erien välillä		1,3	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.		28,3	0,3	28,6
Kertyneet poistot 1.1.		-22,2		-22,2
Tilikauden poisto		-2,8		-2,8
Kertyneet poistot 31.12.		-25,0		-25,0
Kirjanpitoarvo 31.12.		3,3	0,3	3,6

ALKO OY				
Aineettomat hyödykkeet 2018	MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		24,1	1,3	25,4
Lisäykset		0,0	2,0	2,0
Vähennykset				
Siirrot erien välillä		2,9	-2,9	
Hankintameno 31.12.		27,0	0,4	27,4
Kertyneet poistot 1.1.		-20,2		-20,2
Tilikauden poisto		-2,0		-2,0
Kertyneet poistot 31.12.		-22,2		-22,2
Kirjanpitoarvo 31.12.		4,8	0,4	5,2

Aineettomat hyödykkeet 2019	MEUR	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		27,0	0,4	27,4
Lisäykset		0,0	1,1	1,1
Siirrot erien välillä		1,3	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.		28,3	0,3	28,6
Kertyneet poistot 1.1.		-22,2		-22,2
Tilikauden poisto		-2,8		-2,8
Kertyneet poistot 31.12.		-25,0		-25,0
Kirjanpitoarvo 31.12.		3,3	0,3	3,6

TASEEN LIITETIEDOT

3.5 AINEELLISET HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI

Aineelliset hyödykkeet 2018 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	16,3	75,9	0,0	106,1
Lisäykset	0,0	0,4	8,1	0,0	8,5
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Ennakkomaksut	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	13,9	16,6	84,0	0,0	114,6
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-1,7	-64,0	0,0	-65,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-4,9	0,0	-4,9
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-1,7	-68,9	0,0	-70,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	14,9	15,1	0,0	43,9

* Hankintamenoon ei sisälly arvonkorotuksia

Aineelliset hyödykkeet 2019 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	16,6	84,0	0,0	114,6
Lisäykset	0,0	0,7	6,5	0,0	7,2
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	13,9	17,4	90,5	0,0	121,8
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-1,7	-68,9	0,0	-70,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-1,7	-74,5	0,0	-76,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	15,7	16,0	0,0	45,6

TASEEN LIITETIEDOT

3.5 AINEELLISET HYÖDYKKEET

ALKO OY

Aineelliset hyödykkeet 2018 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	75,9	0,0	76,0
Lisäykset	0,0	0,0	8,1	0,0	8,1
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	0,0	0,1	84,0	0,0	84,1
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-64,0	0,0	-64,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-4,9	0,0	-4,9
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-68,9	0,0	-69,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	15,1	0,0	15,1

* Hankintamenoon ei sisälly arvonkorotuksia

Aineelliset hyödykkeet 2019 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	84,0	0,0	84,1
Lisäykset	0,0	0,0	6,5	0,0	6,5
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	0,0	0,1	90,5	0,0	90,6
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-68,9	0,0	-69,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-74,5	0,0	-74,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	16,0	0,0	16,0

TASEEN LIITETIEDOT

3.6 SIOITUKSET

ALKO KONSERNI

Sijoitukset 2018 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,6	6,4
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,9	1,9	3,5	6,3
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosusoikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,5	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,1	0,1
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,9	3,1	4,0

Sijoitukset 2019 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,5	6,3
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,9	1,9	3,4	6,2
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosusoikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,9	2,9	3,9

TASEEN LIITETIEDOT

3.6 SIOITUKSET

ALKO OY

Sijoitukset 2018 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,6	33,6
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	28,0	1,9	3,5	33,4
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,5	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,1	0,1
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,9	3,1	31,2

Sijoitukset 2019 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,5	33,4
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	28,0	1,9	3,4	33,3
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,9	2,9	31,1

TASEEN LIITETIEDOT

3.7 OSAKKEET

ALKO OY

Sijoitukset 2019	Emoyhtiön omistusosuus %	Osuus omasta pääomasta 1 000 €	Oma pääoma	Määrä kpl	Nimellisarvo €/yks.	Osakkeiden /	Kirjanpitoarvo	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto /tappio 1 000 €
						osuuksien nimellisarvo		
						31.12.2019 1 000 € yht.	31.12.2019 1 000 €	
OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Arkadianatalo, Helsinki	100,00		20 609 224,81				27141	668
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	188	372 157,06	275	56,00	15	25	0
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	253	436 678,44	14 476	17,00	246	80	0
Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	100,00	17	17 477,27	7 308	0,30	2	0	66
OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		458					27 246	
OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	169	457 707,58	259	5,05	1	28	4
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	148	469 112,68	3 150	0,25	1	50	-13
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	79	340 950,32	348	16,82	6	36	-26
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	122	334 804,32	2 515	67,28	169	35	0
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	331	719 789,43	2 900	1,68	5	70	-1
Kiinteistö Oy Mantsintie 1–3, Ilomantsi	28,19	110	389 004,42	311	50,46	16	50	1
Kiinteistö Oy Nilsianportti, Nilsia	31,49	448	1 422 159,71	1 606	16,82	27	90	-4
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	187	696 408,59	54 800	1,68	92	50	27
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	231	781 514,96	392	168,19	66	70	13
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	23	93 282,55	6 835	0,34	2	251	-20
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	190	827 149,71	2 300	0,34	1	45	11
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	288	781 875,46	2 950	0,34	1	50	-17
Kiinteistö Oy Äänekosken Torikatu 5, Äänekoski	36,29	314	864 245,59	450	16,82	8	40	0
OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		2 640					865	

TASEEN LIITETIEDOT

3.7 OSAKKEET

Sijoitukset 2019	Emoyhtiön omistusosuus %	Osuus omasta pääomasta 1 000 €	Oma pääoma	Määrä kpl	Nimellisarvo €/yks.	Osakkeiden /	Kirjanpitoarvo	Viimeksi laaditun
						osuuksien nimellisarvo	31.12.2019 1 000 €	tilinpäätöksen
						31.12.2019 1 000 € yht.	31.12.2019 1 000 €	mukainen
							voitto /tappio 1 000 €	
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET								
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	17,73			1 532	1,68	3	369	
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60			5 013	0,17	1	7	
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76			332	1,68	1	63	
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII				122			244	
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46			745	68,62	51	673	
Asunto Oy Nilsiä Tahkovauri Chalets B				1 805			178	
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43			500	16,82	8	17	
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00			1 000	1,68	2	35	
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00			288	1,68	0	60	
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47			1 540	168,19	259	50	
Kiinteistö Oy Siilinjärven Torikalla, Siilinjärvi	19,22			36 520	0,17	6	135	
Tahko Golf Club Aoy, A 597							9	
Tahko Golf Club Aoy, A 1044							9	
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41			4 445	16,82	75	228	
Kiinteistö Oy Ämmänpiekari, Suomussalmi	1,36			3 915	16,82	66	10	
Vierumäki Golf Garden Oy							488	
Vierumäki Golf Garden Oy							38	
Vierumäki Chalets							298	
Luoston Huolto Oy	1,87			28	8,41	0	3	
Luottokunta				1			0	
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50			150			25	
Palpa							8	
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä						472	2 948	
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosakkeet)							0	
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ							2 949	
KAIKKI OSAKKEET YHTEENSÄ							31 060	

TASEEN LIITETIEDOT

4 Vaihtuvat vastaavat

ALKO KONSERNI			ALKO OY	
MEUR	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
4.1 Rahat ja pankkisaamiset				
Myymlöiden kassa	10,8	11,8	10,8	11,8
Yritystodistukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Joukkovelkakirjalainat	8,7	18,9	8,7	18,9
Rahastot	73,3	54,9	73,3	54,9
Pankkitilit	19,2	31,3	19,2	31,2
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	112,0	116,9	112,0	116,8
4.2 Joukkovelkakirjalainojen markkina- ja kirjanpitoarvon erotus				
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	8,9	18,5	8,9	18,5
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	8,7	18,9	8,7	18,9
Erotus	0,2	-0,4	0,2	-0,4
4.3 Vaihto-omaisuus				
Valmiit tuotteet ja tavarat	76,8	75,6	76,8	75,6
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,7	0,8	0,7	0,8
Vaihto-omaisuus yhteensä	77,5	76,5	77,5	76,5
4.4 Pitkäaikaiset muut saamiset				
Muut	1,7	1,7	1,7	1,7
Pitkäaikaiset muut saamiset yhteensä	1,7	1,7	1,7	1,7

ALKO KONSERNI			ALKO OY	
MEUR	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
4.5 Lyhytaikaiset saamiset konserniyrityksiltä				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset			0,0	0,0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			0,1	0,1
Lyhytaikaiset saamiset kons.yrityksiltä yhteensä			0,1	0,1
4.6 Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	16,4	12,4	16,4	12,4
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	3,4	2,6	3,4	2,6
Muut	0,2	0,2	0,1	0,1
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20,0	15,2	20,0	15,2
LYHYTAIKAISET SAAMISET	20,0	15,2	20,0	15,2
4.7 Siirtosaamisten olennaiset erät				
Tuloverosaaminen	2,4	1,2	2,4	1,2
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,6	0,6	0,6
Työnantajavakuutukset	0,0	0,3	0,0	0,3
Korkosaamiset	0,1	0,3	0,1	0,3
Seur. tk. lisenssi- ja ylläpitomaksut	0,2	0,0	0,2	0,0
Muut siirtosaamiset	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	3,4	2,6	3,4	2,6

TASEEN LIITETIEDOT

5 Oma pääoma

5.1 LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

ALKO KONSERNI

Oman pääoman muutos 2018 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,8	68,4	87,0
Osingonjako			-32,0	-32,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,3	0,3	0,0
Tilikauden voitto			37,1	37,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	1,5	73,7	92,0

Oman pääoman muutos 2019 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,5	73,7	92,0
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,1	0,1	0,0
Tilikauden voitto			32,7	32,7
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	1,4	76,5	94,7

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta

ALKO OY

Oman pääoman muutos 2018 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,8	67,5	86,1
Osingonjako			-32,0	-32,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,3	0,3	0,0
Tilikauden voitto			37,0	37,0
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	1,5	72,8	91,2

Oman pääoman muutos 2019 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,5	72,8	91,2
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,1	0,1	0,0
Tilikauden voitto			31,9	31,9
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	1,4	74,8	93,0

5.2 VOITONJAKOKELPOISET VARAT

ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Edellisten tilikausien voitto			35,5
Tilikauden voitto/tappio			37,0
Siirto muista rahastoista			0,3
Oikaisut yhteensä			0,3
Voitonjakokelpoiset varat			72,8

TASEEN LIITETIEDOT

6 Pakolliset varaukset

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Tyhjäksi jäävän toimitilan vuokravastuu	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
7 Vieras pääoma				
7.1 Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille			0,0	0,0
Ostovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,0	0,0
7.2 Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	139,9	141,9	139,8	141,9
Siirtovelat	17,8	19,0	17,8	18,9
Muut velat	11,4	9,9	11,4	9,9
Saadut ennakot	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	169,1	170,8	169,0	170,7
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	169,1	170,8	169,0	170,7

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
7.3 Siirtovelkojen olennaiset erät				
Palkkajaksotukset sosiaalikuluihin	17,5	18,3	17,5	18,3
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,0	0,2	0,0	0,2
Tuloverojaksotus	0,0	0,0	0,0	0,0
Pankkikulujen ja luottokorttiprovisioiden jaksotus	0,1	0,1	0,1	0,1
Ulkomailta matkalla olevat toimitukset	0,1	0,3	0,1	0,3
Seuraavalle tilikaudelle kirjatut laskut	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,1	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	17,8	19,0	17,8	18,9

TASEEN LIITETIEDOT

8 Muut liitetiedot

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Muut annetut vakuudet

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
8.1 Leasingvastuut MEUR	2019	2018	2019	2018
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	1,0	0,7	1,0	0,7
Myöhemmin maksettavat	0,6	0,7	0,6	0,7
Yhteensä	1,7	1,5	1,7	1,5

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
8.2 Vuokravastuut MEUR	2019	2018	2019	2018
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	13,7	13,8	13,7	13,8
Myöhemmin maksettavat	2,0	2,3	2,0	2,3
Yhteensä	15,7	16,1	15,7	16,1

TUNNUSLUVUT

	ALKO KONSERNI					ALKO OY				
	2019	2018	2017	2016	2015	2019	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto, milj.eur	1 144,1	1 153,7	1 174,8	1 162,8	1 159,0	1 144,0	1 153,6	1 174,8	1 162,7	1 158,9
Liikevoitto, milj.eur	40,7	46,0	53,0	47,3	48,8	40,1	46,0	52,6	46,6	49,7
% liikevaihdosta	3,6	4,0	4,5	4,1	4,2	3,5	4,0	4,5	4,0	4,3
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	40,7	46,4	51,6	48,6	49,5	40,0	46,4	51,2	47,8	50,4
% liikevaihdosta	3,6	4,0	4,4	4,2	4,3	3,5	4,0	4,4	4,1	4,3
Oman pääoman tuotto,%	35,0	41,4	50,4	51,0	51,0	34,6	41,8	50,4	49,6	51,7
Sijoitetun pääoman tuotto,%	43,5	51,1	64,2	63,5	64,1	44,0	52,3	65,4	62,1	64,8
Omavaraisuusaste,%	35,7	34,9	31,8	29,4	29,8	35,5	34,8	31,9	29,6	30,3
Current ratio	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj.eur	8,4	10,5	8,1	8,5	4,8	7,6	10,1	7,9	7,4	4,7
% liikevaihdosta	0,7	0,9	0,7	0,7	0,4	0,7	0,9	0,7	0,6	0,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 466	2 452	2 401	2 385	2 415	2 466	2 452	2 401	2 385	2 415

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto, %	$\frac{\text{(Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja - tuloverot varsinaisesta toiminnasta)}}{\text{Oma pääoma (keskim.)*}}$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	$\frac{\text{(Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja + vieraan pääoman rahoituskulut)} \times 100}{\text{Taseen loppusumma (keskim.*) - korottomat velat (keskim.)*}}$
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$
Current ratio	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

* keskimääräiset luvut on laskettu kauden alun ja lopun keskiarvona

HALLITUKSEN VOITONJAKO- EHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 149 094,95 euroa vapaa-
seen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2019 ovat 74 825 548,71 euroa (72 806
189,15 euroa) josta tilikauden voitto on 31 870 264,61 euroa (37 045 661,55 euroa).

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

Osinkona jetaan	30 000 000,00
<u>Jätetään omaan pääomaan</u>	<u>44 825 548,71</u>
	74 825 548,71

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut
olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaa-
ranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTA- KERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2020
Hallitus

Harri Sailas
puheenjohtaja

Markku Tervahauta

Kirsi Paakkari

Kuisma Niemelä

Ulrika Romantschuk

Pekka Perttula

Leena Laitinen
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2020

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Lasse Holopainen
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2019 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2020 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2019 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä, 24. maaliskuuta 2020

Arja Juvonen

Hannakaisa Heikkinen

Outi Alanko-Kahiluoto

Kim Berg

Petri Honkonen

Pauli Kiuru

Ari Koponen

Mats Löfström

Jari Myllykoski

Tom Packalén

Sari Sarkomaa

Tuula Väättäinen

YHTEYSTIEDOT

Alko Oy

PL 99, 00101 HELSINKI

käyntiosoite: Arkadiankatu 2

Y-tunnus 1505551-4

Kotipaikka Helsinki

etunimi.sukunimi@alko.fi

020 711 11 arkisin klo 8–16